

# Oplevelser med anbringelse i Danmark - fra grønlandske forældres og børns perspektiv



(foto: Miki Hegelund)

Vejleder: Robert Christian Thomsen

Navn: Najanguaq Dalgård Christensen

Studienummer: 20172915

Anslag/Normalsider: 179.430/74,8

Speciale, Samfundsfag, Aalborg Universitet

# Abstract

Greenlandic parents living in Denmark experience that their children more often are taken into foster care. Figures show that this happens 7 times more often than Danish families. This thesis will describe and seek to understand the Greenlandic parents and children's experiences with out-of-homecare in Denmark. The methodology chosen, is the semi structured interview of both parents and children that are or have experiences with out-of-homecare - both former children taken into foster care and children that are currently in foster care. The starting point of this thesis are the interviews and the information given by both parents and children will be analyzed with several theories, including cultural theory, theories about stereotypes, post-colonial theory and so on. Six different theories will be used to analyze the Greenlandic parents and children's experience with out-of-homecare, and their perspectives about being included in the administrative processes regarding their own case. This is to get a more nuanced perspective of how Greenlandic parents and children have or are experiencing the Danish foster care system.

Especially the Greenlandic parents are left with confusion due to the lack of interpretation during the meetings, the feeling of not being heard, the feeling of not being understood, the feeling that the caseworkers define them as individuals and define their challenges. That often entails that most of the parents describe the cooperation with the caseworkers as non-existing.

The vast majority of the Greenlandic children taken into foster care describe the feeling of not being heard or included in their own case. Most of the children are sad about losing their Greenlandic culture and language during their stay at their foster care parents or institutions. One child describes that his Greenlandic identity was stolen from him.

The indigenous population - the Greenlanders in Denmark - seem to be unworthy to speak, to be trusted, to be seen as civilized citizens etc. due to the cultural differences in language, the way of living, the way of planning etc. At that point the Greenlandic family's behavior, choices etc. seems to be misinterpreted. This could be explained by the caseworkers' prejudice towards the Greenlandic culture and way of living or due to the lack of cultural knowledge about Greenland and Greenlandic culture, and this indicates why the Greenlandic parents during the case processes have a feeling of not being heard or feel that they're not included in the processes.

The overall conclusion is that the subalterns are not able to speak cf. Spivak and entails several other challenges for the Greenlandic parents and children in question, and that the Greenlandic parents are not able to foster their children and can be the explanation of why Greenlandic children more frequently are taken into foster care than the Danish children.

## Siulequt

Siullermik angajoqaanut meeqqanullu qujarusuppunga misissuinermi peqataarusussimagassi. Apeqquaterpassuakka oqittuinnaangittut nalunngilara, qujanaq akerusukkassigit. Oqaaseq qujanaq naammangilaq.

Mentor Immanuel-i, Karen Banke Petersen Tina Naamansen-mullu assut qujasutissaqarpunga tapersersortuarassinga upperalugulu suliniutigisagut angunekarumaartut. Illiseqarsimanngittuuppat misissuineq piviusuusimassanngikkalarpoq. Qujanaq angajoqqaat meeqqallu saaffigassigit aperalugillu misissuinermi peqataarusunnertut. Qujanarluk angajoqqaarpasut eqqugaasut ikiortarassigit. Asavassi.

Ilaqutannut qujanaq. Anaanaga ataataga qujanaq tapersersortuaannarassinga upperalugulu sunaluunniit angusinaagiga. Qujanaq Qallunaat Nunaani Nunatsinnilu ineriartortissimagassinga, assut kinaasutsinnut ineriartorninnullu pingaaruteqarsimavoq. Anaananguara asannittuaannaravit paasinnillutit tapersersuiguaannarninnut qujasutissaqaqaanga, assut nukissamik tunisarpa. Ataatanngua qujanaq inussiarninnernut asanninnernut pakkusimaarninnernullu, naak isumaqatigiuaannarnata tunniunniukuusimasannut qujarusuppunga. Neriuppunga qilammiit sumut killissimanersunga, qanorlu ingerlalluartigisunga takusinnaagit. Asangaarpakkit maqaasillutillu.

Naggammik meeqqannut angutaatinnullu qujarusuppunga, asangaarpassi. Nalunngilara ukiut kingullit oqittuinnaasimanngittut uanga suliaqatarsimanninni. Miki qujanaq tapersersortuaramma, atorfissaqartikkaanngakkulu meeqqat isumagisarakkit. Assut qujumasuutigivara illerpiaq naappikkakkit.

Oqaasissaritualerparalu *Qujanaq*

# Indhold

<b>Abstract</b> .....	2
Siulequt.....	3
Indledning .....	7
Litterature review.....	10
Anbringelser i Australien og Canada & FN's børnekonvention .....	10
ILO-konvention nr. 169.....	12
FN's deklARATION for oprindelige folk artikel 7 og 8 .....	12
Forskningsdesign og Metode .....	13
Casestudie som forskningsmetode .....	13
Forskningsinterview, interviewpersoner og dataindsamling.....	17
Thick Description.....	20
Ethiske overvejelser .....	20
Forskningsmæssig position som frivillig og grønlander .....	21
Reliabilitet, validitet og Generaliserbarhed.....	23
Teori.....	25
Videnskabsteori.....	25
Gayatri Spivak - Can the subaltern speak .....	26
Signs of nations .....	29
The Image of the Other as a sign of Identity .....	29
Modale former for repræsentation.....	30
Eskimoorientalisme.....	32
Anerkendelsesbegrebet og Axel Honneth .....	35
Anerkendelsesformer.....	35

Manglende anerkendelse .....	35
Interkulturel teori.....	36
Kulturbegrebet .....	36
Interkulturel kompetence .....	37
Kulturforskelle.....	37
Kulturel identitet.....	38
Forskellige former for diskrimination .....	39
Direkte diskrimination .....	39
Indirekte diskrimination.....	39
Institutionel diskrimination.....	40
Strukturel diskrimination .....	40
Analyse.....	41
Forældres karakteristika .....	42
At flytte til Danmark .....	43
Kulturforskelle.....	46
Årsag til anbringelse.....	49
At have et barn anbragt .....	51
Støtte og samarbejde .....	52
Samvær.....	55
Sprog-og kulturvedligeholdelse .....	58
Oplevelser med diskrimination .....	59
Sammenfatning .....	61
De anbragte børns karakteristika .....	66
At bo hos forældre.....	66
En tryk opvækst og en utryk opvækst.....	66
At være anbragt .....	68

Samvær og inddragelse .....	70
Sprog- og kulturvedligeholdelse .....	73
sammenfatning.....	74
Konklusion .....	77
Litteratur.....	81
Bilagsliste:.....	85

# Indledning

I 1953 blev Grønland formelt afkoloniseret, idet FN pålagde tidligere kolonier at afkolonisere, såfremt de fortsat ønskede medlemskab af FN. Afviklingen af Grønland som koloni skete gradvist, men hastigt (DIIS, 2007, 14-15). Moderniseringen og forsøget på danisering af Grønland påbegyndtes herefter. Det mest velkendte forsøg herpå, er sagen om de 22 eksperiment børn, som blev sendt til Danmark i 1951. Eksperimentets formål var, at gøre børnene mere danske (Holst, 2020). Børnene blev placeret hos danske plejefamilier, for at lære det danske sprog, dansk kultur, normer og værdier. Det sociale eksperiment havde til formål at gøre dem til del af en grønlandske elite, som skulle være med til at udvikle og modernisere Grønland, når de kom hjem igen. En del af børnene blev dog placeret på børnehjem langt fra deres hjem, hvor de udelukkende måtte tale dansk, hvorfor flere mistede kontakten med deres forældre (Jensen, Nexø & Thorleifsen, 2020, 33-34). Eksperimentet endte med, at de fleste af børnene i deres voksenliv fik misbrugsproblemer, begik selvmord eller lign. De er udelukkende 6 af de 22 eksperiment børn, der lever i dag (Holst, 2020). Den 8. december 2020 sendte Frederiksen en officiel undskyldning ud til de 22 eksperimentbørn (Ritzau, 2020), hvor Frederiksen udtalte; *"Vi kan ikke ændre fortiden. Men vi kan tage ansvaret på os og undskylde over for dem, som vi svigtede"* (Ritzau, 2020).

Som de grønlandske eksperimentbørn, har lignende forhold gjort sig gældende i andre tidligere kolonier, såsom i Australien og Canada. Selvom grønlandere og australske aborigineres historie, levevilkår, kultur, normer og værdier adskiller sig markant fra det grønlandske folks, så er der svære lighedspunkter hvad angår anbringelsesprocenten af deres børn. Tidligere socialchef i Grønland i 1960'erne, Alfred Dam, har oplyst til avisen Information om, hvordan adoptioner af grønlandske børn blev et rent "tag-selv-bord". I følge Dam skete de fleste adoptioner juridisk korrekt via et samarbejde mellem Mødrehjælpen i Grønland og i Danmark (Vaaben, 2020). Dam beretter om, hvordan han bl.a. stoppede en dansk læge i, at tage et grønlandsk spædbarn med til Danmark. Det var Dams opfattelse, at de grønlandske mødre ikke forstod, hvad de havde indvilget i, selvom de fx havde underskrevet dokumenter på en anonym adoption, hvor forældrene herefter ikke kunne gøres bekendt med adoptanternes identitet, og hvor barnet herefter ikke gøres bekendt med biologiske forældres identitet (Ankestyrelsen, 2021): *"Mødrene forstod ikke de fulde konsekvenser"* (Vaaben, 2020). I Canada fjernede man Inuit-børn fra deres forældre *\*for deres eget bedste\**, som kaldes 'the sixties scoop' (Blackstock et al., 2020). Det samme billede tegner sig ud fra Dams beskrivelser om 'et rent tag-selv-bord', hvor

det var datidens opfattelse, at man mente at grønlandske mødre fx. Ikke magtede et barn mere til børneflokket (Vaaben, 2020).

I Danmark bor der per 1. januar 2022, 16.801 personer med grønlandsk baggrund (Danmarks Statistik, 2022). Ifølge tal fra Rockwool Fonden fra 2019, er 7 procent af grønlandske børn anbragt i Danmark (født i Grønland), og 5 procent grønlandske børn af forældre hvor mindst én eller begge forældre er født i Grønland. Tallet har været nogenlunde stabilt siden 2010 (Grønlandsudvalget, 2020-2021, 2). Til sammenligning anbringes 1 procent af danske børn og unge (Ibid.). Ca. 20 procent sker med tvang, og ca. 80 procent sker med samtykke (Ibid., 3). Til sammenligning anbringes ca. 4.5 procent grønlandske børn i Grønland (Jensen, 2021, 26).

**Tabel 1**

**Børn og unge fordelt efter om de er anbragt, samt om de er født i Grønland eller har mindst én forælder, som er født i Grønland, 2019**

	Født i Grønland	Mindst én forælder er født i Grønland	Alle andre
<b>Anbragt ultimo 2019</b>	----- Pct -----		
Anbragt	7	5	1
Ikke anbragt	93	95	99
<b>I alt, pct.</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
<b>I alt, antal</b>	<b>1.879</b>	<b>5.939</b>	<b>1.148.320</b>

Anm.: Børn og unge i alderen 0-17 år fordelt efter om de var anbragt uden for hjemmet pr. 31. december 2019. Opgørelsen omfatter udelukkende personer, som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo året. Børn og unge, som selv er født i Grønland og har mindst én forælder, som er født i Grønland, indgår udelukkende i kategorien "født i Grønland". Kategorien "mindst én forælder er født i Grønland" omfatter således kun personer, som ikke selv er født i Grønland, men har mindst én forælder, som er født i Grønland. Kategorien "mindst én forælder er født i Grønland" omfatter kun børn og unge, hvis forældre har været bosiddende i Danmark og kan genfindes i befolkningsregistrene ultimo året i perioden 1986-2019.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata.

(Grønlandsudvalget, 2020-2021, s. 2)

Antallet af anbringelser af grønlandske børn har været nogenlunde stabilt siden 2010. VIVE har i 2015 konkluderet, at det høje anbringelsestal ikke skyldes at grønlandske forældre er dårligere forældre end danske, men "fordi de er i bunden af samfundet" (Hansen & Vestergaard, 2021b). Ca. 80 procent af anbringelserne vedrørende grønlandske børn er frivillige anbringelser, ifølge Rockwool-fonden (Grønlandsudvalget, 2020-21, 3).

En undersøgelse udarbejdet af Visit Greenland udarbejdet af YouGov viser, at 40 procent af den danske befolkning har gængse fordomme og stereotypiseringer om grønlandere (Ritzau, 2012). Institut for Menneskerettigheder har i deres rapport fra 2015 beskrevet og konkluderet, at grønlandske



borgere bosiddende i Danmark oplever forskelsbehandling (Laage-Petersen, Hendriksen, Jakobsen, & Larsen, 2015, 95). Dertil anerkender De Grønlandske Huse problemet (Broberg, 2022), som Institut for Menneskerettigheder og Visit Greenlands undersøgelser viser. I Institut for Menneskerettigheders rapport fra 2015 anbefales det, at der sker en drøftelse om minoritetsbeskyttelse af grønlandske borgere bosiddende Danmark (Laage-Petersen et. al., 2015, 44).

Generelt forskes der ikke meget om grønlænderes forhold i Danmark, og der er hidtil ikke meget forskning om anbringelser af grønlandske børn i Danmark. Formålet med specialet er at undersøge og forstå, hvordan grønlandske forældre og børn oplever en anbringelse, både fra forældrenes perspektiv og tidligere anbragte eller nuværende anbragte børns perspektiv, derudover ønskes deres perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne belyst. Derfor er det nærliggende at undersøge, hvordan forældre og børn selv oplever anbringelser i Danmark, samt hvilken betydning det har for de involverede, idet anbringelser af et barn er et af de største indgreb staten kan udøve over for borgere. Dette speciale vil derfor undersøge og forstå;

*“Derfor ønsker specialet at forstå og beskrive de grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse af børn i Danmark, desuden ønsker specialet at belyse deres egne perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne”*

Fokusområderne i undersøgelsen, er følgende formulerede forskningsspørgsmål;

- Forældres perspektiver på årsagerne til anbringelse af deres barn
- Børnenes perspektiv på samvær
- Forældrenes perspektiver på samvær
- Børnenes perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne
- Oplever grønlandske forældre diskrimination i anbringelsessager?
- Oplever forældre og børn, at der tages hensyn til deres sprog og kulturbaggrund?
- forældrenes perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne

Spørgsmålene er formuleret ud fra hvad en anbringelse indebærer: årsag til anbringelse, selve anbringelsen og hvad det bla. Indebærer ift. Samvær, støtte, samarbejde, samt kulturelle aspekter vedr. Børnenes sprog-og kulturvedligeholdelse under anbringelse.

# Litterature review

I dette afsnit redegøres der for anbringelsesområdet i andre lande med oprindelige folk, da det er en væsentlig grund til, at specialet beskæftiger sig med netop anbringelser af grønlandske børn i Danmark. Det sker, da forskning viser, at der er en væsentlig forskel mellem hvor ofte og hvor længe oprindelige folks børn anbringes, samt det er nødvendigt for forståelsen af specialets problemstilling og analyseafsnit. Der redegøres for et par enkelte punkter af ILO-konventionen nr. 169, artikel 28-30, da de specifikt henvender sig til oprindelige folks rettigheder ift. bla., sproglige- og kulturelle ophav. Der redegøres for to artikler i FN's deklaration for oprindelige folk og General Comment 11 (GC11) i FN's Børnekonvention, da punkterne omhandler særlige rettigheder man har som grønlænder. Konventionerne inddrages i det senere analyseafsnit.

## Anbringelser i Australien og Canada & FN's børnekonvention

Forskning omkring tidligere kolonier viser samme tendens, herunder aboriginere fra Australien og inuit fra Canada. Aboriginalske børn, blev anbragt 11 gange oftere i 2019 end ikke-aboriginalske børn. En stigning på 3 procentpoint fra 2012. Ifølge en række studier er denne overrepræsentation i 2019, konsekvens af tidligere politikker om tvangsanbringelse, skævheder i socioøkonomiske forhold mellem aboriginere og ikke-oprindelige, samt et vestligt syn på børneopdragelse (Fluke et al., 2020; Oates, 2020; Fernandez & Atwood, 2013; Douglas & Walsh, 2013). Aboriginalske børn blev fjernet primært af racemæssige grunde helt op til 60'erne, bedre kendt i dag som "the Stolen Generations" (Tilbury, 2009).

I Australien anerkendes det, at oprindelige folks børn har andre fysiske og psykiske helbredsmæssige behov end ikke-oprindelige børn (Shmerling et al. 2020; Raman et al. 2017). Ifølge Shmerling et al. og Raman et al. Hænger de helbredsmæssige behov tæt sammen med, at oprindelige folks børns kulturelle baggrund bør bevares, samt at der under anbringelsen af australske oprindelige folks børn sikres kontinuitet omkring deres modersmål, kultur og etnicitet. I Canada er der også forskning der peger på, at langt flere oprindelige børn anbringes end ikke-oprindelige. Dels bunder anbringelserne i "the Sixties Scoop", hvor oprindelige folks børn i Canada blev fjernet og placeret hos ikke-oprindelige familier. Angiveligt skete det på baggrund af, at 'det var for deres eget bedste'. Andre forskere påpeger, at mangel på forståelse og viden om oprindelige folks kultur og værdier, er skyld i de mange anbringelser. Det sker fordi den manglende viden forstærker diskrimineringen af oprindelige folk,

samtidig med at det canadiske sociale system er opbygget på en vestlig tankegang og ontologi, som forårsager en undertrykkelse af de oprindelige folks rettigheder (Blackstock et al., 2020). Derudover, at anbringelserne af oprindelige folks børn i Canada forårsager social og økonomisk skævvridning, på et multigenerationelt plan, dvs. at konsekvenserne ikke kun har indflydelse på en enkelt generation, med også reproduces til fremtidige generationer (Blackstock et al. 2020, 3).

I Australien, har man indført love, der pålægger det sociale system skal stræbe mod, at oprindelige folks børn der anbringes, så vidt muligt skal i netværkspleje, eller skal anbringes i plejetilbud hvor der tages hensyn til deres kulturbaggrund og sprog, kendt som 'The Aboriginal and Torres Strait Islander Placement Principle' (Douglas & Walsh, 2013, 70). Canada har de 'Jordan's principle', som er et princip, at First Nations børn skal have offentlige ydelser gratis, som er fri for diskriminering relateret til deres identitet (Blackstock et al., 2020, 5). Både Australien og Canada har ligesom Danmark, tiltrådt FN's børnekonvention, hvori der står, at medlemsstaterne skal sikre sig barnets tarv, altså en individbaseret tilgang til børnenes rettigheder. Senere hen er det blevet tilføjet, at det gør sig lige så gældende på et kollektivt plan jf. FN's børnekonvention GC11. Hensigten har været, at børnekonventionen ikke kun skal sikre barnets tarv på et individuelt plan, men også på et kollektivt plan. Det betyder, at man også må tage højde for barnets tarv i dets relationer til eksempelvis deres kulturelle baggrund, miljø, sprog osv. (Blackstock et al., 2020, 2-4).

## **ILO-konvention nr. 169**

Danmark har i 1997 underskrevet og ratificeret ILO-konvention nr. 169, som er en konvention der sikrer oprindelig folk og stammefolk særlige rettigheder der bla. Skal sikre deres sproglige og kulturelle ophav. ILO-konventionen er et resultat af FN's afkoloniseringspolitik 1950'erne, dette for at sikre tidligere kolonier ikke mistede bla. Deres sproglige og kulturelle ophav. Især artiklerne 28-30 omhandler oprindelige folks rettigheder ift. Deres sproglige, kulturelle, religiøse værdier, samt normer. Heri står det beskrevet i artikel 28, at oprindelige folk, har ret til et sprog, kultur, normer, værdier, religiøs overbevisning. Dertil også i artikel 29, at oprindelige folk skal kunne have mulighed for at deltage på ligefod i deres eget samfund og det nationale samfund. Ydermere står der i artikel 30, at regeringen skal sikre oprindelige folks traditioner og kultur, mhp. At oprindelige folk, skal have kendskab til deres rettigheder. Danmark anerkender det grønlandske folk som det eneste oprindelige folk i rigsfællesskabet (retsinformation, 2022). Danmark har yderligere ved ratificeringen af bekendtgørelsen om ILO-konvention nr. 169 fra 1997, forpligtet sig til ikke at tvangsassimilere oprindelige folkeslag (Petersen, 1997).

## **FN's deklARATION for oprindelige folk artikel 7 og 8**

Danmark underskrev den 13. september 2007 FN's deklARATION om oprindelige folk, i deklARATIONEN står der i artikel 7, at medlemsstaterne ikke må udøve folkedrab eller andre voldshandlinger, såsom tvangsfjernelser af oprindelige folks børn til en anden gruppe. I artikel 8 står der ligeledes, at staterne ikke må tvangsassimilere oprindelige folk (KNR, 2007).

# Forskningsdesign og Metode

Rammen for specialet vil blive præciseret i dette afsnit, hertil redegjort for metodologien af undersøgelsen. Formålet med specialet vil være at besvare problemformuleringen; 'Derfor ønsker specialet at forstå og beskrive de grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse af børn i Danmark, desuden belyse deres egne perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne', på bedst mulig vis. Det optimale vil være at besidde rolle som uafhængig og objektiv forsker i specialets undersøgelse, men det må erkendes, at der er flere forskellige teorier og vinkler der kan anvendes til at besvare og belyse specialets problemformulering. Det betyder, at der kan være andre forklaringer, som vil kunne forklare hhv. grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse i Danmark og oplevelse af inddragelse i sagsbehandlingsprocessen. På den baggrund erkendes det at specialet, udmunder af det udvalgte datagrundlag og de udvalgte teorier i undersøgelsen. Derudover er teorier, metode, respondenter, spørgsmål m.m. udvalgt af undertegnede, og dermed udformes, udvælges og fortolkes på en bestemt måde. For at undgå bias vil der i følgende afsnit gøres rede for metodologien, og hvordan jeg som forsker undersøger mit undersøgelsesspørgsmål og hvordan jeg tilrettelægger og udfører undersøgelsen, for at skabe transparens i specialet.

## Casestudie som forskningsmetode

I undersøgelsen arbejdes der med casestudiet, og derfor vil undersøgelsen af grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse i Danmark og perspektiver på inddragelse under sagsforløbet, ikke nødvendigvis kunne generaliseres til andre lignende cases. John Gerring definerer en enhed som et fænomen. Det kan være en person, nationalstat osv. Som er afgrænset rummeligt. Enhederne observerer man på et givent tidspunkt, og denne enhed som observeres på et givent tidspunkt, udgør en case (Andersen, Binderkrantz & Hansen, 2015, 85). I denne undersøgelse er casen grønlandske forældre og børn oplevelser med anbringelse og perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne, og enhederne er de enkelte forældre og børn som hver især udgør en enkelt enhed. Casestudier definerer Bent Flyvbjerg som en videnskabelig undersøgelse af et konkret fænomen eller flere fænomener, med formål at opnå en detaljeret viden om herom (Flyvbjerg, 1992). I undersøgelsen ønskes der netop en detaljeret viden om hvordan grønlandske forældre og børns oplevelser af inddragelse i sagsbehandlingen. Undersøgelsen er kvalitativ (Brinkmann & Tanggaard, 2015, 15). Det betyder at undersøgelsen og analysen vil gå i dybden med det indsamlede interviewdata, for at få beskrivelser

af perspektiverne og oplevelserne af, at have anbragt og være anbragt som grønlandsk borger i Danmark, og opnå forståelse af hvordan det opleves, både som menneske, men også ift. inddragelse. Hvor fordelene ved kvantitative undersøgelser er generaliserbarhed, er casestudiets styrke det modsatte: at gå ned i detaljen og dybden (Flyvbjerg, 2015, 519). Min tilgang vil derfor også være induktiv dvs., at undersøgelsen i specialet vil forholde sig åbent og kritisk til analysen ved hjælp af teori, samtidig med det der udledes i analysen, er resultatet af det indsamlede interviewdata (Andersen, Binderkrantz & Hansen, 2015, 73).

Casestudier har længe været en omdiskuteret metode, og har tidligere kritiseret for, at enkelte cases eller et begrænset antal cases ikke kan generaliseres (Flyvbjerg, 2015, 498-499). Selvom formålet med casestudiet nødvendigvis ikke er generalisering, vil det gerne konkluderes hvordan og hvad der er almindelige opfattelser af en anbringelse, samt grønlandske forældre og børns beskrivelse, forståelse og oplevelser af anbringelse i Danmark, og oplevelsen af at blive inddraget. ifølge Flyvbjerg er der klassiske misforståelser af casestudier, hvor den første er at casestudier er mindre værdifulde fordi det er konkret og praktisk viden (kontekstafhængig), end generel teoretisk viden (kontekstafhængig). Den anden er, at nogle forskere ikke mener at man kan generalisere ud fra enkelttilfælde, og dermed dømmes casestudier ude fra den videnskabelige udvikling. Tredje misforståelse, at casestudier skal anvendes i led til at udvikle hypoteser i den første fase undersøgelsen, hvor andre metoder skulle være bedre egnet til teoridannelser og hypoteser. Fjerde misforståelse er, at forskeren har forudfattet holdning til forskningsspørgsmålet og dermed tendens til verifikation. Sidste misforståelse, at det med på baggrund i casestudier skulle være sværere at sammenfatte sine casestudier til udvikling af generelle teorier og teser (Flyvbjerg, 2015, 499). Flyvbjerg mener ikke, der ville eksistere generel teoretisk kontekstafhængig forskning, hvis ikke der fandtes konkret praktisk kontekstafhængig forskning som casestudier, netop fordi casestudier er grundstenen til læring, og overhovedet vælger at undersøge et fænomen (Flyvbjerg, 2015, 500). Flyvbjerg skriver: *"Fælles for alle eksperter er imidlertid, at de opererer på grundlag af intimt kendskab til tusindvis af konkrete tilfælde inden for deres ekspertiseområde. Kontekstafhængig viden og erfaring er selve kernen i ekspertaktivitet"* (Flyvbjerg, 2015, 500). Derudover taler Flyvbjerg for, at der sandsynligvis ikke ville eksistere egentlig epistemisk teori inden for samfundsvidenskaben, da det endnu ikke er lykkedes samfundsvidenskaberne at praktisere kontekstafhængighed i forskningen, som ses i naturvidenskaberne (Flyvbjerg, 2015, 501).

”Forudsigende teorier og universelle begreber findes ikke i studiet af menneske og samfund. Konkret, kontekstbunden viden er derfor mere værdifuldt end den nytteløse søgen efter forudsigende teorier og universalbegreber” (Flyvbjerg, 2015, 502).

Fordi der netop opstår disse misforståelser, vil jeg i det næste afsnit forholde mig til de diskussioner der er om disse misforståelser, og beskrive hvorfor netop casestudie-tilgangen med fordel kan anvendes i dette speciale.

Formålet med casestudier er netop, at man går i dybden med få enheder med mange forklarende variabler til at belyse problemstillingerne fra flere forskellige perspektiver, samt flere forskellige kilder. I undersøgelsen vil antallet af primærkilde afgrænses til 22 antal enheder/respondenter, hvoraf 12 respondenter er forældre, og 10 er børn (anbragt og tidligere anbragt), da der er opnået datamæthed. Datamæthed er når der ikke dukker nye spørgsmål, perspektiver eller vinkler op, og en indikation på, at der ikke er spørgsmål i casen der bør undersøges nærmere (Flyvbjerg, 2015, 516). Der anvendes ikke generelle teorier ikke, men i stedet en triangulering af teorier, hvilket vil sige at mine linser (teorier), vil være adskillige mindre teorier og tidligere forskning fra andre lande, der skal danne grundlag for min interviewguide og analyse, netop for at få alle aspekter med i undersøgelsen og analysen. Triangulering anvendes da forskningsspørgsmålet ikke lægger op til et enkelt endegyldigt svar, og jf. ovenstående citat findes der netop ikke store teorier, universalbegreber og kontekstafhængighed til at beskrive mennesker, herunder beskrivelser og forståelse af de oplevelser grønlandske forældre og børn har med anbringelse i Danmark og inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne. Det er vigtigt, at undersøgelsen og empirien i form af interviewene har høj detaljeringsgrad og mangfoldige forklaringer af de oplevelser og perspektiver grønlandske forældre og børn har med anbringelse i Danmark.

Undersøgelsens sigte er forståelse, forklaring og beskrivelse grønlandske forældre og børns oplevelser ved anbringelse i Danmark, og perspektiver omkring inddragelse. Undersøgelsen vil være et vigtigt bidrag til forståelse af børnenes egne oplevelse med anbringelse i Danmark, samt give dem plads til at fortælle deres egne oplevelser fra eget perspektiv, da de ofte ikke selv har valgt at være anbragt. Dertil giver undersøgelsen grønlandske forældre mulighed for at fortælle deres egne oplevelser og perspektiver på, at få anbragt deres barn/børn uden for hjemmet i Danmark, samt deres oplevelser af inddragelse.

Formålet med casestudiet er derfor nødvendigvis ikke at slutte med en entydig konklusion, men også være åben for fortolkning af, hvordan det kan opleves på forskellige måder, mellem grønlandske

forældre og børn ift. anbringelse. Casen skal ifølge Flyvbjerg beskrives med mange 'facetter og dilemmaer', så forskellige læsere kan spejle sig til et eller flere aspekter casen, og omvendt. Det er derfor vigtigt i caseudvælgelsen, at både 'gode' og 'dårlige' anbringelser er med. Der skal være plads til livets tvetydighed og kontradiktioner, og der gives med casestudier ikke en endegyldig bestemt teoretisk vej gennem casen, eller at de enkelte enheder beskrevet i undersøgelsen er udtryk for den endegyldige og eneste sandhed der findes (Flyvbjerg, 2015, 515). Derfor vil undersøgelsen ikke kun inddrage 'gode' eller 'dårlige' enheder i undersøgelsen. Der inddrages enheder i casen hvoraf 8 af anbringelserne er frivillige og 1 er tvangsanbringelser, nogle som har været glad for anbringelse, og andre utilfredse med anbringelsen, fra forskellige byer, aldre, køn, lang anbringelse, kort anbringelse, uddannelse, nuværende anbragte, forhenværende anbragte m.m. Flyvbjerg taler ligeledes for, at casestudier ikke er mere biased eller følger en tendens mod verifikation, for det indeholder alt forskning, også i den positivistiske forskning. *"Casestudiet har ingen større tendens til bias til verifikation af forskerens forudfattede meninger end andre undersøgelsesmetoder. Tværtimod viser erfaringen, at casestudiet har større tendens (bias) til falsifikation af forudfattede meninger end verifikation"* (Flyvbjerg, 2015, 515). I brugen af kvalitativ metode opnås en tættere kontakt til det man studerer, og muligheden for feedback fra sine studieobjekter. Det betyder ikke at man laver mere biased forskning end kvantitative studier, omvendt kan det betyde, man er mere lydhør over for andre mulige forklaringer end den man lige havde tænkt på i første omgang (Flyvbjerg, 2015, 513-514). Der findes ikke en endegyldig rigtig forskning, dog findes der forskningsmetoder der egner sig bedst til nogle undersøgelser end andre (Flyvbjerg, 2015, 520). På baggrund af ovenstående benyttes det kvalitative case-studie i dette studie som metode, for at få den bedst mulige besvarelse på forskningsspørgsmålet.



## **Forskningsinterview, interviewpersoner og dataindsamling**

Det indsamlede data består af interviews. Interviewene vil bestå af 12 forældre og 10 børn, som enten er eller har været anbragt. Interviewmetoden anvendes ofte i kvalitative studier, hvor man gennemfører en samtale som har et bestemt formål. I denne undersøgelse vil interviewene have det bestemte formål at forsøge, at forstå og beskrive hvordan grønlandske forældre og børn oplever anbringelse i Danmark. Metoden er særligt velegnet til casestudier, da man med metoden ønsker forståelse af menneskers verdensopfattelser, handlingsbegrundelser, mening og betydning de tillægger bestemte sociale forhold. Interviews af individer er særdeles velegnet hvis man ønsker forståelse af de undersøgtes livsverden, altså deres virkelighed, og hvordan de oplever den uafhængigt af andre. Interviewene vil være individuelle for forældrene, for at sikre at respondenter svarer så ærligt som muligt, og ikke bliver påvirket i svarstil. Ift. børnene vil børnenes forældre være til stede, så de føler sig mere trygge ved at tale med mig som fremmed. Det kan selvfølgelig betyde, at børnene svar måske afspejler en bestemt svarstil, for at gøre deres forældre tilfredse, men etisk og moralsk ville det være forkert, at interviewe dem individuelt.

Metoden egner sig godt til nærværende undersøgelse, da undersøgelsesspørgsmålet netop søger at beskrive og forstå hvordan grønlandske forældre og børn bosat i Danmark, oplever anbringelse. De centrale temaer i interviews er altså hvordan de enkelte personer oplever og lever. Metoden giver dermed et helt unik indblik og information om hvordan grønlandske forældre og børn oplever anbringelse i Danmark (Harrits, Pedersen & Halkier, 2012, 144-145). Metoden vil undersøgelsen være det individuelle interview, som opdeles i tre grupper; det strukturerede, semi-strukturerede og ustrukturerede interview. I undersøgelsen vil det semi-strukturerede individuelle interview blive anvendt hos de voksne. Dels da det individuelle interview egner sig godt til spørgsmål af mere tabubelagte, personlige og private emner, som en anbringelse jo kan være. Dels på grund af den semi-strukturerede tilgang, som giver struktur mens den tillader, at man kan afvige fra spørgsmålsrække og give plads til nye spørgsmål der kan dukke op, som man måske har overset. Dermed åbnes der, til forskel for det strukturerede interview, op for at afvige fra spørgsmålene, og dermed kan uforudsete emner eller spørgsmål gives plads i undersøgelsen, som kan være med til at belyse nye vigtige nuancer som man ikke selv vil have forudset (Harrits et al., 2012, 149-150).

Efter at have undersøgt hvad en anbringelse indebære, har jeg opdelt interviewspørgsmål i forskellige emner: kulturforskelle, anbringelse, samvær, støtte, samarbejde, diskrimination. Jeg har formuleret spørgsmålene ud fra de forskellige teorier og emner, eksempelvis har jeg formuleret følgende

kulturspørgsmål; “Kan du fortælle mig om din egen opvækst?”, dette spørgsmål er stillet åbent, men også med henblik på, at finde ud af om der er kulturforskelle i opdragelsen af børn i Grønland og Danmark, desuden spørger jeg forældrene og børnene, om hvorfor de er anbragt, for at afdække hvorvidt de er blevet inddraget i deres egen sag, og om de overhovedet ved hvorfor de selv er anbragt, og om forældre ved hvorfor børnene er anbragt. Dertil handler spørgsmålene også om kultur og identitetsspørgsmål, hvilket kan være svære parametre at måle, da det ikke er fastsatte størrelser, men flydende begreber der ikke let lader sig måle. Ift. diskrimination, har jeg bla. spurgt respondenterne om: “Føler du at du er blevet behandlet ringere fordi du er fra Grønland? Hvis ja, kan du komme med eksempler?”, dette for at afdække hvorvidt respondenterne har følt de er blevet behandlet dårligere end en majoritetsdansker. Nogle spørgsmål ift. diskrimination, kan være svære at svare på, hvorfor de adspørges om følgende; “Har du oplevet at du som forældre, er blevet beskrevet på en måde hvor du ikke kan genkende dig selv? Kan du uddybe?”, som er et lettere spørgsmål, at besvare, og i spørgsmålet kan der komme svar der både kan være kultur- og opdragelsesbetinget.

I undersøgelsen vil de interviewpersoner der inddrages i analysen være sager jeg inddrager, være sager jeg ikke tidligere har kendskab til på nær én sag, men har kun kendskab til deres sag vedr. Tvangsbortadoption af deres yngste barn, og har ikke beskæftiget med anbringelserne af deres to store børn. Jeg har valgt at afgrænse respondenterne til forældre og børn. Selvom grønlandere måske har en helt anden familiestruktur end den danske kernefamilie, interviewes øvrige familie ikke, da det ikke er specialesigte.

Sagerne er fundet vjh. Mentor Immanuel, som har bidraget med 9 sager. 8 af de grønlandske anbringelser, er frivillige anbringelser og 1 er tvangsanbringelser, hvilket stemmer godt overens med statistikken for frivillig- og tvangsanbringelse af grønlandske børn i Danmark, hvor ca. 80 procent af anbringelserne er frivillige og 20 procent af anbringelserne er tvang. Det kunne være ønskeligt, at der havde været en grønlandske familie mere med et tvangsanbragt barn, men respondenterne jeg ville inddrage, havde desværre ikke overskud til at deltage. Rent geografisk er respondenterne spredt ud over hele Danmark, med undtagelse af Sjælland og Bornholm, de grønlandske forældre der inddrages i undersøgelse, har fået deres børn anbragt i; Horsens, Vejle, Esbjerg, Viborg, Århus, Aalborg og Odense.

En af sagerne der inddrages i specialet som jeg har kendskab til, er inddraget pba. Forskellige parametre, bla. Fordi forældrene har fået tvangsbortadopteret et spædbarn, mens de har et ældre barn frivilligt anbragt og et tredje hjemgivet. Det har kun været muligt at interviewe det ældste barn som

er hjemgivet, da hendes lillebror ikke har ønsket at deltage. Resterende sager har jeg ikke kendskab på forhånd. Og har gennem en anden forældre adspurgt om de kendte til sager, hvor oplevelsen har været positiv.

Derudover har jeg kontaktet De grønlandske Huse i Aalborg, Århus, Odense og København, for at høre om de kunne bidrage med sager hvor anbringelsen har været ønsket og med et godt samarbejde med kommunerne. Ingen på nær Det Grønlandske Hus i Odense har ønsket at være behjælpelig herom, fordi de er bekymret for re-traumatisering af familierne. Det Grønlandske Hus i Odense har sætte skilt op i håb om, at nogle ville henvende sig. Det har dog ikke ført til noget. Derudover har jeg kontaktet Aalborg Kommune, Esbjerg Kommune, Københavns Kommune, Århus Kommune, Vejle Kommune, Odense Kommune, Skive Kommune, ingen har ønsket at bidrage med grønlandske anbringelsessager, da de mener at de grønlandske forældre og børn re-traumatiseres. Sidst men ikke mindst har jeg taget kontakt til Forening Grønlandske børn, de har cirkuleret min forespørgsel rundt mellem deres forskellige afdelinger, og jeg fik et feedback fra Århus, hvor de kunne bidrage med en potentiel familie, dog ønskede moren ikke at deltage i undersøgelsen, hvorfor deres sag ikke er blevet inddraget i specialet.

De fleste interviews er foretaget, hvor jeg har været hjemme hos forældrene, og interviewet dem ansigt til ansigt, og optaget det på lyd. Valget om, at optage interviewene på lyd og ikke med kamera, sker der jeg ikke har ønsket at påvirke respondenterne, da videooptagelse kan være intimiderende for nogle, og forårsage at deres svar påvirkes eller at de bliver nervøse. Interviewene på forældrene har typisk en varighed på ½ time til 1 time. Hvor de anbragte eller tidligere anbragte børns interview er typisk på 15 min til 30 min. Interviewene af forældre der har fået fjernet deres børn i Odense, Esbjerg og Horsens, er lavet over facetime eller telefonen, da forældrene ikke havde mulighed for, at jeg kom hjem og interviewede dem, samt et tidsmæssigt perspektiv af, at jeg ikke havde tiden eller økonomi til at rejse til Odense, Esbjerg og Horsens tre dage i streg. Derudover boede en tidligere anbragt fra Esbjerg i København, hvor jeg heller ikke havde mulighed for at tage til København og interviewe. Det har selvfølgelig især ift. Telefon- og facetime påvirket, at jeg ikke har meget 'thick descriptions' af netop de forældre og tidligere anbragte. 3 af de grønlandske forældre og en dansk forælder blev interviewet på dansk, og transskriberet ordret med kongruensfejl, pauser osv. De resterende ønskede, at blive interviewet på grønlandsk, og er derefter blevet oversat af undertegnede. Alle børnene ønskede at blive interviewet på dansk.

## Thick Description

Netop fordi de undersøgte har en anden kulturel baggrund vil interviewene og observationerne under interviewet også blive beskrevet detaljeret. En af de store kulturelle forskelle mellem danskere og grønlandere er netop, at grønlandere anvender mere non-verbal kommunikation. 'Thick description' vil være et vigtigt element i undersøgelsen. Begrebet 'thick description' er udviklet af Gilbert Ryle, men begrebet er mere kendt fra Clifford Geertz (Bachmann-Medick & Blauhut, 2016, 46). 'Thick description' er kulturelle ytringer som kommer til udtryk gennem f.eks. kulturelle forskelligheder. I dette tilfælde de kendetegn som adskiller dansk væremåde fra grønlandsk. Thick description vil hjælpe med at give læseren en forståelse for de kulturelle forskelle der er i adfærden, men også give analytikeren en forståelse af de oplevelser, der er specialets genstand for analysen

Thick description er med til at indfange aspekter i analysen som også afhænger af konteksten og omstændighederne i relation til den adfærd der udføres (Bachmann-Medick & Blauhut, 2016, 46). Geertz eksemplificerer det med en fortælling om tre drenge der blinker med øjnene. Den ene dreng har ufrivillige tics, den anden dreng blinker med øjnene som en intern hilsen til sin ven, og tredje tilfælde blinker drengen med øjnene fordi han efterligner de to andre drenge. Hvis det havde været en thin description, ville den lyde på, at tre drenge blot blinker med øjnene (Bachmann-Medick & Blauhut, 2016, 47). I denne undersøgelse vil thick description nok fylde mere hos de grønlandske forældre, og i mere eller mindre grad hos de grønlandske børn, alt afhængigt af hvor de er opvokset og hvor længe de har været anbragt.

## Etiske overvejelser

Når man beskæftiger sig med forskning i bla. Samfundsvidenskaberne, er det vigtigt man er opmærksom på etik i sin undersøgelse. Specialet vil tage udgangspunkt i europakommisionens etiske retningslinjer, som målrettet er udarbejdet med formål, at beskytte de involverede, som både bidrager med deres tid, indsigt og personlige data, som forskeren så kan benytte sig af (European Commission, 2018, 5). Den europæiske kommission har opstillet ni etiske principper som er hensigtsmæssige at følge når man udarbejder sin forskning: 1. Respekt for menneskelig værdighed og integritet 2. Sikre ærlighed og transparens overfor respondenterne 3. Respekt for den individuelle autonomi, samt sikre sig informeret samtykke til respondenternes deltagelse 4. Man skal beskytte sårbare individer 5. Sørge for at privatliv og fortrolighed sikres 6. Fremme retfærdighed og inkludering 7. Sørge for at minimere

skade og fremme fordele 8. Dele fordelene med den dårligt stillede population, dette især hvis forskningen er udarbejdet i udviklingslande 9. Respektere og beskytte miljøet og kommende generationer (Ibid.). Da specialets sigte er at undersøge grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse og inddragelse, er det vigtigt at være opmærksom på, at emnet der behandles, er et yderst sensitivt emne. Der vil også blive hentet samtykke, og en generel forklaring af undersøgelsens formål, og mulighed for at trække sig fra undersøgelsen, samt mulighed for ikke at svare på spørgsmål hvis de ikke har lyst. En anbringelse kan for respondenterne være en dybt traumatisk oplevelse, og derfor er det især vigtigt, at være opmærksom, hvordan spørgsmålene udformes. Det er vigtigt, da respondenterne ikke skal føle unødvendigt ubehag eller retraumatisering ved at fortælle mig om oplevelserne. Derfor er spørgsmålene spurgt meget generelt, så der er mulighed for, at respondenterne selv kan forklare oplevelser, også især ift. Hvad de har lyst til at dele. Det er specielt vigtigt, da nogle af respondenterne i undersøgelsen er børn. Derfor er spørgsmålene til, netop dem meget overordnede, og går ikke så specifikke, så det giver muligheden for børnene selv at fortælle hvad de har lyst til at fortælle. Jeg har sat en aldersgrænse for børnene på 10 år, da det vurderes, at hvis alderen kommer under de 10 år, har de muligvis ikke den nødvendige refleksionsevne, men også for at sikre de ikke traumatiseres af spørgsmålene. Der startes der overordnet med, at spørges ind til, om de ved hvorfor de er anbragt, så spørgsmålet hellere ikke bliver for direkte, og samtidig giver indblik i deres inddragelse i deres egen anbringelse. Da formålet med undersøgelsen er at undersøge grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse og inddragelse, betyder at undersøgelsen kan bidrage til at give bedre forståelse for netop denne befolkningsgruppes oplevelse af anbringelse, og måske bidrage med at give en dybere forståelse og viden om anbringelser af grønlandske børn i Danmark, og kan være bidrag til fremtidige familier. Det er vigtigt for mig som forsker, at de skal føle sig trygge ved undersøgelsen, og oplyser om at de kan stoppe når som helst eller trække sig fra undersøgelsen. Da undersøgelsen også inkluderer optagelser på bånd, er det også vigtigt at oplyse forældrene og børnene om, at interviews vil blive slettet efter specialets afslutning jf. GDPR. Derudover vil forælder og børn også blive oplyst om anonymisering, samt tavshedspligt og at lydoptagelserne bliver slettet efterfølgende.

## **Forskningsmæssig position som frivillig og grønlænder**

I afsnittet redegøres for min egen forskningsmæssige position som frivillig partsrepræsentant for Forening Mentor Immanuel, som yder vejledning og støtte til grønlandske forældre der har fået anbragt børn i Danmark, samt min egen halvt grønlandsk-danske baggrund. Dette for at skabe transparens om

min rolle ift. Undersøgelsen, dette for at undgå misforståelser omkring bias, og opretholde den videnskabelige saglighed. Som frivillig partsrepræsentant og nyligt valgt bestyrelsesmedlem i Mentor Immanuel har jeg gennem 3 år beskæftiget mig med, og været i tæt kontakt med mange grønlandske forældre der beder om hjælp til deres sag vedrørende anbringelse af børn. Det betyder endvidere, jeg gennem mit frivillige arbejde har fået mange indtryk og forforståelse om hvordan det offentlige system fungerer, især i sager hvor forældre ikke har et ønske om at deres børn skal være anbragt. Jf. det videnskabsteoretiske afsnit beskrives hvordan den hermeneutiske videnskabsteoretiske tilgang har til formål at opnå en bredere og dybere forståelse af det undersøgte, samt det er vigtigt man er opmærksom på sine egne forforståelse. Da foreningen Mentor Immanuel bla. beskæftiger sig med sager hvor grundlaget er retsligt tvivlsomt betyder det, at jeg gennem mit frivillige arbejde har en forforståelse omkring anbringelser af grønlandske børn i Danmark. De fleste sager jeg tidligere har beskæftiget mig med, er børn fra 0-6 år, og derfor har jeg forholdsvis lidt kendskab til børnenes oplevelser, hvilket også betyder, jeg ikke har mange forforståelse om hvordan børnene oplever anbringelserne. Som påpeget i afsnittet vedrørende casestudier, er det at gå i dybden med enkelte sager, vejen til en dybere og mere nuanceret forskning ift. F.eks. et kvalitativt interview studie af grønlandske forældres oplevelser med anbringelse og inddragelse. Derfor anser jeg mit frivillige arbejde som en styrke ift. At jeg har dybt kendskab til forældrene og sagsbehandlingsprocesserne, og derfor ved emner der ofte dukker op i sagsbehandlingen af anbringelser og forældrenes oplevelser. På den anden side skal jeg være meget opmærksom på egne forforståelse om området, og være åben for, at der kan være andre spørgsmål der dukker op i løbet af undersøgelsen.

Ift. min etnicitet som halv grønlander og dansker, anser jeg det som en fordel både for mig selv og forældrene, at vi kan tale grønlandsk sammen hvorfor sprogbarrierer ikke vil blive det store problem under interviews med forældre og børn der udelukkende taler grønlandsk. Der vil ikke være noget der vil blive 'lost in translation' for mig som forsker, da jeg har kendskab til det grønlandske sprog (dog kan det blive en udfordring af oversætte det til dansk, og give det den rette mening ift. Ordsprog og kontekst). Det kan argumenteres, at jeg som grønlandsktalende grønlander med et grønlandsk udseende, kan skabe en mere tillidsfuld relation til interviewpersonerne, da de vil kunne relatere sig til mig (i hvert fald udseendemæssigt), i modsætning til hvis jeg havde haft et dansk udseende.

Linda Smith forfatter af 'Decolonizing methodologies' (Smith, 1999), som oprindeligt er skrevet specifikt til oprindelige folk, og som en hjælp til oprindelige forskere. Smiths agenda er, at stille spørgsmål ved det gængse billede om 'objektiv' forskning, samt det meste forskning der er om tidligere kolonier, er udarbejdet af de der har koloniseret folket. Hendes primære argument er, at meget

forståelse går tabt i den tidligere og nuværende forskning, fordi undersøgeren netop forsøger at distancerer sig fra undersøgelsesobjekterne, og dermed mister en del kontekst til forskningen. F.eks. vil en oprindelig forsker måske kunne se forskellige nuancer, mønstre, kulturbetinget handlinger osv. Som en udefrakommende forsker måske ikke ville have set, omvendt kan en udefrakommende se andre ting som en indfødt ikke ville lægge mærke til, fordi det er en selvfølge for dem. Derfor handler 'decolonizing methodologies' om, hvordan man undersøger som oprindelig, og hvordan man har en speciel viden der kan bidrage med en dybere og bredere forståelse for det undersøgte (ibid.). Derfor vil jeg anse det som en styrke, at jeg som oprindelig undersøger i specialet, vil kunne lægge mærke til aspekter der f.eks. er kulturbetinget, og vil kunne forstå grønlandske familiers måde, at udtrykke sig på, både verbalt men også nonverbalt, hvilket også komplementerer afsnittet omkring 'thick description', navnlig ift. forståelse, beskrivelse, handlinger og ytringer ud fra en bestemt kontekst.

## **Reliabilitet, validitet og Generaliserbarhed**

I dette afsnit redegøres for reliabilitet og generaliserbarhed af specialet. Reliabilitet omhandler hvorvidt det man måler kan gentages af andre forskere. Reliabilitet omhandler hvorvidt om en undersøgelse kan gentages (Bryman, 2016, 40). Det vurderes at specialet har en høj reliabilitet, hvis forskerne der ønsker at undersøge det, har det samme forskningsdesign, dertil kan det dog også siges, at respondenterne har en betydning for specialets resultater. Hvis specialet havde haft f.eks. respondenter fra De Grønlandske huse, Forening grønlandske børn, og de førnævnte kommuner, kunne det være at resultater havde været anderledes. Reliabiliteten i specialet er højt, fordi jeg også beskriver egen forskningsmæssige position og redegør for mit frivillige arbejde med emnet, derudover redegøres der for hvordan interviewene er udført, og hvordan interviewspørgsmålene er udformet. Ift. validiteten af specialet, altså om jeg måler det jeg gerne vil måle (ibid.), kan det siges at undersøgelsen, undersøger grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse og inddragelse, og hvor spørgsmålene er formuleret åbent, da specialet netop sigter mod at forstå og beskrive de grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse. Mange af forældrene har grønlandsk som modersmål, og kun 3 forældre har ønsket, at blive interviewet på dansk. Mange af de danske ord såsom fordomme, er et ord der ikke kan oversættes direkte til grønlandsk, da de ikke findes, og derfor har jeg været nødt til, at spørge forældrene på en anden måde og med mere uddybende forklaring eller sagt ordet på dansk, før de har forstået mit spørgsmål og har kunne svare på det. Derfor kan de spørgsmål have haft indflydelse på de grønlandsktalende respondenters svarstil. Ift. generaliserbarhed, kan det siges, at det ikke kan generaliseres til alle grønlandske forældre og børns oplevelser med inddragelse og anbringelse, især

fordi mange af de sager der var frivillige, og som jeg anså for at have været gode anbringelser i starten, har jeg fundet ud af, at langt størstedelen af forældrene er utilfredse med anbringelse (Ibid.). Dog kan det godt være et generelt billede, da jeg forsøger at inddrage så mange forskellige perspektiver som muligt. Selvfølgelig er min analyse også påvirket af, at jeg selv har udvalgt citater til analyse, hvis andre brugte mit interviewmateriale, vil de måske komme frem til en anden konklusion.



# Teori

## Videnskabsteori

Den videnskabsteoretiske tilgang til specialet er den hermeneutiske tilgang. Den anvendes da problemformuleringens sigte er at opnå forståelse af grønlandske forældre og børns oplevelse med anbringelser i Danmark. Tilgangen komplementerer også specialets metode der med casestudiet og thick description, også har formålet om en dybdegående analyse af problemstillingen i specialet.

Et fyrtårn inden for den hermeneutiske tilgang er Hans-Georg Gadamer, som i 1960 bidrog med begrebet 'den hermeneutiske cirkel'. Gadamers videnskabsfilosofi har fokus på sproglig kommunikation via det skrevne ord (Ingemann, 2017, 108). Gadamers opfattelse var, at man ikke opnåede forståelse af et enkelt ord, men at en række af ord skaber mening, altså sammenhæng (Ibid. 109). Gadamer var af opfattelsen, at ord eller ytringer kun giver mening når de sættes i kontekst, man forbinder altså del og helhed, for at opnå forståelse af det undersøgte (ibid.).

“Et ord har en bestemt betydning og giver en bestemt mening afhængig af den sætning, det indgår i, og sætningen har betydning afhængig af det afsnit, den indgår i, og afsnittet har betydning afhængigt af det kapitel, det indgår i osv.” (Ingemann, 2017, 109).

Det er altså samspillet mellem del og helhed, der har essentiel betydning for samspillet samtidig med, at det skal forstås i en bestemt kontekst, som udgør den hermeneutiske cirkel (ibid.). Cirklen skal ikke forstås som noget der går i ring og som kommer til samme resultat, men nærmere en spiral, hvor man opnår erkendelse gennem fortolkning og forståelse, som er to helt centrale begreber for hermeneutikken (Ibid. 110). Ifølge Gadamer handler fortolkning om, at man søger at forstå hvad det er den anden prøver at fortælle. Hvad den anden forsøger at fortælle, og dermed: hvad er det han forsøger at få os til at erkende, og dermed forsøger at få os til at forstå? Den måde hvorpå man, ifølge Gadamer, opnår forståelse er ved at fortolke en proces, og relaterer det til egne tidligere oplevelser og kendskab til de dele og helheder, samt kontekstbudskabet er afsendt i (Ibid, 111). Måden man opnår forståelse, ifølge Gadamer, er ved at bruge vores subjektive evner til empati, altså at sætte os selv i andres sted, som dermed muliggør en forståelse for den anden. Gadamer kalder det også horisont. Mennesker har forskellige horisonter, ud fra hvor de selv står, og derfor vigtigt ifølge Gadamer, at man formår at stille sig selv det samme sted som den anden, for at forstå den andens horisont. Man opnår altså forståelse

for den anden, ved at indleve sig i deres helt unikke situation (Ibid, 114). Derfra kan man afdække den andens meningshorisont og dermed en afdækning af det korrekte (Ibid, 115). Det handler ikke nødvendigvis om, at det undersøgte er noget universelt og endegyldigt, men derimod at det undersøgte kan have mange facetter uden ét endegyldigt resultat (Ibid., 116). Når man beskæftiger sig med den hermeneutiske tilgang, er det vigtigt, at man er villig til at sætte sine forforståelse på spil, netop for at kunne nå frem til en dybere forståelse af den anden, og at de forforståelse man har med sig som forsker kan udfordres. Det er en vigtig del af hermeneutik, at man er villig til at skrotte sine egne fordomme, og være villig til at erstatte dem med en ny erkendelse, netop for at skabe en dybere forståelse (Ibid., 117). Som forsker i dette speciale, har jeg mange forforståelse om anbringelser af grønlandske børn i Danmark i kraft af mit frivillige arbejde med grønlandske forældre til anbragte børn. Det er derfor vigtigt at være åben for, at der kan være andre oplevelser af anbringelser end den forforståelse jeg selv har om området, netop for at få en dybere og bredere forståelse af anbringelser af grønlandske børn i Danmark.

## **Gayatri Spivak - Can the subaltern speak**

Spivak er en indisk filosof, og beskæftiger sig med postkolonial teori. Hendes tekst 'can the subaltern speak' er en tekst der tager udgangspunkt i tidligere filosoffer bla. Michel Foucault, Antonio Gramsci, Gilles Deleuze og Jacques Derrida, der taler om subjektet (Spivak, 1988, 67, 74, 79). Subaltern er et begreb der betegner en person eller en gruppe som nogen der står under andre, er inferiøre, underordnet o.l. Altså som et folk der end ikke er anerkendt som et folk i Spivaks forstand. Helt overordnet omhandler teksten, at koloniseret eller tidligere koloniseret folk, ikke har mulighed for at komme til orde. Ikke forstået på den måde at de fysiologisk ikke kan tale, men at de ikke kan komme med deres meninger eller ønsker (ibid., 80). Teorien inddrages som en teoriramme, der overordnet bruges som værktøj til, at både at finde ud af, om de grønlandske forældre og børn i anbringelsessager er blevet misforstået, fejlvurderet eller hørt, da Grønland tidligere var koloni. På den anden side vil teorien bruges som redskab af undertegnede, til ikke at fejlfortolke eller misforstå forældrene.

For Foucault var mennesker ikke en enhed og anså ikke subjektet, som at have en universal identitet ligesom Deleuze, men derimod som subjekter der formes af forskellige perioder og byrder. Det vigtige var dog for Foucault, at subjektet opstår gennem, og af et produkt af magt, som dermed skaber subjektet (Ibid, 74). Ifølge Spivak er man ikke fri til at handle eller ændre ting som sådan ud af det blå, men for at ændre praksisser må man udforske grænserne (ibid.). F.eks. har grønlandere mange

muligheder for uddannelse i Danmark, men de er begrænset af det grønlandske uddannelsessystem, samtidig med at de begrænses af deres sproglige og kulturelle baggrund, som ofte ikke er i overensstemmelse med de danske. For at grønlandere har bedre uddannelsesmuligheder, må de derfor lære dansk og/eller engelsk, eller forsøge at ændre uddannelsessystemet i Danmark eller Grønland til, at udbyde uddannelser på f.eks. grønlandsk. Beskrivelsen af et subjekt og hvordan subjektet 'virker' og potentiale til at ændre noget, ændres hele tiden, da subjekter nemlig er produkt af magt ifølge Foucault (ibid., 74-75). Spivak argumentere, at alle er et produkt af magt, og hvad magt gør ved subjekter er mærket af race, klasse, og om man er fra udviklingslande, som begrænser subjekter til konformitet, fordi de netop ikke har friheden og tiden til at modsætte sig noget (Spivak, 1988, 68). Spivak kommer ligeledes ind på repræsentation, hvor hun problematiserer Deleuzes definition af repræsentation, som ifølge Deleuze kan forstås som *darstellung* (tale om) og *verstellung* (tale for) Spivak spørger retorisk om: "*are those who act and struggle mute, as opposed to those who act and speak?*" (Ibid., 70). Hun sætter altså spørgsmål ved, om de der faktisk er subaltern overhovedet, kan få taletid.

Et andet begreb Spivak beskæftiger sig med er, epistemisk vold. Hun drager endnu engang strege til Foucault, hvor deres udlægning af subjektet som (fra) Europa, hvilket i postkoloniale forhold skaber en 'anden af europa'; "*The remotely orchestrated, far-flung, and heterogeneous project to constitute the colonial subject as Other*" (Spivak, 1988, 76). Hun mener altså at det koloniale subjekt og subjektet som europa, er binære (Spivak, 1988, 75). Dekonstruktion skal ikke forstås som at skille noget ad ifølge Spivak, men som en metode hvor du tilføjer en binær. F.eks. kan man ikke forstå lys hvis man ikke ved hvad mørke er, eller at være heteroseksuel er ingen identitetsmarkør hvis du ikke har noget at sætte det op imod. Som netop kan være en af grundene til man gennem historien ikke har fået mange historier fra 'den anden', og netop fordi Foucault og Deleuze argumentere for at man taler på vegne af og for andre, udsender det også et signal om, at 'den anden' ikke er værd at høre på.

Tilbage til 'can the subaltern speak', kommer Spivak med sit eksempel på hvorfor de *the subaltern*, ikke kan tale, via et eksempel omkring ritualen *Sati*. *Sati* er et ritual hvor en enke lader sig brænde på bål med sin døde mand. Det er en enkeofrelse. Ritualen var uafhængigt af klasse og roller i samfundet, men dét kvinder havde tilfælles omkring selvfrelse ved mandens død var: at det var deres eget ønske (ibid., 92). Ritualen *Sati*, blev ulovliggjort, fordi det af de britiske imperialister ikke ansås for at kunne overleve i Indiens baghave, og som del af koloniseringen af indere til, at adaptere 'det gode samfund' (ibid., 94). "*White men save brown women from brown men*", er Spivaks berømte passage vedrørende enkeofrelserne der blev ulovliggjort. Ud fra hendes analyse, er der ingen der har spurgt enkerne selv hvad de ville, og om de gjorde det af egen fri vilje. Ved at ulovliggøre denne praksis, var hensigten

at gøre dem gode, og gøre dem europæiske (ibid., 93). Paradoksalt, betød denne ulovliggørelse af Sati, at det også i tilfælde fik en omvendt effekt, nemlig at det gjorde dem nysgerrige på sati og deres egen kultur (Ibid., 94).

Desuden argumentere Spivak for, at vesten selv har selvmordsmissioner ift. Krig, men her anskues det bare som patriotisme (Spivak, 1988, 98). Hun argumenterer endvidere for en subjektkonstitution af kvinden forårsager, at figuren af kvinden forsvinder til intethed, til en voldelig pendulering mellem traditioner og det 'moderne' samfund. Netop fordi kvinderne ikke repræsenterer sig selv, men bliver repræsenteret af andre, betyder det, at der ikke er plads til dem på verdensscenen (ibid., 103). Et sidste eksempel hun kommer med, er en ung kvinde på 16-17 år der begik selvmord i 1926, mens hun menstruerede, ifølge Hindu lov skal man vente fire dage med selvmord efter menstruationens ophør, og selvmordet havde derfor længe skabt forundring, da det ikke kunne skyldtes graviditet uden for ægteskabet. Senere fandt man så ud af, at selvmordet skyldtes, at hun var medlem af en af de mange grupper som involverede sig i bevæbnet kampe for indisk selvstændighed, og hun havde fået til opgave at likvidere en politiker. Da hun ikke kunne løfte opgaven, begik hun selvmord, og gjorde det mens hun havde menstruation for at sikre sig, at ingen skulle tro det omhandlede en graviditet (ibid., 103). Spivak selv havde kendskab til hvorfor den unge kvinde begik selvmord. Hun satte sig for at undersøge hvorfor den unge kvinde havde begået selvmord, hun spurgte derfor en Bengalsk kvinde, en filosof, hvorfor hun troede kvinden havde begået selvmord, hun fik to svar: a) hvorfor ville jeg undersøge det, når hendes to søstre var velfungerende og havde haft et godt liv? b) jeg spurgte hendes niecer. Deres svar var at det var et tilfælde af ulovlig kærlighed. The subaltern kan ikke blive hørt eller læst. Hendes pointe er derfor, at hvis man ikke allerede på forhånd kender konteksten for en hændelse eller handling, vil man ikke kunne forstå eller kunne fortolke the subaltern (ibid., 104).

Spivaks teori skal altså fungere som teoretisk ramme til at forstå *the subaltern*, i dette speciale vil the subaltern være de grønlandske forældre og børn, og vil være med til, at belyse om de er blevet fejlfortolket eller om de overhovedet er blevet hørt ift. Anbringelsen. Men da Spivaks teori ikke fuldt ud kan beskrive alle aspekterne af deres oplevelser med anbringelse i Danmark, vil der nu blive redegjort for Ulf Hedetofts teori vedrørende minoriteter. Hvordan de opfattes som den anden eller beskrives stereotyp, og for at belyse om forældre og børn i anbringelsessager har oplevet at blive beskrevet stereotyp, eller om de selv har en stereotyp beskrivelse af eks. danskere.

## **Signs of nations**

### **The Image of the Other as a sign of Identity**

Ulf Hedetofts 'Signs of Nations' inddrages i specialet, da specialet beskæftiger sig med en minoritet, navnlig grønlandere i Danmark. Grønlandere er anerkendt som det eneste oprindelige folk inden for det danske kongerige men er ikke under kategorien minoritetsbeskyttelse. Til trods for det, findes det relevant at inddrage netop Hedetofts teori, i det grønlandere i Danmark ofte adskiller sig fra den danske befolkning udseendemæssigt, såvel som sprogligt og kulturelt. Så selvom grønlandere per definition er danske statsborgere på lige fod med danske borgere, skiller de sig ud på en række parametre, der netop gør denne teori relevant i forhold til nærværende speciale. På den baggrund redegøres der for teorien i følgende afsnit.

Kapitel 3 i 'Signs of Nations' omhandler opfattelser og forestillinger om andethed, som kommer til udtryk for tegnene på en nation, og hvordan disse tegn på det nationale folk forestiller deres eget nationale samfund (Hedetoft, 1995, 91). Kapitlet der anvendes, udforsker hvordan andethed kommer til udtryk i det nationale samfund, og vil i det følgende blive beskrevet teoretisk. Hedetofts påstand er, at forestillinger om andethed forekommer naturligt, og som en signifikant del af kollektive organisationer af nationale virkeligheder, altså som en vigtig del til at opretholde en kollektiv forståelse af sig selv som et særskilt folk med bestemte karakteristika eller fikseret selvidentifikation for hvem 'vi' er som et folk (ibid., 92). 'Vi'et i et samfund er i opposition til 'dem', og derfor forbundet med bestemte karakteristika, der afhænger af perspektiv, situation, interesser m.m. På den måde, argumenterer Hedetoft, at 'den anden' bliver til et tegn på national identitet, som noget der fremhæver kulturelle tegn eller markører af den nationale identitet (Ibid.). Betingelserne for de nationale forestillinger om 'den anden' er, at de andre anses som værende en personificeret repræsentation af en eller anden udenlandsk statslighed, om det er ægte eller fiktive egenskaber der tillægges de andre, samtidig med at deres egenskaber på baggrund af deres etnicitet sammensmeltes med deres oprindelsesland (Ibid., 92). Forestillingerne om de andre, kan være både negativ og positiv, det afhænger af hvilken værdi de tillægges eller hierarkiseres i det pågældende land, og er dermed springbræt til forskellige stereotypiseringer af en bestemt befolkningsgruppe (Ibid.). Næste afsnit vil kort redegøre for strukturen for de tegn en befolkningsgruppe tillægges, og hvordan det danner stereotyper.

## Modale former for repræsentation

Lige som mange andre kulturelle forestillinger, er stereotyper af et andet folk eller befolkningsgruppe naturligt og funktionel: tegn der er afhængig af livsførelse i en bestemt social kontekst (Hedetoft, 1995, 93). Hedetoft definerer stereotyper om den anden, som:

”An image of the Other is a non-motivated, moralistic, relational, culture-sign; a stereotypical unit of perception organizing the difference(s) between ‘Oneself’ and a given ‘Otherness’ by attributing characteristics to this Otherness that are suited to one’s real or imagined interests. In such images, a notion (of wish, fear, repulsion or attraction) is substantiated and hence justified by being linked to some other area(s) of meaning – e.g. political notions of nationhood being legitimized with reference to natural, historical, or mythical concepts” (Ibid., 93).

Stereotyperne af den anden udspringer og er dependente af en række faktorer, der til sammen danner stereotyper af en bestemt gruppe i samfundet, ifølge Hedetoft. Udenlandske stereotypisering er forbundet med andethed i forskellige afskygninger. Stereotyper er en del af forståelsen for de modale former for repræsentationer der er af en bestemt befolkningsgruppe, og kommer til udtryk på forskellige måder. Hedetofts udlægning af hvordan modale repræsentationer for hvordan os- og dem konfigurationerne kommer til udtryk er: ekskluderende (absolut, fjendtlig), gradualist (venlig, bekendt) og eksotisk (attraktiv, identificerbar). Den eksklusivistiske repræsentation af den anden består af mange forskellige negative fjendtlige billeder af den anden. Disse associationer med den anden kan relatere sig til eksempelvis en befolkningsgruppe man forbinder med krigssituationer, immigranter m.fl. Her forbindes den anden som absolut modsætning til ’os’, som kan komme til udtryk ved at ’de’ anses som værende moralsk-og/eller kulturelt uforeneligt med ’os’. Ligeledes kommer det til udtryk ved stereotypiseringer, som har rødder en ensidig nationalistisk overbevisning, som typisk udspringer af dualismer, hvor betragtningen af den anden ikke kan forhandles på andre måder end hvordan ’vi’ eller ’os’et’ anskuer den anden. Dette syn på den anden som forkert, fjendtlig eller som absolut (kan ikke forhandles til at anskues anderledes), retfærdiggøres af ’os’et’ ved at ’de andre’ er fjender, og dermed at deres handlinger overfor de andre ikke er forkerte. Det eksklusive billede af den anden som fjendtlig og absolut betyder derfor, at den anden behandles med kynisme og moralisme (i skal gøre sådan og sådan og sådan), samt hvor nationalismen hos ’os’et’ hierarkiseres og fremstiller gode og dårlige racer i det pågældende samfund (ibid., 103). Ifølge Hedetoft betyder det derfor, at nationale interesser og opfattelser af ’os’ som folk, konstitueres, forstærkes og legitimeres gennem synet på ’den andens’ andethed (Ibid.). Den anden form modale repræsentation eller billede af ’den anden’ er

gradualist. Gradualist-billedet af 'den anden' opridses og fremstilles 'de andre', som nogen der er forholdsvis acceptable, da de på en række områder ligner 'os'. Det kan være sproglige og kulturelle ligheder, udseende o.l., eksempelvis det at være skandinaver, gør at man identificerer sig som eksempelvis dansker med svensker og vice versa, fordi de ikke udseende- kultur- og sprogmæssigt adskiller sig for meget fra hinanden (ibid., 104). Derfor vil nationale bånd mellem skandinaver oftest være godt, diplomatisk, med samme værdier osv. Netop fordi man kan identificere sig med 'den anden' på en række områder. I denne form for repræsentation vil der typisk være ros og anerkendelse af 'den anden', netop fordi 'de' ligner 'os selv' (Ibid.). Den sidste er den eksotiske repræsentation af den anden, som indebærer et fantasi-og drømmeagtigt, samt symbolbaseret syn eller forestilling den anden. Med andre ord, anses 'den anden' gennem disse linser romantiseret, positivt, med sentimentale kvaliteter, som udspringer af udenlandske steder, et folk med andre vaner, normer, kultur osv., som anskues som ukendt, mystisk, inspirerende, fascinerende o.l. som står i skarp kontrast til hvad 'vi'et' er. Den eksotiske fremstilling af 'den anden' ses ofte i reklamer for rejser f.eks. sydpå, og er forbundet med en frihed der ofte er illusorisk (ibid., 104). Det eksotiske fremstilles ofte som luksuriøst billede af en del af verden, hvor man kan flygte hen til når hverdagen bliver for kedelig. Det er dog også forbundet med noget primitivt, et eventyr og med autenticitet herunder naturen. Ved det eksotiske billede på den anden, er der ikke kultursammenstød eller fjendtlighed (Hedetoft, 1995, 105).

Hedetofts teori inddrages i specialet, for at finde ud af om grønlandske forældre eller børnene i anbringelsessagerne beskrives med noget andethed eller via de modale former for repræsentationer, samt for at afdække hvorvidt de selv føler sig beskrevet stereotyp. At blive beskrevet stereotyp eller repræsenteret på en måde man ikke selv kan genkende, kan også være med til at belyse deres oplevelser med anbringelser i Danmark. Derudover kan den også belyse hvordan forældre og børn beskriver andre etniciteter med noget andethed. Da teorien kun handler om hvordan den anden opfattes af andre, vil der nu blive redegjort for Ann Fienup-Riordans teori om Eskimoorientalisme, der specifikt er en teori om repræsentationer af Inuit fra Canada.

## Eskimoorientalisme

Ann Fienup-Riordans tekst omkring eskimoorientalisme inddrages i specialet, da eskimoorientalisme omhandler hvordan omverdenen ofte anskuer det at være Inuk i Canada. Specialets sigte er at beskrive grønlandske forældre og børns oplevelse med at få og være anbragt i Danmark, derfor vil denne teori kunne bidrage med, at beskrive og forstå hvordan de grønlandske familier har følt sig repræsenteret før, under og efter i forløbet med en anbringelse. Fienup-Riordan anvender begrebet eskimo til at beskrive Inuitbefolkningen fra de arktiske regioner, derfor anvendes samme begreb i denne tekst, også selvom ordet eskimo er og i høj grad har været omdiskuteret i medierne og offentlige debat. Selvom teorien er af ældre dato, og at grønlandsk inuit på mange områder adskiller sig fra Inuit i andre arktiske regioner, har teorien stadig relevans for specialet, også selvom hendes analyse er af videomateriale. Det er teorien fordi den handler om, hvordan inuit ofte er blevet beskrevet fra et vestligt perspektiv, hvilket også kan gøre sig gældende for de grønlandske respondenter i specialet. Indtil for nyligt, hvor den grønlandske selvrepræsentation især har været i fokus, såvel som hvordan det tidligere har været danskere, der i en eller anden grad har været dem som har repræsenteret Grønland og det at være grønlænder, derfor inddrages teorien for at afdække om de grønlandske respondenter har oplevet at blive beskrevet eskimoorientalistisk i sagsbehandlingsprocesserne eller generelt. Derfor vil der blive redegjort for teorien i følgende afsnit.

Fienup-Riordan beskriver i sin tekst, at såkaldt eskimoorientalisme vedrører hvordan eskimoer portrætteres af den resterende verden, altså hvordan det arktiske folk bliver repræsenteret af andre (ofte vestlige) folkeslag. Hun beskriver hvordan repræsentationerne af eskimoer ofte ses i museer, fiktion, tegnefilm, børnebøger, skolebøger m.m. desuden at filmverden udviklede og flittigt brugte klassiske repræsentationer af eskimoer. Fienup-Riordan mener de klassiske repræsentationer af eskimoer er problematiske, ikke kun akademiske, men også i forhold til hvem der får lov til at repræsentere, samt hvordan kulturelle konstruktioner af virkeligheden, omkring hvordan eskimoer i ”virkeligheden” er, fremstilles. Hun argumenterer ligeledes, hvis man får en forståelse for hvordan og hvorfor eskimoer er blevet fremstillet og grundende til, eskimoer er blevet repræsenteret som de er/bliver, vil man kunne forstå hvordan vesten konstruerer og approprierer resten af verden for egen vinding (Fienup-Riordan, 1995, 11).

”The representation of Eskimos concerns the “construction of the self from the raw material of the other”, the appropriation of “natural man” in the production of American culture” (Fienup-Riordan, 1995, 11).



Eskimoorientalisme har direkte rødder til orientalisme beskrevet af Edward Said (Said, 1978; Fienup-Riordan, 1995, 11), hvor eskimo handler om oprindelse, og i dette tilfælde oprindelse, anset af det omkringliggende samfund som 'ren primitivitet': glad, barnagtig, fredelig, selvstændig, nobel og fri. Fienup-Riordan argumenterer ligeledes for, at eskimoer i film fremstilles som det "essentielle menneske", som er strippet for sociale begrænsninger og uden højkulturelle egenskaber, selvom det langt fra er og har været tilfældet (ibid., 11). At Iñupiaq og Yup'ik folket, både mænd og kvinder, i det tyvende århundrede i høj grad var karakteriseret som komplekse samfund styret af dybe kulturelle begrænsninger, tog man ikke notits af (ibid., 11). Det samme kan siges at gøre sig gældende ift. forholdet mellem Grønland og Danmark, hvor repræsentationen af grønlandere og Grønland generelt er meget ensidigt (Epinion, 2020). Fienup-Riordans analyse af repræsentationer af Alaska Natives i filmbranchen i fortid og nutid (i 1995) viser, at de blev portrætteret som uciviliseret, bosiddende i igloer, til senere at blive stereotypiseret som et folk der lever i et miljø der er så ugæstfrit, med mangel på ressourcer og hvor det kun er stærkeste der kan overleve. Dette selvom, at Alaskan Eskimos faktisk levede i et rigt miljø, med mange naturressourcer. Som Fienup-Riordan påpeger har eskimoer aldrig boet i igloer, de har kun været brugt hvis man ikke kunne nå frem hvor man skulle hen, eller hvis man blev fanget i en storm, derimod boede man i tørve- eller træhuse. Fienup-Riordan beskriver også hvordan man havde en kultur, eksempler på det er: maskedanse som kvinderne i vintermåneder arrangerede, samt hvordan man delte sin fangst med andre familier. Fienup-Riordan argumenterer, at de klassiske stereotypiseringer af eskimoer, er tæt forbundet med filmverdenens narrativ der i stedet for ligheder fremhæver forskelle, hvilket også er med til at konstruerer et 'os' og 'dem' billede eller andethed (ibid, 12). De tidligste repræsentationer af eskimoer, blev filmet under koloniale ekspansioner, da man udforskede Arktis, som blev underlagt vestlig dominans. Film gjorde det muligt at fremstille "virkeligheden" for resten af den civiliserede verden, samt hvordan eskimoer uundgåeligt var ved at blive absorberet ind i en større verden (Flaherty, 1922) Ved århundredskiftets filmudstillinger repræsenteredes Inuit simultant som værende barnagtige, simple, underholdende og på malerisk vis (Fienup-Riordan, 1995, 12). Eskimoer blev i de første udstillinger udstillet som primitive, men også som et folk der let kunne tilpasse sig til nye situationer. Senere hen afbilledes eskimoer som uberørte, bekymrings- og sygdomsfrie. Dokumentarer har romantiseret naturen som unik, uberørt, barsk osv. Udviklingen i repræsentationerne af eskimoer i start og midt halvfemserne blev nu lavet af både indfødte og udefrakommende, men til forskel fra de tidligste repræsentationer af eskimoer som primitive, barnagtige osv. Skete der en ændring af repræsentationerne. Ifølge Fienup-Riordan ses ændringerne ved, at man begyndte at anerkende asymmetriske magtrelationer ved at bo i en landsby. Samt at

fremstille de problematikker der ofte er med f.eks. alkohol, AIDS, forurening og endda også problemer med at se for meget tv (ibid., 17). På samme måde som problematikkerne udstilles, har det ofte haft den effekt, at der er åbnet op for selvrepræsentation, som også kan fungere som empowerment (ibid.).

Selvom Inuit fra Alaska, Canada og Grønland adskiller sig historie-udviklings- og kulturmæssigt på mange punkter, er Fienup-Riordans analyse anvendelig ift. de grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse, da Danmark også har repræsentationer af grønlændere og Grønland. Godt nok beskæftiger Fienup-Riordan sig med film og dokumentarer, men den beskriver en vestlig diskurs om inuit, som Danmark i en eller anden grad også har gjort ift. Grønland og grønlændere, og som til en vis grad stadig gør sig gældende. Derudover falder teorien godt i hak med både Axel Honneths teori om anerkendelse, Ulf Hedetofts teori om repræsentationer af den anden og Spivaks teori om at selvrepræsentation, hvor Fienup-Riordans teori om eskimoorientalisme kan belyse hvordan eksempelvis repræsentationen af grønlændere i Danmark kommer til udtryk. Derudover komplementerer Honneths anerkendelsesteori både Hedetofts og Fienup-Riordans teorier om repræsentationerne af den anden godt, da det at blive repræsenteret på en måde man selv som individ ikke kan genkende, kan føre til manglende anerkendelse af værdighed, som vil blive redegjort for i næste afsnit.

## **Anerkendelsesbegrebet og Axel Honneth**

Honneths begrebslig forståelse om anerkendelse, dækker over hvilke konflikter der kan opstå i samfundet, når individer eller grupper af mennesker ikke lykkes med 'det gode liv' (van Leeuwen 2007, 181; Andersen 2013, 410). Ifølge Honneth kan vi som mennesker ikke realisere os selv og udvikle en følelse af "at høre til", hvis vi ikke får anerkendelse. Hvor han argumenterer, at det enkelte menneske søger en fundamental mulighed for at realisere det gode liv (Andersen 2013, 414). Honneth påstår derfor, at mennesker finder lykken, når de grundlæggende behov er opfyldt. Han argumenterer, at dette kan ske gennem nogle sociale kontekster. Udover hvordan mennesker kan opnå lykke gennem anerkendelse, beskriver han også manglende anerkendelse som har den konsekvens at der sker ringeagt (van Leeuwen 2007, 182; Andersen 2013, 410-414).

### **Anerkendelsesformer**

Ifølge Honneth er der tre anerkendelsesformer. Den første dækker over ens tætteste relationer, herunder familie og venskaber, som Honneth kalder primærrelationer. Kærlighed en forudsætning for, at man som individ udvikler fundamental tillid og selvtilid. Den fundamentale tillid ses som værende en forudsætning for, at man senere hen kan fungere i sociale relationer (Andersen, 2013, 412). Den anden anerkendelsesform er retsforhold, hvor man som borger opnår selvrespekt og rettigheder. Her anerkendes subjektets formelle evne til at handle moralsk, og individet opnår selvrespekt som et ligeværdigt medlem af samfundet (ibid., 413). Den tredje anerkendelsesform omhandler solidaritet og værdifællesskaber, som sker gennem relationen til gruppen, fællesskabet eller samfundet. Fællesskaberne kan både være kulturelle, politiske og arbejdsmæssige. I fællesskaberne kan individet genkende sig selv, og dets deltagelse og positive engagement, bliver anerkendt (Tweedie, Wild, Rhodes & Martinov-Bennie, 2018, 84-85; Andersen, 2013, 412).

### **Manglende anerkendelse**

Manglende eller nægtet anerkendelse, som Honneth betegner ringeagt, forstås som en form for krænkelse eller disrespekt af individet, hvor anerkendelsen dog først er betydningsfuld for det enkelte individ, hvis den kommer fra en person, en gruppe eller et samfund, som man selv anerkender (Andersen 2013, 414). Den skal være gensidig. Hvis et individ eller en gruppe af mennesker ikke anser familien, skolen eller samfundet for værdifulde fællesskaber, føles anerkendelsen herfra som

værdiløs. I situationer hvor en gruppe af mennesker i samfundet ikke føler sig accepteret og anerkendt, vil de føle sig usynlige. De kan i frustration søge mod andre fællesskaber for at opnå anerkendelse. Det kan fx være i subkulturer, der i større eller mindre grad gør oprør mod normerne i samfundet. Derfor at Manglende anerkendelse og usynlighed ifølge Honneth kan være en del af forklaringen på, at individer eller grupper af individer orienterer grupperinger hvor anerkendelsen finder sted (ibid, 416).

## **Interkulturel teori**

Interkulturel teori inddrages i specialet, da respondenterne i undersøgelsen er fra en anden kultur, den grønlandske kultur. Både Iben Jensens interkulturelle teori inddrages til, at analyserer de kulturforskelle der mellem det danske og grønlandske samfund, for at afdække hvorvidt kulturforskelle kommer til udtryk ved f.eks. forskellige opfattelser af opdragelse, normaladfærd, værdier osv. Relevansen af kulturforståelse er essentiel for specialet, da en forståelse for og inddragelse af kulturelle perspektiver i opgaven vil kunne nuancere de interviewede grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse i Danmark, og hvordan der kan opstå misforståelser eller være forskellige opfattelser af sagsforløbet hvad angår anbringelser, samt hvordan der kan være forskellige opfattelser af hvad en god opdragelse er eller hvad der karakteriserer omsorgssvigt.

## **Kulturbegrebet**

Kulturbegreb har ikke en fasttømret definition. Begrebet har mange forskellige betydninger og kan ses i mange forskellige kontekster, om det er i aviser, samtaler eller om det forholder sig til en bestemt måde at leve på, også i forskellige kontekster, samt i hvilket sociale kontekster individer er opvokset i. Der findes sub-og delkulturer, som betegnes som kulturer i f.eks. et samfund, der adskiller sig fra normalbefolkning (Jensen, 2013, 21), f.eks. grønlændere i Danmark. Man kan også tale om nationalkultur, hvilket forholder sig til et afgrænset folk (Ibid.), f.eks. grønlændere eller danskere. Ligeledes har der længe været en diskussion om hvordan man skulle studere forskellige kulturer, om man ser på forskelle eller ligheder, altså kulturrelativistisk, at man som udestående forholder sig åbent over for andre kulturer, og lader de fra den bestemte kultur selv definerer hvem de er. Man kan også studere en kultur ud fra et etnocentrisk perspektiv, hvilket betyder, at man putter egen kultur i centrum, og som målestok for hvordan andre bør leve deres liv (ibid., 22). Øyvind Dahl argumenterer, man ikke

kan adskille kulturrelativismen og etnocentrismen fra hinanden, men at de derimod komplimenterer hinanden ved, at skabe forståelse og empati for den kultur der studeres (Ibid.).

## **Interkulturel kompetence**

Iben Jensen beskriver at interkulturel kompetencer er evnen til at respektere, at andre menneskers syn på virkeligheden kan differentiere, selvom det går imod egne erfaringer og oplevelser af virkeligheden, samt kendskab til interkulturel kommunikation, og det at stå ved egne kulturelle værdier, at man har en fagligt indsigt i multikulturelle og globaliserede samfundsmodeller, faglig indsigt i diskrimination og eksempelvis mediers fremstilling af etniske minoriteter, samt en faglig indsigt i begreber om andre etniciteter, kulturel identitet og kultur (Jensen, 2013, 13). Ifølge Jensen, har man per automatik interkulturel forståelse hvis man er opvokset med mennesker fra andre kulturer, samtidig med at man har respekt for menneskene, både i forhold til de ligheder og forskelle der måtte være. Det betyder, at man har tilegnet sig viden om hvordan man begår sig blandt netop den etniske befolkningsgruppe man er opvokset med (ibid., 15). Hvis det forholder sig omvendt, vil man derimod have opbygget fordomme op omkring den bestemte etniske minoritet, og vil forholde sig lukket overfor 'deres' virkelighedsopfattelse (Ibid.).

## **Kulturforskelle**

I den tidligere antropologiske forskning af andre kulturer, var resultaterne ofte, at den studerede kultur blev beskrevet overfladisk og med manglende *thick description*, samt ofte fremstillede den studerede kultur i et negativt lys, som naturfolk med barnlige træk og ud fra et etnocentrisk perspektiv (Jensen, 2013, 27-28). Ofte vil disse analyser af andre kulturer være mangelfulde, pba. manglende forståelse for folket, og en mere positivistisk tilgang med 'objektivitet' for øje, hvilket har slørede for, at involverer sig med folket, og finde ud af hvorfor de handler/handlede som de gjorde, og dermed et romantiseret eller en direkte forkert beskrivelse af det folk man studerede (ibid., 29-30). Derfor vil det beskrivende kulturbegreb om et andet folk ofte være med henblik på at beskrive overordnede fællestræk hos eksempelvis grønlændere, som adskiller dem fra de andre (ibid, 32). Forskere der beskæftiger sig med det beskrivende kulturbegreb, er enige om følgende kriterier om begrebet: 1. at en kultur kan karakteriseres som normer, ideer, værdier, som går i arv fra generation til generation, samt som noget man forsøger at videregive til den næste generation. 2. at kultur er afgrænset til en bestemt enhed/er, som følger nationale grænser. Hvor flertallet som er del af den (nationale) kultur deler disse normer,

værdier og ideer. 3. at man via forskning kan afgrænse fællestræk hos den pågældende kultur, hos eksempelvis grønlændere (ibid., 32). Problemet med netop denne tilgang er at analysen, eller ens resultater af de observationer man gør, vil blive meget overordnede fortællinger om den pågældende kultur via simple mønstre og forklaringer (Ibid.) En anden vinkel på hvad kultur er for en størrelse er, er at kultur hverken kan måles, vejes eller for den sags skyld beskrives objektivt. Kultur derimod er en måde hvorpå et folk skaber mening og betydning i deres tilværelse, og dette differentierer på tværs af grupper af mennesker. At kultur er et net af sammenhængende systemer af betydninger, gør at vi skal se kultur som konstruktioner der dannes af mennesker, samtidig med at kultur ikke er noget der er fikseret i tid (Jensen, 2013, 35-36).

## **Kulturel identitet**

Ifølge Jensen er kulturel identitet noget man finder hos et individ i kraft af menneskers relationer til hinanden. Identitet er ikke noget man danner alene, fordi opbyggelse af identitet sker ved, at man diskuterer erfaringer, værdier, normer, følelser og verdenssyn. Kulturel identitet er signifikant når man taler om begrebet kultur. Kultur identitet sker i mødet med andre, og kan udfordrer opfattelserne af individet selv, og dermed egen identitet. Kulturel identitet er tæt forbundet med sociologien og psykologien. Nogle forskere udleder kulturel identitet fra det beskrivende kulturbegreb, og anskuer kulturel identitet som en særlig folkesjæl, altså en identitet der er særlig og som noget alle inden for kulturen deler (Jensen, 2013, 115). Der kan være en splittelse i identiteten når der skelnes mellem ægte og oprindelig identitet, f.eks. grønlændere bosiddende i Danmark kan føle sig danske og/eller grønlandske. Derfor må personen vælge om man f.eks. vil være dansk eller grønlandsk. Andre forskere peger dog på, ifølge Jensen, at identitet er flydende og afhænger af sociale arenaer. F.eks. tilpasser man sin adfærd og væremåde efter hvilken kontekst man befinder sig i, og i hvilket relationer man begår sig i. Eksempler på forskellige identiteter kan være; kønsidentitet, socialidentitet, etnisk identitet (ibid.). Hall argumenterer ligesom Butler i 'Gendertrouble', at identitet er noget der performer, og er afhængig af kontekst, som heller ikke er fikseret i tid. Halls argument er, at identiteter forhandles over tid, hvad der var normal identitet i 'gamle' dage anses i nutid for unormalt. Ydermere mener Hall, at individer formes af det omkringliggende miljø og de personer individet har relationer til, at individer har en indre kerne af identitet, er altså ikke rigtigt (Jensen, 2013, 117). Hall argumenterer videre, at individer har mange forskellige identiteter, som kan kontradiktere hinanden, og som trækker os i forskellige retninger, og kan ændre sig i mødet med andre. Man performer mange aspekter af sig selv, som f.eks. kvinde, oprindelse og hudfarve. Man er f.eks. ikke bare sit biologiske køn,

men performer det ud fra hvordan omgivelserne forventer man f.eks. er pige (Jensen, 2013, 118). Det betyder, at man ikke har en bestemt opførsel fordi man f.eks. kommer fra Grønland, men netop fordi der er nogle specifikke måder hvorpå folk fra Grønland almindeligvis opfører sig på, performer man sig som grønlænder.

## **Forskellige former for diskrimination**

Diskrimination kommer i mange forskellige former. I dette afsnit beskæftiger vi os med fire forskellige former for diskrimination: direkte, indirekte, institutionel og strukturel diskrimination. Disse former for diskrimination medtages i teori, da et af forskningsspørgsmålene beskæftiger sig med forældres oplevelser af at blive diskrimineret ifm. Anbringelsessager. Disse definitioner, kan være med til at afdække, om forældrene har oplevet diskrimination i sagsbehandlingen.

### **Direkte diskrimination**

Jævnfør FN's menneskerettigheder må man ikke behandle en person ringere end andre pba. etnicitet, køn, race, handicap, alder og seksuel orientering. Der er altså tale om, at man ikke må behandle andre dårligere pba. eksempel en grønlandsk etnicitet (Jensen, 2013, 157). Direkte diskrimination fremkommer f.eks., hvis en arbejdsgiver fravælger en kvinde, fordi de foretrækker en mand til stillingen. Loven er klar på området, og burde være nemt at komme til livs, men alligevel forekommer der alligevel direkte diskrimination (ibid., 159).

### **Indirekte diskrimination**

Når der tales om indirekte diskrimination er der tale om, at en person f.eks. en dørmænd, stiller specifikke krav til en bestemt gruppe af mennesker, det kan være krav om bestemt beklædning, netop fordi man er opmærksom på, at nogle grupper af mennesker ikke typisk klæder sig på den måde. Indirekte diskrimination behøver ikke at være intentionel. Jensen beskriver et eksempel, hvor personer der søgte ind på politiskolen i USA, blev frasorteret på pba. deres højde. Det udelukkede personer på tværs af etnicitet og køn, fordi de ikke kunne opfylde højdekravet på 1.80m. Begrundelsen for højdekravet var, at som politibetjent skulle kunne stå i ly bag politibilen, samtidig med at man var så høj, at man kunne se hen over bilens tag under en skudepisode (Jensen, 2013, 159). Det udelukkede naturligt mange kvinder og latinoer, da det ikke er deres gængse gennemsnitshøjde (ibid.)

## **Institutionel diskrimination**

Når der tales om institutionel diskrimination sker det fordi institutioners strukturer er udarbejdet på en sådan måde, at en gruppe ikke får lige vilkår til at klare sig lige som godt som andre. Jensen påpeger, at modersmålsundervisning forskningsmæssigt peger på, at det fremmer læring betydeligt. Forskningen peger ligeledes på, at ens modersmål er ens føle-sprog, det sprog vi føler os på hjemmebane. Når man lærer på et andet sprog end ens modersmål, bliver det sværere at lære noget. Oversættelse misser mange nuancer, og derfor vil mennesker altid kunne lære bedre på deres modersmål (Jensen, 2013, 160). Derfor er mangel på modersmålsundervisning institutionel diskrimination. Det kan f.eks. være manglende grønlandskundervisning under anbringelse.

## **Strukturel diskrimination**

Strukturel diskrimination er nødvendigvis ikke altid tilsigtet, og forekommer fordi det samfund man lever i, har en række strukturer for hvordan man 'normalt' organiserer sin hverdag på. Strukturel diskrimination er altså når en majoritets måde at indrette sig på bliver standarden for, f.eks. en minoritet som grønlændere, vurderes i socialsager (Jensen, 2013, 161). Ifølge Jensen er Duketesten et klart eksempel på, at ikke-hvide børn udsættes for strukturel diskrimination, når børn foretrækker en hvid dukke frem for en brun, hvor konsekvensen er selvforagt hos minoriteten (ibid, 161).



# Analyse

Specialets sigte er, at besvare problemformuleringen; *“Derfor ønsker specialet at forstå og beskrive de grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse af børn i Danmark, desuden ønsker specialet at belyse deres egne perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne”*, og forskningsspørgsmålene: Forældres perspektiver på årsagerne til anbringelse af deres barn, børnenes perspektiv på samvær, forældrenes perspektiver på samvær, børnenes og forældrenes perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne, oplever grønlandske forældre diskrimination i anbringelsessager, oplever forældre og børn, at der tages hensyn til deres sprog og kulturbaggrund.

Analysen tager udgangspunkt i en oversigt over forældrenes karakteristika, derefter analyseres deres perspektiver og oplevelser med anbringelsen, herunder at få anbragt et barn, samvær, støtte, samarbejde, sprog-og kulturvedligeholdelse, diskrimination, og til sidst en sammenfatning. Derefter følger en oversigt over børnenes karakteristika, derefter analyseres børnenes oplevelser og perspektiver om at bo hjemme, være anbragt, samvær og inddragelse, sprog-og kulturvedligeholdelse og til sidst en sammenfatning.

## Forældres karakteristika

(figur 1)

Navn	Modersmål	Etnicitet	Alder	Beskæftigelse	Uddannelse	Antal børn	Anbragt	Fødested	Opvokset hos	Interviewes på:
Susanne	Grønlandsk	Grønlandsk	40	Kontanthjælp	Skibstewardesse	3	2	Sisimiut	Bedsteforældre	Dansk
Nikolaj	Grønlandsk	Dansk/ grønlandsk	53	Førtidspension	Mineentreprenør	5	1	Sisimiut	Bedstemor	Dansk
Nivi	Grønlandsk	Grønlandsk	51	Kontanthjælp	Folkeskole	5	1	Narsaq	Forældre	Grønlandsk
Conny	Grønlandsk/dansk	Grønlandsk	49	Kontanthjælp	Folkeskole	2	2	Ilulissat	Forældre	Grønlandsk
Ivi	Grønlandsk/dansk	Grønlandsk	39	Studerende	Folkeskole	1	1	Sisimiut	Forældre	Grønlandsk
Arnaq	Grønlandsk	Grønlandsk	42	Førtidspension	Folkeskole	3	2	Narsaq	Forældre/ adopteret	Grønlandsk
Per	Grønlandsk	Grønlandsk	56	Kontanthjælp	Folkeskole	1	1	Aasiaat	Forældre/ Kort tid på Børnehjem	Grønlandsk
Jensine	Grønlandsk	Grønlandsk	45	Kontanthjælp	Folkeskole	4	2	Aasiaat	Forældre	Grønlandsk
Bea	Grønlandsk	Grønlandsk	32	Rengøring	Folkeskole	5	1	Arsuk	Forældre	Grønlandsk
Brit	Grønlandsk/dansk	Grønlandsk	45	Rengøring/vikar	Folkeskole	6	4	Sisimiut	Forældre	Grønlandsk
Jens	Dansk	Dansk	38	Førtidspension	Folkeskole	2	2	Danmark	Plejeforældre/ Institution	Dansk
Camilla	Grønlandsk	Grønlandsk	48	Tolkning/ g/kontanthjælp	Folkeskole	4	2	Qaqortoq	Mor & Far/ Senere kun far	dansk

Forældre	Barn/børn	Anbringelsestype	anbringelseskommune
Susanne & Nikolaj	Kuluk	tidl. Frivillig/hjemgivet	Viborg
Nivi	Anja	Tidl. Frivillig/hjemgivet	Vejle
Conny	Eddy	Frivillig	Odense
Ivi	Søren	Frivillig	Aarhus
Arnaq	Juliane	Frivillig	Aalborg
Per & Jensine	Amalie	Tvang	Esbjerg
Bea	Nanna	Frivillig	Viborg
Brit	Knut, Arnaaluk	Frivillig	Aarhus
Jens & Camilla	Inuk	Frivillig	Horsens

(figur 2)

## At flytte til Danmark

I indeværende afsnit vil forældrenes møde med Danmark blive belyst og analyseret, mhp. at afdække formålet med, at flytte til Danmark. Tidligere direktør for det grønlandske hus i Odense, har til Jyd-skeVestkysten.dk udtalt, at de ikke ved hvorfor grønlændere flytter til Danmark, men at det forment- lig skyldes de søger lykken (Helms, 2018). I dette afsnit belyser og forstå hvad der især kan være svært ved, at flytte til en anden kultur, samt afdække om forventninger om livet i Danmark lever op til realiteterne.

Flertallet af forældre beskriver, at deres formål med at flytte til Danmark var, at give deres børn og dem selv bedre vilkår og muligheder for fremtiden ifm. uddannelse og sprog. En mor, kaldet Susanne, beskriver: *“Grunden til vi flyttede til Danmark var pga. børnene skulle have bedre uddannelsesmu- ligheder end de havde, end vi havde oppe i Grønland... Måske lære den danske sprog bedre end vi gjorde i vores tid”* (Bilag 1, 2).

Susanne beskriver hvordan Danmark er et land med muligheder, og Grønland et land med ringere muligheder ift. uddannelse, danskundskaber og hvor hun ønsker en bedre fremtid for hendes egne børn. Jf. afsnittet omkring kulturforskelle og kulturbegrebet, beskriver Susanne en kulturforskel mel- lem det danske og grønlandske uddannelsessystem, hvor Susannes opfattelse er, at der flere fremtids- muligheder i Danmark for hende selv og hendes børn. Hendes udsagn belyser, at hun som grønlænder er en del af en kultur og generation, som ikke havde så mange muligheder som danskere, pga. sprog- lige barrierer (Jensen, 2013, 32). Det belyser også bestemte normer for, hvem der i det grønlandske samfund har bedre uddannelses- og fremtidsmuligheder, navnlig de dansktalende. Mange af foræl- drene oplever og er bevidste om, at sproget har begrænsninger for deres børns fremtidsmuligheder og

indikerer en institutionel-og strukturel diskrimination mod grønlandsktalende i Grønland (Jensen, 2013, 160). Strukturelt, fordi grønlandsktalende grønlandere i hele landet er underlagt strukturer i samfundet, hvor dansktalende kan være favoriserede, hvorfor grønlandsktalende har ringere muligheder. Institutionelt (Jensen, 2013, 161), fordi der er mangel på uddannelser på grønlandsk, som begrænser de grønlandsktalendes fremtidsmuligheder, herunder uddannelse, som Susanne bl.a. påpeger. Andre forældre har valgt at flytte til Danmark pga. sundhedsmæssige og/eller familiære forhold. Et forældrepar beskriver hvordan de besluttede sig for at flytte til Danmark, og hvordan de oplevede flytningen til Danmark. Per, stedfar til Amalia, beretter:

“De andre børn begyndte at bruge som våben, at deres bror havde begået selvmord, og storesøsteren mord. Når vores børn kom ind ad døren, kunne vi se de havde grædt, deres smukke øjne var hævet fordi de havde grædt. Fordi vi havde ondt af dem og ville hjælpe dem, solgte jeg alle mine ting, bil, båd, snescooter, og det hus jeg ellers havde købt, og så flyttede vi her til Danmark. Jeg solgte det meste indenfor et år, men nogle var taget hen for at smadre min snescooter “ (Bilag 7, 2)

Per og Jensine valgte at flytte til Danmark pga. en familie tragedie. Deres søn begik selvmord, og datteren havde mistanke om at det var onklen der havde presset hendes bror til selvmord, hvorfor hun valgte at tage hen til onklen og stikke ham ihjel. Datteren kom i fængsel for mord (Bilag 7, 8). Per, Jensine og deres to døtre valgte at flytte, da de ikke kunne få psykologhjælp i byen, samt mobning af børnene som følge af tragedien (Bilag 7, 10). Forældrenes udsagn tyder på, at de kan være mødt med ringeagt i den solidariske anerkendelse sfære, hvor anerkendelse i samfundet har betydning for subjektets deltagelse i samfundet og dets fællesskaber. Honneth beskriver, hvordan ringeagt kan forårsage, at individer søger andre fællesskaber, for at opnå anerkendelse (Andersen 2013, 416). Pers udsagn indikerer at deres valg om at flytte til Danmark dels skyldes den manglende psykologhjælp, men også at de har følt, at de ikke var en del af lokalsamfundet. Den manglende psykologhjælp, kan skyldes strukturelle forhold i Grønland (Lindstrøm, 2019).

Flertallet af forældrene begrundede deres flytning til Danmark med at flytte tættere på deres familier. Et eksempel er Nivi på 51, forælder til Anja, der følte sig nødsaget til flytte:

“øøøh da vi boede i Grønland havde vi kun 14 dage til at bestemme os for, om vi skulle flytte, med den begrundelse øøh...det var, hvordan, pga. sundhedsvæsenet i Grønland ikke er så godt, og derfor valgte mine forældre, at flytte til Danmark, fordi de kunne få bedre behandling. Vi, jeg og mine børn ville være de eneste af familien der boede i Grønland. Mine søskende og øvrige familie var nemlig alle flyttet til Danmark... Derfor følte vi, at vi blev nødt til at flytte med” (Bilag 3, 2).

Flere forældre valgte at flytte med deres familie til Danmark, hvilket kan betyde, at kernefamilie som begreb, skal forstås mere bredt i Grønland, da forældre, søskende, bedsteforældre osv. anses en del af kernefamilien (Dahl, Olsen, Lausten & Ibsen, 2022, 34-35). Moren, kaldt Brit fortæller om deres flytning til Danmark:

“Jeg var på barsel med min anden yngste, og min storebror og hans familie havde en kronisk syg datter, hvorfor mine forældre flyttede med ned til Danmark for at... Øøh støtte dem. Mine børn havde en meget stor tilknytning til deres bedsteforældre, og de savnede dem meget og græd, så mens jeg havde barsel besluttede jeg, at vi skulle ned på ferie og besøge dem. Og mens vi var på ferie, så jeg fandt ud af hvor mange muligheder der for børnene og mig selv. Så vi begyndte derfor at lede efter en bolig... vi er stadig på ferie (hun griner over hendes ironiske bemærkning)” (Bilag 10, 2).

At Brit besluttede at blive i Danmark ifm. en ferie, får det til at fremstå som, at hun er mere spontan og risikovillig. Hun vælger og vægter mulighederne i Danmark, hvor det også lader til, at Brit har en eksotisk forestilling om at Danmark er mulighedernes land. Dertil kan det udledes, at Brit, ligesom Per, Jensine, Bea og Nivi, vægter familien højt, men hvor det er tydeligt, at Per og Jensine vægter deres eget og børnenes psykiske velbefindende, frem for familien i Grønland.

Forældre beskriver generelt deres oplevelser om at flytte til Danmark som hård, anderledes, oplevelser med fordomme, samt overraskelse over forskellighederne. Et fåtal har ikke haft store problemer med at flytte til Danmark.

Nikolaj: “Puha. (sukker) det var en kæmpe stor omvæltning. Fordi kulturen er så vidt forskellige. Og så er der lige så snart vi ankom til Danmark, sååeh mærker vi med det samme... få dage efter, der er så meget.. øøhm hvad skal man.. Raceforskelsbehandling. Vi møder tit det der danskerne der behandler os: Skide grønlænder, hvad fanden laver i her i Danmark og øøhh... Alkoholikergrønlænder og alt det der” (Bilag 2, 2)

Nikolajs udsagn afspejler, at de er blevet mødt med stereotypisering og modale repræsentationer af grønlændere i os-og dem konfigurationer, altså en eksklusivistisk repræsentation af grønlænderne som ‘de andre’. Hans oplevelser med at blive kaldt skide grønlændere viser, ifølge ham, at der i Danmark kan være et fjendtligt billede mod grønlændere, og en befolkningsgruppe, der er længere nede i hierarkiet jf. Hedetofts teori i afsnittet omkring (modale former for repræsentationer). Hans

udsagn om at blive kaldt alkoholikergrønlander, kan indikere et eskimoorientalistisk syn på grønlandere i Danmark. Fienup-Riordan beskriver i sin teori, hvordan tidligere vestlige repræsentationer har udviklet sig til at fremhæve de sociale problemer, herunder misbrugsproblematikker for eskimoer fra Alaska, hvilket skaber repræsentationer af et os og dem billede (Fienup-Riordan, 1995, 17), hvilket også gør sig gældende ud fra Nikolajs oplevelser med, at føle sig uvelkommen i det danske samfund. Ud fra Nikolajs beretning om, at blive konfronteret med en eksklusivistisk billede af hans ophav som grønlander, bliver han kategoriseret med noget andethed, som er i opposition til det, at være dansker. Det vidner også om, ud fra Nikolajs udsagn, at der i det danske samfund, kan være en tendens til en eksklusivistisk og etnocentrisk opfattelse egen kultur, normer osv. Den etnocentriske opfattelse, som Jensen beskriver i sin teori i afsnittet 'kulturbegrebet', er opfattelsen, at egen kultur som værende bedre end andres kultur, samt egen kultur som målestok for hvad der er den "rigtige" (Jensen, 2013, 22). Hans oplevelser afspejler, at der kan være bestemte opfattelser i Danmark om, at der i grønlandsk kultur er bestemt normer ift. alkoholindtag. Nikolajs egen opfattelse er, at han føler sig 'lagt til side' og ikke er velkomne, hvilket også jf. de eksklusive repræsentationer af den anden, kan være konsekvensen af at blive beskrevet med andethed.

## **Kulturforskelle**

Afsnittet vil belyse forældrenes perspektiver på kulturforskelle, med mhp. at forstå hvad der kan være svært ved, at flytte til en anden kultur. Det søges afdækket hvilke kulturforskelle der kan være mellem hhv. at bo i Grønland og Danmark, og om deres forventninger med flytningen og mødet med de danske institutioner er blevet indfriet.

Flertallet af forældrene giver udtryk for, at det danske system er svært at navigere i. Fx Bea, der flyttede til Danmark i 2015 med sine fire børn, hvoraf hendes ældste datter er frivilligt anbragt. Hun beskriver at det især har været hårdt at savne sin mor, samt at det er hendes oplevelse at det var hårdt pga. kulturforskellene og de praktiske forskelle ift. det offentlige system i Danmark: *"øh jeg blev overrasket over hvordan det var. Det var lige mens jeg savnede min mor mest vi flyttede herved. Men det var meget hårdt lige da vi var flyttet herved (Bilag 9, 2) I: hvad var især hårdt? (ibid.) Bea: "kommunen, forskellige ting, finde institution til børnene, kulturen, finde bolig. Og vores kultur er jo forskellig, altså grønlandsk og dansk... men nu er det ok"* (Bilag 9, 2-3).

Bea beskriver, at savnet til hendes mor har været stort, og det især er det, der gjorde det hårdt at flytte til Danmark. Bea beskriver flytningen til Danmark som en overraskelse, og det der var hårdt for

hende, var det danske offentlige system og kulturforskellene mellem Grønland og Danmark, men samtidig indikeres, at det ikke længere er et problem, idet hun har vænnet sig til det. Om kulturforskellene forklarer hun: *“jeg har lagt meget mærke til, at dansker godt kan lide at planlægge. I Grønland ik, sårn hvis vi skal derhen så skal det planlægges, altså i Grønland kommer vi bare eller gør det bare uden at planlægge, ik”* (Bilag 9, 6)

Beas oplevelse af kulturforskellene er overordnet de samme beskrivelser, som Brit beskriver og som er nævnt tidligere i afsnittet. Bea beskriver sin opfattelse af kulturforskelle mellem Danmark og Grønland ved, at dansk kultur, er præget af meget planlægning modsat grønlandsk. Det underbygger også de øvrige grønlandske forældres oplevelser og udfordringer ved flytningen til Danmark. En anden mor, kaldet Arnaq, beskriver også det hårde ved at tage afsked med sin mor, og hendes familie i Grønland:

*“Øh jeg blev overrasket over hvor hårdt det var. Det var lige mens jeg savnede min mor mest vi flyttede herved. Men det var meget hårdt lige da vi var flyttet herved... at flytte til Danmark var meget hårdt, man skulle sige farvel til familie. Og man kunne ikke rigtigt se dem igen, fordi vi ikke havde råd, og det var især hårdt”* (Bilag 6, 2)

Arnaqs barndom er præget af en tumultarisk opvækst, hvor hun i sine første år er opvokset i et misbrugshjem, hvor hendes mostre og bedstemor har stået sporadisk for omsorgen og de basale behov. Hun har været anbragt hos forskellige grønlandske plejefamilier og senere bortadopteret (Bilag 6, 10). Hun beskriver, at savnet til hendes mor (red. adoptivmor), som det hårdeste ved at flytte til Danmark, samt at tage afsked med den øvrige familie.

Ivi, mor til Søren, beskriver kulturforskelle mellem dansk og grønlandsk opdragelse:

*“Den måde vi grønlandere opdrager på er ved, at vi respekterer børnene identitet. Men danskeres opdragelse ser jeg sådan her: at de ikke respekterer deres små hjerter, deres identitet, de prøver at sætte dem sammen som små legoklodser. At de skal være perfekte. Og når jeg når dertil, er min konklusion, at det er forståeligt, at der er så mange danskere der får psykiatriske diagnoser. Deres indre er lukket til for andre, fordi de vil gøre hvad deres forældre vil have dem til øøh opdrager dem til at tjene mange penge. Det er sådan det former dem”* (Bilag 10, 11)

Ivis udsagn om: *“sætter dem sammen som små legoklodser”* og *“opdrager dem til at tjene mange penge”* fremhæver essensen af konkurrencestaten, hvor hun bruger Legoklodser som symbol på det at være dansk barn. Lego er en af Danmarks største succeser i Danmark, hvor hun beskriver hendes

opfattelse af, at danske børn stables sammen som legoklodser, de skal være forskellige og individuelle, men passe ind og skal være succesfulde. Derudover italesætter Ivi det stigende problem med psykiatriske diagnoser i Danmark i relation til konkurrencestaten (Prytz, 2022). Der indikerer en kulturforskel ift. opdragelse og hvordan samfundene er indrettet forskelligt. Ivis udsagn afspejler dog også en forskellig opfattelse af hvad omsorg indebærer, og hvor det er Ivis opfattelse, at danske børn modelleres til at passe ind i forskellige kasser og dermed er materialistiske.

Generelt beskriver forældrene, at kulturforskellen mellem at bo i Danmark og Grønland ved, at grønlandere er mere omsorgsfulde, åbne, respektfulde over for de ældre og børn, går meget op i traditioner som jul, samt mere afslappet og spontane (Bilag 1, 9; Bilag 4, 10; Bilag 11, 1; Bilag 6, 11).

Susanne mor til Kuluk beskriver hvordan grønlandsk kultur og normer er forskelligt fra den danske:

“Altså vi grønlandske folk vi er storthjertet folk... naturelskere, afslappet, ikke lige så stresset som her i Danmark... I Grønland er vi meget mere spontane hhmm, hvad angår besøg af familier, og hvad angår laver mad sammen, hvad angår at skulle rejse ud til naturen. Vi er meget spontane. Hvor derimod livet her i Danmark, har det været sådan alting skal være på forhåndsaftalte tider” (Bilag 1, 9).

Jens far til Inuk beskriver grønlandere og grønlandsk kultur som:

“Jeg blevet meget overrasket over mentaliteten hos grønlandere, grønlandsk kultur, respekten for de ældre. Det noget jeg syntes danskere, undskyld mit sprog, men fingeren ud af bagdelen, kunne lære noget af” (bilag 11, 1)

Arnaq beskriver, som mange af de andre forældre, at julen er en speciel højtid:

“Vi holder mega meget jul, ja hele lejligheden er fyldt med julepynt, loftet, det hele, væggene ud til køkkenet, undtagen det lille værelse, er der pynt, og vinduerne.. jeg har måske omkring 12 kasser julepynt (vi griner helt vildt af hendes mængder julepynt).” (bilag 6, 9)

Forældrenes beskrivelser og perspektiver på at flytte til Danmark og på kulturforskellene mellem Grønland og Danmark er analyseret, hvorefter det næste afsnit vil omhandle forskningsspørgsmålet: forældrenes perspektiver på årsagen til, at deres barn/børn blev anbragt.



## Årsag til anbringelse

Afsnittet vil beskrive forældrenes perspektiver på årsager til anbringelse og vil blive analyseret mhp. at besvare forskningsspørgsmålet vedr. forældrenes perspektiver på årsagerne til anbringelse.

De fleste forældre mener, at årsagen til, at deres børn er blevet anbragt, er sket pba. misforståelser og falske anklager. 3 af forældrene i undersøgelsen tilkendegiver, at anbringelsen var nødvendig pga. deres personlige udfordringer eller fysisk sygdom.

Ivi, der har haft sin søn anbragt i ca. 10 år, beskriver at hun pga. en fødselsdepression udviklede et massivt alkoholmisbrug og ikke kunne tage vare på sin søn:

“Når jeg ikke skulle tage mig af ham eller ikke skulle hen og besøge ham, så drak jeg fra jeg vågnede til jeg faldt i søvn... og øhh.. Dengang hvis jeg havde vidst at der var en mulighed for hjælp mod fødselsdepression” (Bilag 5, 2)

Ivis søn var i det første 2-3 år af sin anbringelse i netværkspleje hos hendes forældre. Ivis alkoholmisbrug har været en legitim grund for anbringelse af hendes dengang 8 mdr. gamle søn. Jf. afsnittet om eskimoorientalisme kan det siges, at hun opfylder de klassiske stereotyper af de udfordringer mange oprindelige folk tillægges med alkohol. Ivi havde fået konstateret fødselsdepression af sundhedsplejersken, men fik ifølge hende selv ikke yderligere vejledning, og vidste derfor ikke hvor hun skulle henvende sig (Bilag 5, 3). Conny, mor til Eddy fortæller, at han blev anbragt fordi hun skulle opereres i livmoderen, og ikke havde nogen til at passe ham og hans lillesøster: *“jeg blev jo nødt til, at få noget hjælp, fordi jeg skulle indlægges, jeg kunne jo ikke efterlade dem alene jo...”* (Bilag 4, 3)

Conny beskriver, at hun opsøgte hjælp hos kommunen, fordi hun skulle opereres og indlægges, og ikke havde et netværk, der kunne passe hendes børn.

Andre forældre fx Susanne og Camilla beskriver, at deres børn blev anbragt pba. falske underretninger om formodet alkoholmisbrug. Camillas udlægning tyder på en falsk underretning, hvor Camilla som grønlander uden et alkoholforbrug, blev beskrevet som stangstiv, samt at hun lod børnene græde i timevis (Bilag 12, 2). Ud fra hendes perspektiv er hun blevet beskrevet stereotypt som alkoholiker (jf. Teorien om eskimoorientalisme), der beskriver hvordan sociale problemer såsom alkoholmisbrug, oftest er blevet repræsenteret gennem medier og film. Det tyder på, at de klassiske eskimoorientalistiske repræsentationer af grønlandere i Danmark kan have gjort sig gældende i Camillas

tilfælde, da faren til hendes børn også benægter at hun har haft et alkoholmisbrug, men hvor han selv erkender at have haft et stof-og alkoholmisbrug (Bilag 11, 2).

Bea og Brit erkendte, at de ikke havde overskud til deres børn, og fik dem selv anbragt, hhv. pba. psykisk sygdom og manglende overskud (Bilag 9, 4; Bilag 10, 4). Det kan udledes, at begge forældre har været opmærksomme på, deres egne begrænsninger ift. at varetage børnenes behov for anerkendelse i den private sfære jf. Honneth. Beas datter fik efter anbringelsen psykologhjælp og specialskoletilbud (Bilag 9, 5-6). Samtidig oplyser mor, at der har været familiebehandling forud for anbringelsen, som bestod af samtaler (Bilag 9, 3). Det tyder på, at familien ikke fik tilstrækkelig støtte, men, at barnets reelle udfordringer først blev anerkendt efter anbringelsen. Jensine og Per fik deres børn anbragt pba. en underretning om, at børnene ikke var i skole i en måned, uden forældrenes viden: *“Vi fik ikke noget at vide. Læreren havde bare underrettet familierådgiveren uden at sige noget til os forældre”* (Bilag 8, 8). Årsagen til anbringelsen fra forældrenes perspektiv har været, at børnene pjækkede uden deres viden. Ifølge Per og Jensine lod børnene som at de tog i skole hver morgen. Forløbet tyder på, at forældrene ikke er blevet inddraget tilstrækkeligt, hvilket de også selv tilkendegiver (Bilag 8, 6).

9 ud af 12 forældre står uforstående overfor, hvorfor deres børn skulle anbringes, og kom med eksempler på, at de havde oplevet børn der burde være anbragt pba. omsorgssvigt, men som ikke fik deres børn anbragt. En del forældre beskriver, at de oplever at deres børn er blevet anbragte fordi de er grønlandere. Jens, far til Inuk og tidligere samlever til Camilla, svarer adspurgt om, hvorfor han føler at børnene er blevet anbragt pba. deres mors grønlandske etnicitet:

*“altså, ja æhh.. Vi havde tilfældigvis en nabo, det tidligere sted vi boede, og jeg ved hun drikker sig stjernestiv hverdag, tager stoffer.. og den måde jeg ved hun tog stoffer, i to tilfælde ved jeg hun sked i sofaen hos andre, og ved hvorfor man skider i bukserne når man drikker, for jeg har selv prøvet det. Men de har ikke tvangsfjernet hendes børn, selvom hun har fået anmeldelse, de skulle be  
om en urin prøve...”* (Bilag 11, 6)

Næste afsnit vil være en analyse af forældrenes oplevelser med at have børn anbragt.

## At have et barn anbragt

I dette afsnit beskrives forældrenes oplevelser med at have et barn anbragt, som led i at til at besvare proformuleringen, samt forskningsspørgsmålet vedr. hvordan grønlandske forældre oplever, at have deres børn anbragt i Danmark.

10 forældre beskriver overordnet, at anbringelsen af deres børn har været hård, urimelig, det gør ondt og at de bliver ødelagt som mennesker (Bilag 4, 6; Bilag 5, 7; Bilag 8, 6; Bilag 7, 4; Bilag 1, 7). Et eksempel er Arnaq, mor til Juliane, som beskriver:

“jeg er blevet mishandlet på mange forskellige måder... det var da jeg var hos kommunen, hvor de fortalte mig, at jeg ikke kunne tage mig af min mellemste datter... (begynder at græde voldsomt igen)... så snart jeg kom ud derfra, begyndte jeg at græde rigtig meget og højlydt” (B 6, 4).

Det at Arnaq har oplevet det som om hun blev mishandlet, tyder på, at hun ikke har følt sig ligeværdigt behandlet. Hendes udsagn giver et indtryk af, at hun ikke føler at hun har omsorgssvigtet sit barn. Arnaq som mor, lægger meget vægt på, at hun hverken er alkoholiker eller efterlader sine børn alene, som hun selv blev i barndommen. Arnaqs hårde barndom med oplevet omsorgssvigt, kan have en betydning for hendes evne til at imødekomme et barns behov. At Arnaq begyndte at græde, tyder på hun er en mor, som elsker sine børn, at hun er ked af at miste dem, og måske ikke helt har forstået hvorfor hendes datter blev anbragt, idet hun beskriver anbringelsen som noget pludseligt.

Susanne, mor til Kuluk, beskriver sine oplevelser med at have sine børn anbragt uden for hjemmet som: *“Altså at få dem anbragt det har været hårdt for en, man bliver ødelagt som person, man føler sig værdiløs, man har savnet dem virkelig meget”* (Bilag 1, 7). Susanne beskriver, at oplevelsen har givet hende en følelse af at være værdiløs og ødelagt. Det tyder på, at hun føler sig eksklusivistisk repræsenteret, hvor hun beskriver sig med noget andethed placeret nederst i hierarkiet. Udsagnet tyder også på, som de andre forældre beretter, at det er hårdt og skaber et stort afsavn til børnene.

Alle forældrene har under interviewet reageret med gråd eller er blevet følelsesmæssigt påvirket, af at fortælle om årsagen til anbringelsen og deres perspektiver på hvordan det er for dem, at have børn anbragt. Flertallet af forældrene har udtrykt en stemning af magtesløshed og frustrationer over, at deres børn ikke må bo hjemme. Mange forældrene græder, sukker, hæver stemmen og en enkelt forælder har nærmest råbt ordene ud, når hun skulle fortælle det. Som Nikolaj beskriver: “vi skal bare

makke ret” (Bilag 2, 4), det indikerer en følelse af afmagt, samt at forældrene ikke respekteres og skal opdrages jf. afsnittet om eskimoorientalisme.

Det følgende afsnit vil fokusere på forældrenes perspektiver på støtte, samt samarbejdet med de offentlige myndigheder under anbringelserne.

## **Støtte og samarbejde**

I dette afsnit vil det forældrenes perspektiver på støtte og samarbejde med sagsbehandlere og plejefamilie/institutioner blive beskrevet og analyseret mhp. at besvare oplevelser med inddragelse i sagsbehandlingsprocessen, samt for at belyse om de har oplevet, at de har fået en rigtige eller tilstrækkelig hjælp til deres udfordringer.

Langt størstedelen af forældrene oplyser, at de har haft tillid til sagsbehandlerne i starten af forløbet, men at tilliden til sagsbehandlerne hurtigt er forsvundet. Ivi, mor til Søren, beskriver:

“Ja selvfølgelig stolede jeg på dem i starten og hvordan skal jeg... hvad siger man... uvidenhed, og det kommer også an på sagsbehandleren... men heldigvis fandt jeg hurtigt ud af, at man ikke kan stole på dem... øøh... hvordan skal jeg sige det? (smiler) jeg henvendte mig for at få hjælp, i stedet for at hjælpe mig ledte de efter fejl hos mig... hvordan er det nu? Det der find fem fejl.. og derfor har jeg mistet tilliden til dem og har ikke længere lyst til at henvende mig til dem længere” (Bilag 5,

8)

Jf. Honneths teori kan det tyde på, at de har følt en manglende anerkendelse, og at de føler at have oplevet ringeagt fra sagsbehandleren, hvor de har ledt efter fejl i stedet for at anerkende deres situation. Honneth beskriver, at individer kun føler manglende anerkendelse, hvis det kommer fra personer de selv anerkender (Andersen, 2013, 414). At forældrene generelt har haft tillid i starten af forløbet, og tyder på, at de har anerkendt sagsbehandleren som ligeværdig, men, at gensidighedsforholdet ikke har været til stede, idet de føler at tilliden blev brudt. Ivi beskriver, at hun opsøgte hjælp for en fødselsdepression, og den manglende hjælp medførte at hun fik et alkoholmisbrug, hvor hun drak fra hun vågnede til hun faldt i søvn (Bilag 5, 2). Dette tyder på jf. Honneths teori, at Ivi har søgt nye fællesskaber i et misbrugsmiljø, for opnå anerkendelse.

6 ud af 9 familier har selv henvendt sig mhp. at opnå hjælp til deres udfordringer. Deres tillid til især sagsbehandlere er hurtigt bortfaldet, da de fleste forældre har haft oplevelsen af, at der i stedet for hjælp, er blevet ledt efter fejl. Én af de ting som mange forældre oplyser er, at de oplever at sags- og

familiebehandlere i stedet for at støtte dem leder efter fejl eller fejlfortolker deres reelle problemer. Jensine og Per solgte alt hvad de ejede i Grønland fordi de ønskede psykologhjælp (Bilag 7, 2), i stedet for psykolog, fik de en støtteperson i hjemmet.

En del af familierne beskriver, at de slet ikke føler, at de har fået den rigtige støtte i hjemmet, Camilla fortæller:

“Så de prøvede at hjælpe mig med at rydde op og ud. Det var to familiebehandlere... men de begyndte at smide mine ting ud, uden at spørge mig først... de kunne ikke bare tillade sig at smide mine ting ud, uden at spørge mig først... men så skriver de at jeg ikke vil samarbejde...” (Bilag 12, 2-3)

Spivak beskriver at tidligere imperialister vil adaptere deres egen opfattelse af det gode samfund, og normer (Spivak, 1998, 94), Beskrivelsen af støtten i hjemmet indikerer, at der hos familiebehandlerne har været en bestemt opfattelse af hvordan et “normalt” hjem skal se ud, og at Camillas hjem ikke var i overensstemmelse med danske normer. Det indikerer også, at sagsbehandler har en etnocentrisk forestilling af hvordan man bor jf. afsnittet om kulturbegrebet. Altså at familiebehandlingen i hjemmet har haft formålet at indrette hjemmet efter danske standarder. Det kan skyldes en kulturforskel mellem dansk og grønlandsk indretning. Mange af de interviewedes forældres hjem bærer generelt præg af nips, grønlandsk pynt, billeder på vægge og rundt omkring i lejligheden/huset, møbler i forskellige træsorter, og som stilistisk nødvendigvis ikke fremstår strømlinet.

Mange familier oplyser, at de slet ingen støtte fik forud for anbringelserne. Nivi fortæller: “*Nej, fik ingen hjælp, der var ingen hjælp*” (Bilag 3, 3). Det kan udledes, ud fra Nivis perspektiv, at støtten som Nivi og hendes datter har fået, var en anbringelse, i stedet for støtte til datterens autisme, som medførte skolevægning (Bilag, 20, 1).

Andre forældre oplever et godt samarbejde med sagsbehandlere og plejeforældrene (Bilag 10, 6, 7). Brit har haft en god oplevelse med anbringelsen af hendes fem børn, som nu har været anbragt i 7 år, og hun har selv ønsket hendes børn anbragte af hendes børn pba. psykiske problemer efter hendes mands pludselige død:

“Efter min mening, har det været godt nok, jeg har ikke noget imod det. altså fra start krævede jeg fra dem, ah jeg krævede jeg fra hende, altså ja, jeg ved godt vi er i Danmark. Vi respekterer hvordan tilstandene er, men vi har også vores grønlandske identitet, levemåde, og det ønsker jeg bliver respekteret. Og derfra øøh... har vi kun haft små uoverensstemmelse. Bare sådan overfladisk. Men i det hele store såeh respektere jeg dem, og de respekterer mig” (Bilag 10, 7)

Brits oplevelse vidner om, at hun af sagsbehandlere og plejefamilie er blevet mødt med anerkendelse, samt en sagsbehandler, der har en interkulturel kompetence, hvor der har været en forståelse for deres kulturelle baggrund (Jensen, 2013, 13). Plejeforældrene til Brits børn har bla. arrangeret grønlandsdag, på eget initiativ (Bilag 10, 9-10). Det vidner også om, at Brit selv, og de øvrige forældre har interkulturel kompetence, hvor de netop påpeger at de har en anden kultur, identitet og levemåde som grønslænder. Størstedelen af forældrene beskriver samarbejdet med plejefamilien som godt, men med opstartsproblemer.

Susanne beskriver, at det i starten har været hårdt, fordi de først skulle lære hinanden at kende; *“Der gik lang tid før jeg stolede på dem. Samarbejdet med dem har været lidt sårn’ hvor vi mødtes halvvejs, men blev i orden efter et par år, måske to år efter”* (Bilag 1, 6). Susannes datter har været tvangsanbragt, herefter frivilligt anbringt, hvorefter hun blev hjemgivet i 2020 i en alder af knap 17 år, efter godt ti års anbringelse (Bilag 17, 6). Det stemmer overens med, hvad der jf. literature review er beskrevet om anbringelser af oprindelige folks, hvorefter deres anbringelse typisk er af længere varighed. Det tyder på, at samarbejdet med plejefamilierne over tid bliver bedre, og kan skyldes at plejefamilierne og forældre har udviklet interkulturelle kompetencer jf. afsnittet om kulturbegrebet.

Andre forældre beskriver, at samarbejdet er blevet dårligt efter de har påpeget at deres barn mangler nyt tøj, Ivi fortæller om sin oplevelse med samarbejdet med plejefar:

“Vi er ikke blevet hørt. For eksempel, dengang min dreng havde laset tøj... som vi kunne se, så havde plejefaren pænt mærkevaretøj... da vi påpegede dette, havde det konsekvensen... at plejefar indirekte prøvede at hævne sig på os ved, at kalde vores søn fed. han begyndte også at fortælle vores søn, at han plejer at tage 3 kg på bare ved en enkelt weekend hos os” (Bilag 5, 5)

Jf. thick description kan det tyde på, at Søren er en naturlig kraftig dreng, men ikke decideret fed og der er forskning som viser, at grønlandske børns gennemsnitlige vægt befinder sig over de danske børns vækstkurve, men at det udligner sig i teenageårene (Kløvgaard, Nielsen, Sørensen, Bjerregaard, Olsen, Júlíusson, Roelants & Christensen, 2018).

Samarbejdet pga. kulturelle og genetiske forskelle, og forskellige opfattelser af normalvægt i grønlandsk og dansk kultur, er blevet et konfliktpunkt i samarbejdet med plejefaren, hvor det er Ivis opfattelse, at plejefaren hævner sig på hende, fordi hun stillede krav. Ivi har ikke følt sig hørt af plejefaren i samarbejdet, men har modsat følt sig forfulgt.

Adspurgt om hvad sagsbehandleren kunne have gjort bedre i deres arbejde med grønlandere, svarer næsten alle, at de ville ønske at de havde lyttet mere til dem, og at sagsbehandler burde have mere kendskab og respekt grønlandsk kultur, et eksempel er Arnaq: *“De har ingen respekt for den grønlandske måde at være på. Ja altså det vi i virkeligheden har brug for, hjælpes vi ikke med... de lytter aldrig til én”* (Bilag 6, 11)

Citatet afspejler hvad mange af forældrene fortæller, nemlig et ønske om, at opnå den støtte beder om at blive hørt og at sagsbehandlerne respekterer grønlandsk kultur og sprog. Deres fortællinger tyder på, at deres udfordringer er blevet misforstået, og kan skyldes et etnocentrisk perspektiv eller manglende interkulturelle kompetencer jf. Jensen.

I ovenstående er familiens støtte og samarbejde blevet beskrevet og analyseret, hvorefter det næste afsnit vil omhandle forældrenes perspektiver på samværet med deres børn.

## **Samvær**

Afsnittet vil belyse forældrenes perspektiver på samvær og blive analyseret. Dette for at forstå og beskrive de grønlandske forældres oplevelser med anbringelse af barn. Samvær er ofte en del og forældrenes ret når deres børn anbringes uden for hjemmet.

Forældre og børn	Samvær i starten	Type samvær	Samvær nu	Type samvær
Susanne, Nikolaj og Kuluk	2 timer hver 14. dag	Støttet	Hjemgivet/men teenageårene hver 2. weekend	Ingen foranstaltninger
Nivi & Anja	1 gang pr. md	Overvåget	Hjemgivet/men efter to år weekendsamvær	Ingen foranstaltninger
Conny & Eddy	2 timer hver 14. dag	Støttet	-	-
Ivi & Søren	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger
Arnaq & Juliane	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger
Jensine, Per og Amalie	-	På opholdssted	Ikke anbragt	-
Bea & Nanna	3. timer hver 14. dag	Ingen foranstaltninger	3. timer hver 14. dag	Ingen foranstaltninger
Brit, Knut & Arnaaluk	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger	Hver tredje weekend	Ingen foranstaltninger
Camilla, John & Inuk	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger	Hver anden weekend	Ingen foranstaltninger

(Figur 3)

Alle forældrene har oplevet samværene som positive, men mange beskriver et stort afsavn til deres børn, hvor det beskrives at der har været sparsomt samvær med øvrig familie, og at det typisk er noget de selv har skulle arrangere mens børnene har været anbragt. Bl.a. Brit der selv ønskede sine børn anbragte:

“i starten øøh... var det jo selvfølgelig hårdt, de ville hjem., de ville ikke tilbage til (red. til plejefamilien).. Men så var det vi samarbejdede godt sammen og også øøh.. Hvordan? ... altså øøh som tiden gik, blev det nemmere for børnene ” (Bilag 9, 8)

Citatet afspejler, at hendes to ældste anbragte børn først skulle vænne sig til at bo hos plejefamilien. Det tyder på, at samarbejdet omkring at mindske børnenes reaktioner efter endt samvær har været godt, samt at hun har følt anerkendelse af fagpersoner og plejefamilien. Brit har accepteret en frivillig anbringelse, og erkender selv at hun ikke har kunne anerkende sine børn i den private sfære jf. Honneths teori om de tre anerkendelsessfærer. Brit beskriver, at børnene har haft meget samvær med bedsteforældrene under anbringelsen (Bilag 10, 8).

Andre har ikke oplevet, at samværet har været tilstrækkeligt til at kunne lære deres børn at kende. Susanne beskriver hvordan hendes oplevelser med støttet samvær to timer hver anden uge:



“Samværet det har været mærkeligt for dem, altså med så lidt tid sammen med mig... som årene gik, havde de mindre og mindre interesse i at skulle komme på samvær. I sidste ende der blev det bare til en: jamen det er bare en obligatorisk møde vi skal til (børnene). Farvellerne i starten, da de var små, det har været hårdt, fordi børnene græd og ville ikke ha’ vi gik og øøøhmm.. (begynder at græde). De har altid spurgt: jamen hvorfor ber de jer om at gå, altså hvorfor skal det slutte nu?” (Bilag 1, 9-10)

Det støttede samvær som Susanne og hendes børn har fået, kan afspejle, at sagsbehandler har anset struktur som nødvendigt. Manglende struktur og spontanitet som Susanne selv beskriver, er typisk grønlandsk, kan være årsag hertil. Det støttede samvær kan afspejle, at forældrene ikke har befundet sig inden for de skandinaviske normer for adfærd og normer inden børneopdragelse. Specialet kan ikke tage stilling til, om støttet samvær har været nødvendigt eller ej, eller om børnene skulle være anbragt. Det støttede samvær vidner også om et behov for at kontrollere/observere om forældrene holder sig inden for normal adfærd inden for omgang med børnene, hvilket er forståeligt hvis der er tale om omsorgssvigt. Ud fra forældrenes egen fortælling, er deres børn blevet anbragt på baggrund af formodninger om alkoholmisbrug ifm. en anonym underretning (Bilag 1, 3). Ligeledes fortæller de, at der ikke har været foretaget urinprøver på dem (Bilag 2, 11). Efter børnene blev anbragt udviklede Susanne, ifølge hende selv, et alkoholmisbrug (Bilag 1). Hvis Susannes og Nikolajs beretninger er rigtige, kan det tyde på, at sagsbehandleren har haft stereotyper af grønlandere som alkoholikere (jf. afsnittet om eskimoorientalisme, omkring repræsentationer). Det kan ud fra forældrenes fortællinger, tyde på, at der blandt danskere, ligesom ovenstående kan være stereotyper om grønlandere som alkoholikere (Ritzau, 2012; Epinion, 2020). Susannes oplevelser og perspektiv på samvær indikerer, at børnenes behov ift. samvær ikke er blevet anerkendt (Bilag 1, 9-10). Jf. Honneths begreb om anerkendelse i den private sfære, hvor børnene kan have følt, at de manglede mere tid og relationer med deres forældre, eller omvendt at forældrene ikke har formået at give dem anerkendelse i den private sfære under samværene. Dertil belyser Susannes beskrivelse også, at børnene efter et stykke tid kan være blevet fremmedgjort fra dem som forældre, og at børnene i starten ikke er blevet hørt (ibid.). Alle forældre undtagen Brit, mener ikke at de har haft nok samvær under anbringelsen. Flertallet af forældrene beskriver, at deres børn fik reaktioner når samværet sluttede, heriblandt John, far til Inuk:

“Ja altså han løber jo, han skulle jo ind i bilen, til den nye plejefamilie. Men det ville han ikke, så han løb og jeg blev nødt til at løbe efter ham også tage ham, og som jeg sagde faktisk, og det engang løgn, tvinge ham ind i bilen, fordi han skulle jo med under alle omstændigheder, eller så blev

det garanteret noget med at så skulle de jo ringe til politiet. Og det var personligt for mig, det var et levende helvede” (Bilag 11, 3)

Ivi, Susanne, Nikolaj, Brit, Arnaq og Nivi (Bilag, 5, 11: bilag, 1, 10; Bilag 6, 8; Bilag 3, 5) beskriver alle lignende reaktioner fra deres børn ved endt samvær, hvor børnene enten har grædt eller gemt sig. Conna, Jensine & Per beskriver hvordan deres børn er rømmet fra deres opholdssted fordi de ønskede at komme hjem (Bilag 4, 12: Bilag 7, 8).

## Sprog-og kulturvedligeholdelse

I følgende afsnit vil forældrenes oplevelser med sprog-og kulturvedligeholdelse blive beskrevet, belyst og analyseret. Desuden vil forskningsspørgsmålet omkring perspektiver på sprog-og kulturvedligeholdelse under anbringelse blive analyseret. Formålet er at afdække om det er forældrenes oplevelse af om der tages hensyn til deres børns grønlandske baggrund under anbringelsen. Det inddrages pba. at Danmark jf. afsnittet literature review, har anerkendt den grønlandske befolkningsgruppe som et oprindeligt folk, og forpligter sig til, at tage et særligt hensyn til det grønlandske folk, kultur, normer værdier m.m. Afsnittet omhandler også samvær med øvrige familie, da relationer til mennesker og børnene omgivelser danner grundlag for den kulturelle identitetsdannelse (Jensen, 2013, 116).

Generelt er det de grønlandske forældres oplevelse, at der ikke tages højde for deres børns sproglige-og kulturelle baggrund under anbringelsen. Mange føler, at de selv har skulle sørge for, at børnene havde kontakt til den øvrige familie under anbringelsen, herunder Camilla: *“kun når de er hjemme ved mig... så har vi kontakt med vores familie”* (Bilag 12, 12). Camillas oplevelse af, at hun selv har stået for bibeholdelsen af børnenes kontakt til familie, kan ske på grund af, at sagsbehandleren måske ikke har en særlig stor interkulturel kompetence eller måske slet ikke har overvejet betydningen af samvær med øvrige ift. børnenes grønlandske baggrund. Det som Camilla specielt er ked af er, at børnene som ellers talte flydende grønlandsk, har mistet deres grønlandske sprogfærdigheder (Bilag 12, 9). Jensen beskriver i afsnittet kulturel identitet, at identitet ikke er noget man selv danner, men i relationer til hinanden, hvor man diskuterer erfaringer, værdier, normer, følelser og verdenssyn med hinanden inden for den bestemte kultur (Jensen, 2013, 115). Derfor er samvær med f.eks. bedsteforældre, fætre og kusiner en stor del af deres grønlandske identitetsdannelse, og kan også være med til at udvikle deres grønlandske sprog, kultur og identitet. Per og Jensine oplever også kun, at børnene så deres øvrige familie, når deres børn var rømmet fra opholdsstedet (Bilag 7,8).

Susannes oplevelser med sprog-og kulturvedligeholdelse under anbringelsen af hendes datter, er: “Fordi man har jo taget børnene fra rødderne, og har plantet dem på ny jord... hun er jo grønlander da vi kom til Danmark. Nu har jeg en datter der er dansker” (Bilag 1, 6). Citatet afspejler ligesom de næsten alle grønlandske forældre gav udtryk for, at de ville ønske at der blev gjort mere ved vedligeholdelsen af deres børns grønlandske sprog og kultur. Citatet ovenfor indikerer, at hendes datter er blevet assimileret i det danske samfund. Det tyder på, at sagsbehandlerne, i deres tilfælde, generelt ikke har interkulturelle kompetencer i deres arbejde med grønlandske borgere, eller som tidligere nævnt kan have et eksklusivistisk syn på grønlandere, samt etnocentrisk opfattelse af egen kultur, samt at grønlandsk sprog og kultur ikke nyder højkulturel værdi. Det som Susanne beskriver, er et kulturtab hos sin datter.

Nogle forældre beretter også om, at de ikke måtte tale grønlandsk under samvær, herunder, Nivi, Conny og Camilla (Bilag 10, 9-10; Bilag 4, 8; Bilag 3, 6). Det indikerer, at der kan være en manglende kulturforståelse og anerkendelse af, at grønlandsk sprog og kultur har en positiv værdi for forældre og børn. En del af forældrene oplyser om, at børnene forud for anbringelsen talte grønlandsk. Det grønlandske sprog har derfor været børnenes følelsessprog forud for anbringelsen, hvorfor det er forståeligt, at forældre oplever at deres relationer og tilknytning til deres børn er blevet svækket.

I forrige afsnit blev det beskrevet og analyseret, hvordan Brit haft en god oplevelse med opretholdelse af børnenes kulturbaggrund under anbringelsen, med initiativ fra plejefamilien (Bilag 18, 4). Nivi har også haft positive oplevelser med kulturvedligeholdelse, hvor de f.eks. fik lov til at tage til grønlandske arrangementer under anbringelsen (Bilag 3, 7). Det indikerer, at sagsbehandlere og plejefamilier i de to sager har haft en interkulturel kompetence, og har en kulturel relativistisk tilgang til forældrenes kulturelle ophav jf. Jensen.

Næste afsnit vil være en beskrivelse og analyse af oplevelser af diskrimination

## **Oplevelser med diskrimination**

Dette afsnit omhandler forældrenes oplevelser med diskrimination og fordomme med det formål at besvare sidste forskningsspørgsmål om oplevelser af diskrimination.

Adspurgt, hvorvidt forældrene er blevet udsat for diskrimination, svarede forældrene nej, men at mange af forældrene oplever fordomme og stereotyper om grønlandere, men ofte ikke i relation til anbringelsen. De fleste forældre har besvaret spørgsmålet om, hvorvidt de er behandlet ringere fordi

de er grønlandere, bekræftende, dog uden yderligere begrundelse, også selvom den blev bedt om at komme med eksempler. Det indikerer, at de har en følelse af at blive behandlet ringere, men måske uden at have været det eller uden at kunne sætte ord på det.

Jens' og Camillas sag i kommunen startede med en underretning om formodet alkoholmisbrug, hvilket medførte en vurdering af Camillas forældrevne via en forældrekompetenceundersøgelse (FKU). Hun beskriver, at hun blev vurderet uden forældreevner og mentalt retarderet. Jens føler de er blevet diskrimineret ved at fortælle om en dansk mor, som de anser som havende alkoholmisbrug, men et alkoholmisbrug som ikke havde nogen konsekvenser (Bilag 11, 3). Det samme ytrer Conny, Bea og Arnaqs datter Juliane, og giver eksempler på naboer med anden etnicitet end grønlandsk, som de mener har omsorgssvigtet deres børn, men uden at det har konsekvenser for dem.

Susanne og Ivi fortæller, at de har fået foretaget en FKU som Camilla, det kan karakteriseres som indirekte diskrimination, da testene ifølge et notat fra Institut for menneskerettigheder, ikke kan anvendes når de ikke er sprog-og kulturtilpasset (Institut for menneskerettigheder, 2022). Adspurgt nævner forældrene ikke FKU'erne, vedr. spørgsmål om diskrimination og hvorvidt de er blevet behandlet ringere fordi de er grønlandere. Både Susanne og Ivi beskriver, at de er blevet beskrevet på en måde i ikke kan genkende i FKU'erne (Bilag 13, 13; Bilag 12, 14 Bilag 5, 14).

Ift. tolkning har 4 forældre oplevet, at deres ønske om tolk ikke er blevet imødekommet, det drejer sig om Nivi, Jensine, Susanne og Nikolaj (Bilag 8, 3; Bilag 3, 10; Bilag 2, 11). Ifølge dem, har de ikke fået tildelt tolk primært pga. sagsbehandlers vurdering af, at deres danskundskaber er tilstrækkelige, en enkelt havde næsten aldrig tolk fordi sagsbehandleren, sagde de ikke kunne finde en tolk (Bilag 8, 3).

At en del af forældrene oplever, at få afslag på tolkning, er et brud på deres konventionelle rettigheder hertil jf. ILO-konventionens artikel 30.

Samtlige forældre fortæller, at de ikke er blevet oplyst om "Grønlandsbekendtgørelsen" (GB), en bekendtgørelse, der muliggør en videreført anbringelse af et barn i Grønland, samt mulighed for samværsrejser mellem Grønland og Danmark. Adspurgt svarer halvdelen, at de ville have gjort brug af GB ift. videreført anbringelse eller samværsrejser til Grønland såfremt de havde kendskab til den.

Adspurgt, hvorvidt forældrene kender forskellen på frivillig-og tvangsanbringelse, svarer ingen helt korrekt på spørgsmålet. En væsentlig forskel er, hvorvidt man har ret til en beskikket advokat Hvis en forælder trækker samtykket til den frivillige anbringelse, har de ret til advokat. Når der er tale om

en frivillig anbringelse efterprøves sagerne ofte ikke i Børne-og Unge udvalget, Ankestyrelsen eller lign., hvorefter der kun beskikkes en advokat i særlige tilfælde (Eiriksson & Kryger, 2018, s 41-42). 3 af forældrene oplyser, at de har følt sig pressede til at skrive under på en frivillig anbringelse (Bilag 5, 2; Bilag 3, 2-3), Nivi fortæller: *“Det bankede på døren. Du skal skrive under. Hvis du ikke skriver under, ringer jeg til politiet”* (B 3, 2-3). Nivi og Jensine fortæller, at de oplevede at de blev truet til at underskrive en frivillig anbringelse. Nivi fortæller, at hun først ikke underskrev, men at hun senere underskrev (Bilag 3, 2-3). Ivi beskriver at hun underskrev en frivillig anbringelse, fordi hun ikke ønskede at det blev en tvangsanbringelse (fordi det lyder værre end en frivillig anbringelse) (Bilag 5, 2). Forældrenes manglende forståelse af forskellen mellem frivillig-og tvangsmæssig anbringelse kan skyldes, at forældrene, sammenholdt med de tidligere analyserede afsnit om følelsen af ikke at blive hørt, heller ikke oplyses om deres rettigheder. Der er stærke indikationer for, ud fra forældrenes udsagn, som samstemmende og uafhængigt af hinanden har oplyst, at de er blevet presset. Det tyder på manglende inddragelse og oplysning af sagsbehandlingsprocessen ligesom afsnittet om ‘Støtte og Samarbejde’.

## **Sammenfatning**

Ud fra forældrenes udsagn beskrives et familiemønster i grønlandsk kontekst, hvor familien vægtes højt. Jf. Jensens kulturforskelsafsnit indikerer det en kulturforskel mellem grønlandsk og dansk familiemønster. Normerne og værdierne ift. familie i Grønland kan anses, for havende en væsentlig større betydning, samt at normen nødvendigvis ikke er kernefamilien som man kender den i dansk kontekst. Øvrig familie spiller en signifikant rolle for deres flytning til Danmark. En del af forældrene påpeger et mangelfuldt sundhedsvæsen som en begrundelse for at flytte, hvor det ofte er deres forældres, helbredsmæssige udfordringer, der får dem til at flytte til Danmark. Det tyder igen på, at familien, i grønlandsk kontekst, vægtes meget højt.

Mange af forældrene har følt sig sikre på, at de vil blive modtaget godt i Danmark. Det kan tyde på, at de har haft en gradualist opfattelse af forholdet mellem det grønlandske og danske samfund, når de har taget beslutningen om at flytte til Danmark og efterlade alt hvad de kender 4000 km væk. De har følt sig sikre på, at der var en plads til dem i det danske samfund og har endvidere haft den opfattelse, at have nogle af de samme karakteristika som danskere, så de kunne begå sig i det danske samfund. Deres syn på ‘den anden’, navnlig Danmark og danskere, bærer præg af en eksotisk forestilling om Danmark jf. Hedetoft teori om modale repræsentationer. Deres forestilling om Danmark har været

eksotisk på den måde, at de har haft et romantiseret syn på Danmark, som mulighedernes land. Det kommer også til udtryk ved b.la. ved at Brit beskriver, at hun stadig er på ferie efter 13 år i Danmark.

Forældrenes udsagn om deres mødres betydning, tyder på, at der i det grønlandske samfund er mere klassiske kønsroller, hvor det ofte er moren, som har en tæt tilknytning og rolle som omsorgsperson for børnene. Marie Kathrine Poppel beskriver i kapitel 2 i 'Kvinder og velfærd i Vestnorden', at især de ældre grønlandske kvinder har en mere central rolle ift. at være den primære omsorgsperson i familien (Poppel, 2010, 55-56), hvorfor det kan betyde, at mange af forældrene især beskriver en tæt tilknytning til deres mor eller den som de har været deres primære omsorgsperson. Poppel påpeger, at de jo ældre grønlandske kvinder bliver, desto større rolle får de som omsorgspersoner i familien (ibid.). Bea har efter eget udsagn, i barndommen ikke haft den tætteste relation til sin mor, og føler at der manglede omsorg og kærlighed. Det ses igen, ud fra de grønlandske forældres perspektiv, at der forekommer tætte familierelationer. Forældrenes beskrivelser og oplevelser af, at den danske kultur og opdragelse er, at de planlægger og strukturerer deres hverdag mere end grønlændere.

Næsten alle forældrene påpeger, at de oplever at danskere planlægger meget mere end grønlændere, er mindre spontane, mere stresset at de opdrager deres børn til succes, er mindre omsorgsfulde, at man respekterer de ældre mindre, samt vægter familierelationerne og traditioner mindre end grønlændere. Forældrenes beskrivelser af kulturforskellene mellem Grønland og Danmark, indikerer også, at deres begrundelse for at flytte, og deres opfattelser af det danske samfund ikke har stemt overens med de forventninger de havde før de flyttede, da mange af forældrene beskriver flytningen for hårdere end de havde regnet med. Ud fra forældrenes udsagn lader det til, at det er forældrenes opfattelse, at et højt struktureringsbehov og "at man skal klare sig selv" resulterer i manglende omsorg for et barn, hvor de derimod vægter kærlighed, familierelationer og nærhed med barnet som omsorg, og nødvendigvis ikke anser struktur som omsorgsgivende.

En stor andel af forældrenes eksempler på andre forældre, som de har oplevet udøve omsorgssvigt, er typisk eksempler med vold og alkohol. Det vidner også om, at forældrene opfatter det at udøve omsorgssvigt på en bestemt måde, og derfor måske ikke kan se deres egne måder, at udøve omsorgssvigt på deres børn, selvom de måske har gjort det. Det viser således, at der kan være forskellige opfattelser af, hvad det vil sige at udøve omsorgssvigt i hhv. Grønland og Danmark. Hvor en dansk sagsbehandler måske anser manglende strukturering som udtryk for omsorgssvigt, der nødvendigvis ikke gør gældende i Grønland.

En del af forældrene har selv oplevet omsorgssvigt i form af forældre med alkoholmisbrug, en del har selv været udsat for seksuelt misbrug eller tidligere anbragt, dog hovedsageligt hos øvrig familie. Per og Jensines børns anbringelse sker, ifølge dem selv pba. at deres børn havde pjækket fra skole uden deres viden i 1 måned, hvilket jo også kan karakteriseres som omsorgssvigt, da forældrene ikke formår at få deres børn i skole, og dermed ikke støtter deres udvikling og trivsel. Det tyder derfor også på, at forældrene og sagsbehandlerne har forskelligt syn og forskellige værdier omkring hvad omsorgssvigt, en god forælder, en god opdragelse, hvad der er hensigtsmæssigt for et barn er. At en stor andel af forældrene stort set kun anser misbrug og vold som omsorgssvigt, gør det også forståeligt, hvorfor en stor del af forældrene kan føle sig frustreret eller magtesløse ift. anbringelsen af deres børn. Det kan skyldes, at det er deres egen opfattelse, at de ikke har udøvet omsorgssvigt, selvom de måske har. Desuden fremhæver det også, at der måske er nogle norm og værdiforskelle ift. omsorgssvigt i hhv. dansk og grønlandsk kontekst.

Det er tydeligt, at alle forældre savner og nærer stor kærlighed til deres børn. Deres fortællinger tyder på, at de føler sig fejlvurderede eller at der er opstået misforståelser enten pga. kulturelle eller sproglige barrierer, og derfor føler sig behandlet forkert. Jf. Spivaks teori 'Can the subaltern speak', beskrives, at alterns har svært ved at forstå og fejlfortolker the subaltern, eller taler på vegne af the subaltern (Spivak, 1988, 104). Analysen indikerer, at forældrene føler, at de er blevet fejlvurderede, misforståede eller ikke blevet hørt. Man kan også argumentere for, at forældrenes oplevelse af, at det er sket pludseligt, tyder på at de ikke har anset deres måde at være forældre på som omsorgssvigt, hvilket, som tidligere nævnt, kan skyldes, at forældrenes værdier og normer ift. opdragelse og omsorgssvigt kan differentiere fra danske, og der derfor kan misforståelser være opstået. Der kan også argumenteres for, at forældrene udsagn om, at de skal make ret og følelsen af værdiløshed indikerer, at de har følt en manglende retslig anerkendelse, ikke forstået på den måde at det er sket, men at det er deres egen oplevelse ift. anbringelsen af deres børn.

Analysen viser også jf. Spivak, at der kan forekomme et asymmetrisk magtforhold ift. alterns og subalterns. Enkelte forældre oplever, at der lyttes til de danske plejeforældre, og hvor deres egen mening ikke er værd at lytte til. I Ivi og Søren's sag ses det, hvordan sagsbehandleren og plejefaren kritiserer Søren's vækst ift. vægt og højde som værende uden for normalen ift. det danske gennemsnit. Det grønlandske gennemsnit af børns vækst, viser, hvordan de forskelle udligner sig over tid (Kløvgaard et. al., 2018). Andet forskning jf. literature review, viser at oprindelige folk børn har andre fysiologiske behov, som er forskellig fra ikke-oprindelige folkeslag. Jf. Spivak kan tidligere kolonier nemt fejlfortolke kulturbetingede og i dette tilfælde genetiske forskelle. Dertil er nogle meget

specifikke med deres opfattelser af støttebehov. Et eksempel er Per og Jensines ønske om psykologhjælp, som var hele grundlaget for at de flyttede til Danmark, hvor sagsbehandler i stedet har vurderet forældrene uden forældreevner, hvor løsningen blev til støtte i hjemmet og senere anbringelser.

Vedrørende sprog-og kulturvedligeholdelse under anbringelse, udtrykker størstedelen af forældrene, at de er kedede af at deres børn ikke længere kan tale grønlandsk. Jf. ILO-konventionen i afsnittet litterature review, har oprindelige folks børn ret til eget sprog, kultur, normer værdier m.m., hvorfor den manglende sprogvedligeholdelse af de anbragte børn strider imod Danmarks internationale forpligtelser. Sagsbehandlerens manglende initiativer til sprog-og kulturbevarende foranstaltninger, såsom samvær med øvrig familie og modersmålsundervisning indikerer, at sagsbehandlerne kan have et eksklusivistisk syn på det grønlandske sprog og kultur, jf. Hedetofts teori om modale repræsentationer (Hedetoft, 1995, 103). Ydermere kan sagsbehandlerens manglende kulturbevarende foranstaltninger for børnene, indikere, at sagsbehandlerne har et etnocentrisk syn, hvor dansk sprog og kultur har forrang (Jensen, 2013, 22), samt at grønlandsk sprog og kultur ikke nyder højkulturel værdi iflg. Fienup-Riordans teori om eskimoorientalisme (Fienup-Riordan, 1995, 11). Jensen mener, at manglende tilbud om modersmålsundervisning er institutionel diskrimination (Jensen, 2013, 160), hvorfor manglende tilbud om modersmålsundervisning på grønlandsk må anses som diskrimination idet det kan overføres til de grønlandske anbragte børns situation. Mange af børnenes modersmål var grønlandsk før anbringelsen. Grønlandske børn er derfor blevet behandlet ringere end f.eks. danske anbragte børn.

Der er også positive fortællinger, herunder i Nivi og Brits sag, som fortæller, at de måtte fejre grønlandske mærkedage såsom Grønland i Tivoli, deltage i grønlandske foreninger. Brit oplever, at plejefamilien værner om sine børns grønlandske kultur ved selv at tage initiativ til en 'grønlandsdag'. Disse fortællinger er også vigtige, da de viser hvordan sagsbehandleres interkulturelle kompetencer kan have en positiv indflydelse på samarbejdet med forældrene, samtidig med, at man værner om børnenes kulturelle identitet som grønlændere (Jensen, 2013, 15, 16, 22).

Det må antages, at GB har haft til hensigt at sikre grønlændernes særrettigheder i ILO-konventionen, da ingen andre etniske minoriteter ses at have samme muligheder. Det manglende kendskab og den manglende anvendelse af GB, kan skyldes, at sagsbehandlerne enten ikke oplyser grønlandske forældre eller børn herom, eller, at de ikke har kendskab til lovgivningen. Uanset medfører det, det samme resultat, at familie og børn distanceres fra grønlandsk kultur og baggrund. En anden forklaring kan være, at opfattelsen er, at grønlændere bosiddende i Danmark skal indordne sig det danske samfunds



normer, kulturværdier og sprog, og derfor iagttages deres rettigheder ikke. Endvidere ses rettighederne til at få oversat sagsakter eller tolkning ikke udbredt i tilstrækkelig grad jf. forældrenes udsagn. Det kan tyde på jf. øvrig analyse, at de ikke inddrages tilstrækkeligt i deres egen sag, både hvad angår oplysninger om deres særrettigheder og sagsbehandlerne ansvar for, at forældrene kan forstå og blive forstået af beslutningstagerne (Hansen & Vestergaard, 2021). Det kan skyldes et etnocentrisk syn på dansk kultur og sprog, hvor sagsbehandlerne enten ikke har forståelse for sprogbarriere eller kulturforskelle, eller ikke har nok viden herom og Grønland generelt.

FKU udgør indirekte diskrimination, hvor Institut for Menneskerettigheder og forsker i kulturel bias i psykologiske test har udtalt, at testene ikke kan anvendes på andre kulturer såfremt de ikke er sprog- og kulturtilpassede, og de grønlandske forældre får dårligere forudsætninger for at klare sig godt i testene. Ingen af forældrene nævner FKU'erne når de adspørges til diskrimination. Denne mangel tyder på, at de ikke ved hvad diskrimination er og har svært ved at sætte ord på diskrimination.

Forældrenes oplevelser og perspektiver på anbringelse af deres børn i Danmark, samt deres perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne, er blevet beskrevet og analyseret, hvorfor resterende vil omhandle børnenes oplevelser og perspektiver på deres anbringelse og inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne.

## De anbragte børns karakteristika

Navn	Etnicitet	Modersmål	Alder	Fødested	Anbragt som x år	Aktuel situation	Føler sig	Forældre
Nanna	Grønlandsk	Dansk/grønlandsk	16	Grønland	15	Anbragt hos plejefamilie	Er ligeglad	Bea
Juliane	Grønlandsk	Dansk	20	Narsaq	13	Bor for sig selv/tidligere anbragt hos plejefamilie	grønlandsk	Arnaq
Arnaaluk	Grønlandsk	Dansk	16	Nuuk	10	Anbragt hos plejefamilie	Dansk/grønlandsk	Brit
Søren	Grønlandsk	Dansk	10	Skejby	2.5	Anbragt hos plejefar	-	Ivi
Kuluk	Grønlandsk	Dansk	17	Sisimiut	6	Hjemgivet/har været i plejefamilie	Grønlandsk/dansk	Susanne/ Nikolaj
Eddy	Grønlandsk	Dansk	17	Nuuk	8 & 11	Anbragt hos plejefamilie, tidl. Anbragt hos plejefamilie/institution	Grønlandsk	Conny
Knut	Grønlandsk	Dansk	13	Nuuk	6	Anbragt hos plejefamilie	Ved det ikke	Brit
Anja	Grønlandsk	Grønlandsk/dansk	15	Narsaq	13	Hjemgivet/tidl. Anbragt hos plejefamilie og på institution	Grønlandsk	Nivi
Inuk	Grønlandsk/dansk	Dansk	13	Horsens	2.5 & 11	Plejefamilie	Ved ikke	Camilla/ Jens
Amalie	Grønlandsk	Dansk/grønlandsk	18	Aasiaat	14-15	Bor for sig selv/tidl. Anbragt på opholdssted	grønlandsk	Jensine/Per

(figur 4)

## At bo hos forældre

I dette afsnit vil de børn, som kan huske det at bo hjemme før deres anbringelse blive beskrevet. Både for at perspektivere til oplevelsen af anbringelsen, men også for at afdække om børnene oplever kulturforskelle mellem, at bo hjemme eller at være anbragt. Mange af børnene kan ikke rigtig fortælle om deres oplevelser om at bo hjemme, da de er blevet anbragt i en tidlig alder og derfor er det kun muligt at analysere Nannas og Julianes oplevelser.

## En tryk opvækst og en utryk opvækst

To af børnene har i interviewene forklaret, at de ikke har været trykke ved at bo hjemme. Det gælder bla. Anja, der blev anbragt frivilligt af deres mor Brit, der fik depression, angst og stress (Bilag 15, 2). Nanna, datter af Bea, som anbragte sig selv (Bilag 13, 3) beskriver:

”Jeg føler mig ikke tryk nok fordi der er sket nogle ting som jeg ikke kommer til at.... kommer over lige pt. Jeg har det bare sådan at det er mine forældre og jeg må tilgive dem på et tidspunkt men jeg

skal have en tryk base hvor jeg kan fokusere på mig selv jo. I stedet for at jeg skulle fokusere på mine søskende og at de får et godt fremskridt og det hele og det gider jeg ikke. Jeg vil bare lige fokusere på mig selv og få... og få bedre fremtid end hos mine forældre.” (Bilag 13, 3).

Nannas oplevelser afspejler en utryk barndom, hvor hun ikke har følt sig anerkendt af sine forældre, og føler hun skal tilgive dem for noget. Adspurt, hvad det var hun vil tilgive, ønskede hun ikke at uddybe. Det blev respekteret. Det lader til, at der er sket noget traumatisk i hendes opvækst i relation til hendes forældre, som hverken forældre eller Nanna har lyst til at fortælle om (Bilag 13, 14). Citatet fremhæver, at Nanna har haft ansvar for pasning af hendes mindre søskende. Det kan være et ansvar som hun ikke har haft lyst til at påtage sig. Det lader til, at hun tænker prospektivt, da hun vægter sine fremtidsmuligheder. Nannas eksklusivistiske repræsentation af hendes forældre som ‘de andre’, beskriver hun med udsigten til en fremtid, som stilles i opposition til hendes eget ønske om en bedre fremtid som hun mener, at hun bedre kan opnå hos sin danske plejefamilie. Nanna identificerer sig ikke som grønlander, men ‘bare et menneske’ (Bilag 13, 1). At hun ikke identificere sig som grønlandere, kan skyldes at Nanna flyttede med sine forældre til Danmark da hun var 6 år, og derfor er blevet akkultureret eller er blevet integreret i det danske samfund og den kultur der medfølger heraf, og dermed ikke har skulle tage stilling til kultur-og værdiforskellene mellem Grønland og Danmark.

I den anden skala beskriver Juliane:

”at jeg fik mad som jeg skulle, at jeg fik den kærlighed som jeg havde brug for, at jeg... ja, at jeg havde brug for det jeg havde brug for derhjemme, og jeg ville bo hjemme, fordi det var, det var der jeg følte mig trykkest. Det er der jeg har det bedst.... Altså nu var jeg jo vant til, at det var en grønlandsk familie jeg boede i, også blev jeg flyttet i en dansk. Det var to forskellige ting” (Bilag 14, 2)

Juliane har følt sig anerkendt jf. den private sfære hjemme hos hendes mor Arnaq. Hun beskriver, at hun fik sine basale og følelsesmæssige behov dækket hos sin mor. Hun beskriver endvidere en forskel på at bo hos sin grønlandske familie kontra den danske plejefamilie. Selvom Juliane, som var 13 år på anbringelsestidspunktet, havde boet i 4 år i Danmark forud for anbringelsen, tyder det på, at hun har levet med sin grønlandske kultur, normer og værdier i Danmark, hvilket også stemmer overens med hendes mors fortællinger (Bilag 6). At blive anbragt i en dansk plejefamilie kan, dermed også begrunde hvorfor hun identitetsmæssigt føler sig både grønlandsk og dansk (Bilag 13, 1). Det tyder, at Juliane har fået en højere grad af interkulturel kompetence ifm. anbringelsen hos den danske plejefamilie, hvor hun kan se at der er en forskel mellem et dansk og grønlandsk hjem “at det er to

forskellige ting”. Dertil kan det ud fra hendes udsagn tyde på, at hun med tiden med skift mellem plejefamilie og mor har lært at navigere mellem de to kulturer.

## **At være anbragt**

6 af de anbragte børn er overordnede glade for at bo hos plejefamilien, 4 af børnene oplever det at bo på institution som dårligt, mens 2 af børnene, der har været anbragt på institution, også oplever det som dårligt at bo hos plejefamilie. 6 af børnene oplyser, at de gerne vil eller ville hjem at bo. 5 af børnene, der gerne ville hjem at bo, har typisk været mellem 8 og 13 år da de blev anbragt, den sidste blev anbragt da han var 8 mdr. (Bilag 16). 3 af de børn, der gerne ville hjem at bo, havde både oplevet at bo på institution og hos plejefamilie, 2 andre har været i plejefamilie hele anbringelse, og en har været anbragt udelukkende på institutioner. Eddy som har været anbragt hos forskellige plejefamilier og på forskellige institutioner fortæller: *”der var ikke rigtig noget der var godt ved ikke at bo hjemme, andet til at sige... man blev ikke behandlet som et rigtigt barn”* (Bilag 18, 2)

At de større børn gerne vil/ville hjem indikere, at de har fået tilstrækkelig anerkendelse i deres private sfære fra deres forældre jf. Honneth, som de ikke føler at have fået af deres plejefamilie. Juliane beskriver således:

*”det var meget omsorg og kærlighed der var forskelligt, altså min mor hun... hun viste den kærlighed jeg havde brug for i realiteten ift. min plejefamilie. Der var ikke det der med. Jeg var vant til at høre hver dag: pas på dig selv, jeg elsker dig rigtig højt også noget lignende”* (Bilag 14, 2)

Eddy og Amalia fortæller, at deres anbringelse har været præget af mange skift (Bilag 18, 7). Amalia, som har været anbragt på institution beskriver, hvilket bekræftes i interviewet med hendes forældre Per og Jensine, at hun er stukket af mindst 1.000 gange (bilag 22, 2):

*”Jeg har...jeg har oplevet mange ting og jeg kan ikke lide og være på op.....når jeg havde haft muligheden for at stikke af, så er jeg altid væk, du ved. I alle de næsten 6 år eller 5 år jeg har været anbragt, har jeg næsten aldrig været på opholdsstedet. Det mest hos min mor eller nogle venner hvor jeg er stukket af til ”* (Bilag 22, 5)

*”jeg har selv oplevet før at en sådan en af de der, der arbejder derhenne der tror jeg var 14 eller 13 han masserede mig og rørte mine bryster, en der arbejdede der og han spurgte mig sådan om han skulle gå længere ned og sådan noget”* (Bilag 22, 2)

Amalias udsagn viser, at hun er blevet mødt med manglende anerkendelse af sin mistro på institutionen, samt, at hun har været udsat for et seksuelt overgreb af en ansat. Hendes udsagn vidner om en ustruktureret og hektisk barndom under sin anbringelse. Formålet med en anbringelse er altid, at børnene skal få det bedre, ellers mister anbringelsen sit formål (Ankestyrelsen, 2020). Hendes udsagn tyder på, at hun har fået det værre af at være anbragt og at hun hellere ville være hos sin mor (Bilag 22, 5).

Nanna valgte selv at blive anbragt og mener at hun er velanbragt, hun beskriver således: *"Det er ikke sådan min direkte familie, men det føles som om."* (Bilag 13, 3)

Nannas udsagn indikerer, at hun føler sig anerkendt i sin private sfære hos plejefamilien som beskrevet af Honneth, modsat hos sine forældre.

Øvrige anbragte børn beretter, at anbringelsen er 'god nok' og 'det er fint nok'. De virker til at være velanbragt hos deres plejefamilier. Disse børn i denne kategori blev anbragt mens de var relativt små. Nanna med en god anbringelse anbragte sig selv som 15-årig, og indikerer også, at anbringelsen kan have været nødvendig for Nannas trivsel og udvikling. At børnene oplever anbringelsen som 'god', kan skyldes de har en større tilknytning til deres plejefamilie end deres forældre, da plejeforældrene har varetaget den primære omsorg fra de var små, og derfor været de primære personer, der har anerkendt børnene i deres private sfære.

Flere børn i interviewene beskriver, at deres bedste oplevelse hos plejefamilier er ferier eller turer i forlystelsesparker. Nanna, som er selvanbragt beskriver: *"Min bedste oplevelse var da vi var en tur til Cypern og sad ved stranden, for sådan troede jeg aldrig at jeg ville opleve sådan noget pga. min forældre"* (Bilag 13, 4).

Nanna har selv valgt at blive anbragt, og hendes aversion mod sine forældre er tydelig gennem hele interviewet, men hverken hun og forældre vil tale om deres problemer i familien, og de har en undvigende svarstil. Honneth beskriver, hvordan anerkendelse i den private sfære er karakteriseret ved, at man har tætte relationer til familie og venner og derigennem opnår anerkendelse og tillid (Ander- sen, 2013, 412). I deres tilfælde, kan det tyde på, at de ikke taler om deres problemer, og derfor ikke kan danne tætte relationer til hinanden og dermed anerkende hinanden. Honneth beskriver ligeledes, hvordan man kun kan opnå anerkendelse af individer som man selv anerkender som værdifulde fællesskaber (ibid., 414), det tyder derfor på, at Nannas manglende anerkendelse af sine forældre, kan skyldes at det ikke er et værdifuldt fællesskab for hende.

Juliane beskriver plejeforældrenes forståelse for hendes ønske om at komme hjem at bo, som den bedste oplevelse med sine plejefamilie. Juliane har haft en 'god' anbringelse hos plejefamilien, men har hele tiden haft et ønske om, at komme hjem. Plejefamiliens lydhørhed over for Julianes ønsker om hjemgivelse, tyder på hun har følt sig anerkendt i hendes private sfære, hvilket indikere tillid til sine plejefamilie, hvor hun tilkendegiver, at hun, under anbringelsen har haft størst tillid til sin plejemor af alle (Bilag 14, 6).

De fleste børn beskriver, at de har bevaret størst tillid til deres mor under deres anbringelser. Selvom børnene har været anbragt længe og har haft meget begrænset samvær med deres mor, har mødrene tilsyneladende formået at give deres børn den fornødne anerkendelse og dannet meningsfulde relationer til deres børn.

Børnenes egne oplevelser om at være anbragt er blevet beskrevet og analyseret, hvorfor det næste afsnit vil omhandle børnenes oplevelser om samvær med forældrene og at blive hørt og inddraget i egen anbringelse.

## **Samvær og inddragelse**

I dette afsnit vil børnenes oplevelser med samvær blive beskrevet og analyseret mhp. at besvare problemformuleringen ift. deres oplevelse af deres anbringelse og hvorvidt de inddrages i sagsbehandlingsprocesserne. Der vil blive taget udgangspunkt i, hvorvidt børnene oplever at de har nok samvær med forældrene, og generelt hvordan samværene opleves og hvorvidt børnene føler, at de er blevet hørt og inddraget tilstrækkeligt i deres egen anbringelse.

6 af børnene oplever, at de ikke har fået nok samvær under deres anbringelse, hvilket er de samme børn, der også ønsker at komme hjem at bo. De 4 børn der ikke ønsker at komme hjem, er børn, der føler sig velanbragt hos plejefamilien. 3 ud af de 4 omtalte børn har været anbragt meget tidligt i deres liv og har været i alderen 2 ½ - 10 år.

Eddy har i starten af sin anbringelse med sin mor Conny haft 4 timers samvær, han beskriver følgende: *"jeg så min mor... 4 timer per måned i starten. Og der er ikke nogen der har godt af at se sine forældre så lidt"* (Bilag 18, 3)

Eddy beskriver, at han i starten mener, at det er direkte skadeligt, at han kun har set sin mor i 4 timer om måneden. Ydermere beskriver han, at mange skift mellem institutioner og plejefamilier således;

“Jeg har øøh jeg har skulle skubbe mine følelser ned, og at de ikke var der i så lang tid, at jeg har bare gået hen og været... til et koldt menneske. Jeg har nogen gange, vil jeg ikke en gang vide der er et menneske inden i, fordi jeg føler ikke rigtig noget... Jeg føler mig ikke ked af det, jeg føler mig ikke glad eller noget som helst” (Bilag 18, 7)

Jf. Honneth, beskrives det hvordan anerkendelse i den privates sfære, og individers tætte og nære relationer til eksempelvis familie og venner har betydning for individers fremtidige sociale relationer til andre. Det kan derfor tyde på, at de mange skift mellem institution og plejefamilier som Eddy beskriver, kan være grunden til, at han gemmer sine følelser væk, fordi han ikke har fået opbygget den fundamentale tillid og relationer til andre mennesker i den private sfære, og dermed har svært ved at danne tillid og relation til andre.

Nogle af børnene b.la. Amalia og Anja, beskriver, at de følte de ikke havde tilstrækkeligt samvær, hvorfor de opsøgte deres forældre i smug (Bilag 22, 3; B 20, 3). Anja beskriver hendes oplevelser om samvær:

”Jeg sagde til min mor at jeg gerne ville se hende mere og der på Brummersvej dengang vi kun kunne se én gang om måneden, jeg gik til byen fordi jeg får lov til det og jeg ser min mor mange gange fordi jeg gik til byen. Jeg skrev bare til hende ”jeg kommer til byen” (Bilag 20, 3).

Det tyder på, at børnenes behov for samvær i starten af anbringelsen ikke er blevet imødekommet, hvad angår mængden af samvær. Anjas udsagn tyder på, at hun ikke er blevet anerkendt i den private sfære, hvorfor hun ikke har fået dækket sit behov til at opretholde den tætte relation til sin mor. Derudover beskriver hun, at det hun specielt har været glad for ved samværene, har været at være sammen med familien, hvilket indikerer, at hun har nære familierelationer, og dermed har mødt anerkendelse fra sin familie i den private sfære. Hun oplyser dog også, at samværet senere er blevet sat op i tid, og det har hun været glad for (Bilag 20, 3). Anja blev i øvrigt hjemgivet medio maj.

Juliane har ligeledes oplevet ikke at blive hørt: *”...Jeg lærte hurtigt det der med, at jeg blev ikke hørt af kommunen. Deet.. det var en ting der blev en hverdag for mig jo...”* (Bilag 14, 3)

Flere af børnenes udsagn afspejler Julianes udsagn, hvor der hos sagsbehandlerne kan være opstået en norm eller subkultur, jf. afsnittet om Jensens kulturbegreb, at sagsbehandlerne ikke hører børnene ønsker. Julianes ønske om at komme hjem, ligesom de øvrige 5 børn, er ikke blevet imødekommet, og derfor har Juliane ifølge hendes selv, lært at hun ikke kunne få indflydelse på om hun skulle hjem

eller ej. Det kan tyde på, at sagsbehandlerne i mindre grad inddrager børnene i deres anbringelse, hvad angår mere samvær med forældre og hjemgivelse.

Inuk oplever samværene som 'gode', og har samvær i hver anden weekend, og har en god anbringelse, det han beskriver som godt ved samvær er god mad og at spille Xbox med sine forældre. Inuk oplyser, adspurgt, at han har det godt hos sin plejefamilie, som hans mor Camilla har godkendt som plejefamilie (Bilag 21, 2-3; Bilag 12, 4). Han oplevede i starten ikke, at der var tilstrækkeligt samvær, men efter at have italesat det, blev samværet øget fra hver 3. weekend til hver 2., hvilket var bedre, ifølge ham. Det tyder på, at sagsbehandleren, har anerkendt Inuks behov for mere samvær ift. Den private sfære med sin mor og far, samt at Inuk har følt sig hørt og inddraget.

I ovenstående afsnit om forældrenes oplevelser med samvær, oplyste Susanne og Nikolaj, at de havde 4 timers samvær om måneden i starten og deres datter Kuluk, som var anbragt i 10 år, har bekræftet, at det var for lidt. Kuluk oplyser, at hun i forbindelse med et efterskoleophold kunne komme på weekendovernatning hos forældrene efter ca. 8 år i anbringelse. Det var ifølge Kuluk meget bedre for hende (Bilag 17, 3).

Det vidner om, at børnene kan have svært ved at blive hørt og inddraget i deres egen sag, men, at det kan blive bedre for nogle af børnene over tid. Mange af børnene føler sig først hørt eller inddraget efter mangeårig anbringelse, hvilket især gør sig gældende for de børn der blev anbragt aldersmæssigt tidligere. Det tyder på, at beslutninger, på vegne af børnene, tages af sagsbehandlerne, hvor børnene ikke inddrages tilstrækkeligt. Det kan skyldes, at sagsbehandlerne ikke har vurderet, at børnene er i stand til selv at kunne tage beslutninger jo yngre de var eller, at de ikke generelt inddrager børnene i deres egen anbringelse. Dog ses, at de ældre børn, der aldersmæssigt blev anbragt i en senere alder, og som har ytret ønske om mere samvær og ønske om at blive hjemgivet heller ikke føler sig hørt. Der kan ses det mønster, hvor de anbragte børn, der ønsker at være anbragt, de der blev anbragt meget tidligt og som synes at deres anbringelse er 'god', høres oftere og inddrages mere, end de børn, der ikke ønsker at være anbragt.

I ovenstående er børnenes egne oplevelser og perspektiver omkring samvær og inddragelse i egen anbringelse er blevet beskrevet og analyseret. I det næste afsnit analyseres børnenes egne oplevelser og perspektiver på kultur- og sprogvedligeholdelse under anbringelsen.



## Sprog- og kulturvedligeholdelse

Børnenes oplevelser af opretholdelsen af deres sprog og kultur vil blive beskrevet og analyseret, hvor der tages udgangspunkt i en generel beskrivelse af børnenes oplevelser, hvorefter deres forskellige perspektiver vil blive analyseret.

Adspurgt oplyser Ingen af børnene om kulturbevarende foranstaltninger iværksat af kommunen. 2 anbragte børn oplyser, at plejefamilie har forsøgt at lave eksempelvis grønlandsdag eller har efterspurgt kommunen om tilbud (Bilag 10, 9). 3 af børnene, som blev anbragt i teenageårene, oplyser, at de stadig taler grønlandsk; Nanna, Anja og Amalia. De øvrige taler ikke grønlandsk mere.

Juliane som blev anbragt som teenager oplyser, at hun forstår grønlandsk, men ikke rigtig taler det mere. Eddy, der blev anbragt første gang som 2.5 år fortæller: *”nej det har de overhovedet ikke, det er stik modsat. Jeg har ikke måtte snakke grønlandsk med min mor, og jeg har ikke måtte fejre ting som man nu gjorde”* (Bilag 18, 8)

Eddys oplevelse af vedligeholdelse af hans grønlandske sprog og kultur under anbringelsen, beskriver han som værende mangelfuld. Han havde fået direkte at vide, at han ikke måtte tale grønlandsk med sin mor, hvilket kan have resulteret i, at han i dag, ikke kan begå sig på grønlandsk mere. Det kan ifølge Honneth anses for at være krænkende for de tre sfærer, specielt hvad angår den private og den solidariske sfære. Her bliver Eddy udelukket fra at kunne deltage i den solidariske sfære, hvor hans opretholdelse af kulturelle baggrund ikke bliver respekteret og idet han ikke måtte tale grønlandsk med hans egen mor, har det medført at de ikke har kunne vedligeholde deres relation i den private sfære. Jensen beskriver også, at modersmålet er personers følesprog, hvor de kan udtrykke sig klart og reflekteret, men denne mulighed er blevet frataget Eddy og Conny, hvilket kan have skadet deres relation til hinanden. Om den manglende sprog-og kulturvedligeholdelse beskriver Eddy: *“Det grønlandske sprog er en stor del af at føle sig grønlandsk, og det blev stjålet fra mig, så jeg føler lidt, og følt mit grønlandske er blevet stjålet fra mig”* (bilag 18, 5).

Det er kommunerne, som varetager den primære omsorg for barnet under anbringelsen, hvorfor de har pligt til at arbejde i barnets tarv og ifølge konventionerne, herunder ILO-konventionen, og at udfylde det kulturelle vakuum, der kan opstå. Jf. Jensens definitioner af diskrimination, er bl.a. manglende modersmålsundervisning beskrevet som en institutionel diskrimination. I Eddys tilfælde kan det konstateres, at den ansvarlige myndighed, kommunen, ikke har overholdt konventionen, hvorfor institutionel diskrimination er forekommet overfor Eddy og flere af de øvrige anbragte børn.

Endvidere kan der være sket ringeagt jf. Honneth, da han som grønlander ikke har haft muligheden for at begå sig på sit føle-sprog, idet han ikke længere kan tale grønlandsk. Dermed kn han mistet sine kommunikationsevner i forhold til at kunne gøre sig forståelig overfor hans mor i den private sfære, og skabe et fællesskab inden for grønlandske solidariske sfære, som han anser som en mangel (Andersen, 2013, 414; Bilag 18, 4).

Kuluks oplyser, at en bevaring af det kulturelle ikke være til stede under anbringelsen. Kuluk talte grønlandsk da hun blev anbragt og plejefamilien forsøgte at opnå hjælp fra kommunen men blev afvist med argumentet om, at Grønland var en del af Danmark og derfor ikke mente at hun behøvede at vedligeholde sit grønlandske sprog (Bilag 17, 4). Hun oplyser selv, at hun ville ønske, at hun talte grønlandsk, da hun tit bliver konfronteret med sine manglende grønlandske sprogfærdigheder: *“Jeg vil gerne kunne snakke noget grønlandsk, fordi alle spørger ”kan du snakke grønlandsk” og ”hvad betyder det” og ”hvordan siger du det”.* (Bilag 17, 4)

Kuluk har derfor mødt manglende anerkendelse af hendes grønlandske baggrund i praksis, mens hendes mulighed for at udfolde den, og dermed opnå anerkendelse heraf (Andersen, 2013, 413), er taget fra hende, af den samme instans som anbragte hende. Der ses indikationer på etnocentriske repræsentationer, af den sagsbehandler ikke har ville tilbyde grønlandskundervisning. Kuluks grønlandske baggrund og kulturelle identitet som grønlander (Jensen, 2013, 115), ses ikke anerkendt eller respekteret.

## **sammenfatning**

Halvdelen af børnene i undersøgelsen synes at der er tilstrækkeligt med samvær, det gælder især de børn der er blevet anbragt da de var relativt små. Nanna, der har anbragt sig selv som 15-årig, synes at samværet er tilstrækkelige og som hun selv bestemmer hyppigheden af. Alle børnene har overvejende været glade for de samvær de har haft og halvdelen af børnene mener ikke at de har nok samvær. De fleste oplyser at de især som yngre ikke er blevet hørt ift., hvorvidt samværet med deres forældre har været tilstrækkeligt. Halvdelen synes at det er tilstrækkeligt, mens den anden halvdel ikke mener at have tilstrækkeligt med samvær. En del af de børn, der har været utilfredse med utilstrækkeligt samvær, har dog senere oplyst, at de senere er blevet hørt ift. deres egne ønsker vedr. Samvær. Det gælder dog udelukkende de børn, der har været anbragt tidligt, har været anbragt i længere tid eller selv ønsker anbringelsen.

Jf. Spivak kan det siges, at de børn der ikke har følt sig hørt ift. deres ønsker om mere samvær, ikke er blevet hørt, fejlfortolket eller også kan deres reaktioner, som forældrene beskriver i afsnittet om samvær, være blevet mistolket som et udtryk for at samværene har været passende eller at mere samvær vil kunne true deres udvikling og trivsel. Mange af børnene fortæller de ikke er blevet spurgt mht. mængde eller varighed af samvær, hvilket kan forklare at halvdelen af børnene ikke føler sig hørt eller inddraget i egen anbringelse. Spivak beskriver hvordan 'the subaltern' ofte ikke høres eller fejlfortolkes, hvor børnenes udsagn indikerer, at det har været tilfældet i mindst halvdelen af sagerne. De børn, der føler, at de har tilstrækkeligt samvær, vedrører oftest de samvær, der foregår hos forældrene i weekender, og oplever anbringelsen som positiv.

Der ses brud på ILO-169 konvention jf. literature review, da Eddy og Anja er blevet nægtet, at tale grønlandsk med deres mor, hvor Eddy helt har glemt sproget, har Anja delvist. Ingen af børnene, der er anbragt tidligt, taler grønlandsk eller har fået tilbud om grønlandskundervisning. Flere af børnene, især de der blev anbragt tidligt, tillægger ikke grønlandsk sprog og baggrund betydning. Det kan skyldes, at ingen af børnene er blevet tilbudt sprog eller kulturbevarende tiltag under anbringelsen og er nødvendigvis ikke en bevidst handling fra sagsbehandlerens side. Dog kan de manglende kulturbevarende initiativer indikere, at sagsbehandlere ikke tillægger grønlandsk sprog-og kultur særlig højkulturel værdi jf. Fienup-Riordans essay om eskimoorientalisme.

En anden forklaring kan være, at sagsbehandlerne kan have en manglende interkulturel kompetence og kulturforståelse, og dermed ikke tænker på deres grønlandske kulturelle identitetsdannelse. Det er især de ældre børn eller nu voksne børn, der udtrykker et afsavn til deres grønlandske baggrund og sprog. Mange af børnene forbinder det grønlandske sprog som en vigtig del af det at være grønlandsk, og udtrykker at de har svært ved at føle sig grønlandske, selvom de anser dem selv som grønlændere.

Alle børnene i denne undersøgelse er anbragte hos danske plejefamilier. Børnene fortæller at de sjældent har haft kontakt med øvrig familie eller at det har været svært at bevare kontakten. Det kan skyldes, at den resterende familie bor i Grønland eller manglende netværkssamvær med øvrig familie. Det at børnenes samvær med forældre og øvrige familie har været sparsomt, betyder også, at der ikke er blevet taget hånd om udviklingen af deres grønlandske identitet. Sociale relationer i en kultur har tæt sammenhæng mellem normer, traditioner, erfaringer, værdier, og dermed dannelsen af kulturel identitet (Jensen, 2013, 117). Når børnene spørges om, hvad der er specielt ved Grønland og grønlændere, har alle børnene svært ved at besvare spørgsmålet. De der formår ofte at beskrive den

smukke natur og naturmenneskene, hvilket indikerer et mere eskimoorientalistisk syn på det at være grønlænder.

4 af børnene oplyser om, at de føler sig grønlandske, og 2 føler sig dansk/grønlandsk, 3 ved ikke eller er ligeglade og den sidste er ikke adspurgt herom. De børn, der føler sig grønlandske, har svært ved at sætte ord på hvorfor de føler sig grønlandske, og det kan være grundet de grønlandske træk som mørkt hår, hud og øjne. De børn der ikke ved det eller er ligeglade med om de er grønlandske eller ej, kan skyldes, at det endnu ikke har haft betydning i deres identitetsdannelse eller, at de ikke har oplevet andet, eller husker andet, end at bo hos en dansk familie, og derfor ikke er blevet "udsat" for grønlandsk kultur, og dermed har de ikke skulle forhandle mellem grønlandsk og dansk identitet, værdier, normer osv.

Sætningen "White men save brown women from brown men" beskrevet af Spivak, jf. tidligere koloniherrer vedr. manglende repræsentation, misforståelser og fejlvurderinger af den oprindelige befolkning, synes at kunne omskrives til, at "Danske sagsbehandlere redder grønlandske børn fra deres grønlandske baggrund".

# Konklusion

Formålet med specialet var, at svar på følgende problemformulering: “Derfor ønsker specialet at forstå og beskrive de grønlandske forældre og børns oplevelser med anbringelse af børn i Danmark, desuden ønsker specialet at belyse deres egne perspektiver på inddragelse i sagsbehandlingsprocesserne”. Ud fra ovenstående analyse og beskrivelser af forældre og børns oplevelser med Anbringelse og inddragelse i deres egen sag kan det ud fra forskningsspørgsmålene konkluderes, at mange forældre ved valget om, flytte til Danmark skyldes deres børns eller andre familiære grunde. Forældrene vægter deres børns fremtidsmuligheder ift. Institution, skole, familie og uddannelsesmuligheder for deres børn. Det viser, at forældrene har været villige til, at sikrer bedre muligheder for deres børn, som sker bekostning af deres egne behov. Flere forældre begrundes deres flytning til Danmark med det grønlandske sundhedssystem og at børnene skal lære det danske sprog bedre, hvilket indikere, at der er nogle samfundsmæssige strukturelle udfordringer i det grønlandske samfund der besværliggør grønlandske borgeres muligheder for at modtage sundhedsydelse, og grønlandsktalendes muligheder for uddannelse. Det kan det konkluderes, at de interviewede grønlandske forældre valg om at flytte til Danmark, bærer præg af en stereotyp eksotisk forestilling om hvad det vil sige, at bo i Danmark, som ses som “mulighedernes land”.

Yderligere kan udledes, at respondenterne i en eller anden grad har haft en gradualist opfattelse af dansk og grønlandsk, som tyder på, at har en forventning om, at der vil blive mødt af nogen der kulturelt og samfundsmæssigt ligner det grønlandske samfund. Eller omvendt, at de har en forventning om, at de har en opfattelse af, at danskere deler samme gradualistopfattelse af grønlændere. Forældrene har tætte familierelationer med den øvrige familie, de går op i traditioner, højtider og har stor respekt for de ældre. En del forældre beskriver deres oplevelser om at flytte til Danmark som præget af eksklusive repræsentationer af det at være grønlænder i Danmark, hvor de har oplevet at blive set ned på, udsat for racisme og at blive objektiveret med eskimoorientalistiske repræsentationer, såsom at være beskrevet som alkoholisk, hvilket synes at ske fra det danske samfund og ikke fra de enkelte sagsbehandlere.

Det kan udledes, at størstedelen af forældres perspektiver på anbringelse er, at det er hårdt, at de ikke føler sig anerkendt, ikke bliver hørt, samt at anbringelserne er sket på baggrund af misforståelser. Tre ud af de 12 forældre erkender, at de ikke kunne tage vare på deres børn da de blev anbragt. Forældrenes oplevelser er, at de er blevet fejlførtolket, misforstået og ikke blevet hørt, hvilket tyder på, at

grønlandske forældre i anbringelsessager ikke kan blive hørt eller forstået jf. Spivak, som beskriver hvordan subaltern ikke kan repræsentere sig selv, og derfor ikke kan komme til orde. Endvidere føler en del forældre sig repræsenteret eksklusivt, hvor de har oplevet følelsen af værdiløshed og at blive mishandlet, jf. Hedetofts modale repræsentationer, der beskriver, hvordan eksklusive repræsentationer kan føre til magtesløshed og ekskludering i samfundet.

Kun én forælder har oplevet, at få den støtte hun selv mente at have behov for, ift. Spivaks teori indikerer det en fejlfortolkning af deres behov. Nogle forældre har søgt meget konkrete former for støtte, såsom psykologhjælp, men hvor støtten blev en anbringelse. Flertallets oplevelse er, at de slet ikke er blevet hørt ift. deres ønsker om støtte, hvilket tyder på jf. Spivaks teori, at subaltern ikke kan komme til orde. Størstedelen oplever et godt samarbejde med plejeforældrene, og har følt sig hørt og forstået over tid, selvom de ikke har accepteret anbringelsen. Fire af forældrene oplever samarbejdet som dårligt.

Forældrene er generelt glade for samværene og kvaliteten heraf, men flertallet af forældrenes føler at samvær er hårde, idet de ikke føler, at de ser deres børn tilstrækkeligt. Fåtallet af forældre oplever at have samværet har været tilstrækkeligt, især i starten af anbringelsen. En enkelt forælder oplever at have opnået anerkendelse og er blevet mødt med forståelse af sagsbehandler og plejefamilie ift. hendes ønsker om samvær og inddragelse i anbringelsen. De resterende har ikke følt de er blevet anerkendt, hørt har indflydelse på samvær og anbringelsen.

De børn der udtrykker, at de gerne vil have mere samvær med forældrene og gerne vil hjem, føler, at deres ønsker om mere samvær og hjemgivelse ikke er blevet imødekommet. Der kan være gode grunde til rammerne for samvær, hvis det vurderes at være i børnenes tarv. Mange af de børn, der har oplyst om et ønske om mere samvær, har generelt følt sig trygge hos deres forældre og beskriver deres forældre som omsorgsfulde med evne til at opfylde deres behov. Derudover oplyser 4 børn, hvoraf 2 af børnene har følt sig utrygge i hjemmet, at de har været tilfredse med mængden af samvær. Hos de børn hvor anbringelsen har været eller er vellykket, er oplevelsen, at mængden og kvaliteten af samvær, er tilstrækkelig, hvilket vidner om, at børnene har følt sig hørt ift. deres ønsker i anbringelsen. Det står i stor kontrast til forældrenes generelle oplevelse af alt for lidt samvær.

Det kan udledes, at forældrenes ikke oplever, at deres børns sprog-og kulturvedligeholdelse har været tilstedeværende. Ingen af forældrene eller børnene oplyser om, at de er blevet tilbudt grønlandskundervisning. Derudover oplever de fleste børn ikke, at der foretages kulturbevarende tiltag eller tages højde for deres grønlandske baggrund. Det kan udledes på baggrund af analysen, at der enten er en

etnocentrisk opfattelse af dansk kultur, eller en manglende anerkendelse af, at den grønlandske kultur og sprog kan være værdifuld for børnene. Ud fra forældrenes udsagn repræsenteres mange af forældre eksklusivistisk af deres sagsbehandlere, og beskrives bl.a. som alkoholiske, ressourcetsvage selvom det, ifølge dem selv, ikke er tilfældet. Det kan forklare forældrenes følelse af eksklusion og manglende inddragelse.

Det kan ud fra forældrenes udsagn konkluderes, at mange af forældrene ikke føler at være udsat for diskrimination på grund af deres etnicitet, men som de, efter en nærmere analyse af deres udsagn, kombineret med indhold i af internationale konventioner og anvendte forskningsartikler, faktisk er udsat for. Det kan konkluderes, at forældrene har et for snævert kendskab til deres rettigheder og særrettigheder, til at kunne påberåbe sig diskrimination ud fra et teoretisk og rettighedsmæssigt plan.

Det kan desuden konkluderes, at forældrene ikke kan skelne mellem hhv. frivillige- og tvangsanbringelser og hvad det indebærer. Det kommer til udtryk ved, at mange af børnene er frivilligt anbragte, men hvor 6 familier, som udgør 8 af forældrene, gerne vil have deres børn hjem og hvor deres i alt 6 børn, gerne vil hjem. Der er efterfølgende sket hjemgivelse for 2 af børnene.

3 forældre har uafhængigt af hinanden oplyst, at de har følt sig presset til at acceptere en frivillig anbringelse. Alle forældre har grædt under interviewene og følt sig magtesløse.

Lidt under halvdelen af børnene oplyser, at de har det godt hos plejefamilien. Det kan konkluderes, at børn der har været anbragt på institution, i højere grad ønsker at komme hjem, end de børn der har været anbragt i plejefamilie. Det kan konkluderes, at halvdelen af børne oplever, at de ikke har fået kærlighed eller omsorg under anbringelsen.

Det kan udledes, at mange af børnene ikke rigtig kan huske det at bo hjemme, dem der kan huske det at bo hjemme, har haft forskellige oplevelser med at bo hjemme.

Det kan konkluderes ud fra analysen, at alle børn ikke har opnået undervisning i grønlandsk kultur eller sprog under deres anbringelse. Det kan forklare hvorfor, at lidt under halvdelen er ligeglade med deres sproglige-og kulturelle baggrund. Det kan endvidere også konkluderes, at de ældre børn i undersøgelsen føler et sprogligt og kulturelt tab som følge af anbringelsen. Samvær med den øvrige familie, deltagelse i grønlandske traditioner, grønlandsk undervisning, oplysning og praktisk anvendelse af GB, vil medføre bedre anbringelse, bedre samarbejde og at forældrene og børnene oplever en højere grad af respekt for deres personer og kultur, hvilket vil betyde bedre vilkår for sprog-og kulturvedligeholdelse under.

Danmark har ved ratificeringen af ILO-konvention nr. 169 forpligtet sig til at tage særligt hensyn til grønlændere, men ud fra børnenes og forældrenes udsagn tyder det på, at det kun i ringe grad tages i betragtning når grønlandske børn anbringes, hvad angår sproglige og kulturelle rettigheder. Helt overordnet kan det konkluderes, at grønlandske familiers retsstilling som oprindeligt folk halter på mange områder, hvor indeværende speciale udelukkende beskæftiger sig med en lille del af de problemstillinger, der kan findes i anbringelsessagerne. Det er oplagt såfremt der udarbejdes en juridisk analyse af retssikkerheden i grønlandske anbringelsessager, idet der ikke forefindes forskning på området.

Der ses en svær mangel på interkulturelle kompetencer hos flertallet af de danske sagsbehandlere, hvorfor der er en meget stor risiko for fejlvurderinger af de grønlandske forældre og børns udfordringer og dermed det reelle støttebehov. Det kan konkluderes, at i de sager, hvor forældrene og børnene føler sig hørt og inddraget, er der et godt samarbejde mellem forældre, børn, plejefamilie og sagsbehandler. Det gør sig gældende i de sager, hvor børnene har samvær i hjemmet eller har lov til at overnatte ifm. samværet.

Det kan ud fra ovenstående, overordnet konkluderes, at offentlige myndigheder, plejeforældre/ institutioner bør have en højere grad af kulturforståelse af hensyn til barnets tarv, idet analysen viser, at jo ældre børnene bliver des mere oplever de at mangle deres grønlandske kultur. Jo mere samvær, mulighed for samvær i hjemmet og evt. med mulighed for børnene at overnatte, des mere trygge er forældrene med anbringelsen og i højere grad kan de bidrage til bevarelsen af børnenes grønlandske identitet, idet de offentlige myndigheder ikke tager højde for dette under anbringelserne. Mere samvær på deres præmisser højner kvaliteten i samarbejdet mellem myndigheder og forældre, idet forældrene føler sig anerkendte, respekterede og ligeværdige, hvilket kan være en mangel ift. arbejdet med oprindelige folkeslag jf. Spivak.



# Litteratur

- Ankestyrelsen (2021) “ Adoptivbarnets oprindelige forældre”. Ankestyrelsen. 16. april 2021. <https://ast.dk/born-familie/hvad-handler-din-klage-om/adoption/fremmedadoption/adoptivbarnets-oprindelige-foraeldre>
- Ankestyrelsen (2020) “Ophør af en anbringelse uden for hjemmet”. Ankestyrelsen 2020 <https://ast.dk/born-familie/hvad-handler-din-klage-om/sager-om-born-og-unge/anbringelse-uden-samtykke/ophor-af-en-anbringelse-uden-for-hjemmet?fbclid=IwAR3JltyNRYdMHRk4JY-wOiRMu10Gq1bEPldiZCfjOtTu8apMpt1Bal2EHPyg>
- Andersen, H. I, kap. 19. I Andersen, & Kaspersen, L. B. (2013). *Klassisk og moderne samfundsteori*. (5. Udgave. 4. oplag.). Hans Reitzel.
- Andersen, B. L., Binderkrantz, S. A. & Hansen, K. M. i kap. 3. I, Bøgh Andersen, Møller Hansen, K., Klemmensen, R., Hansen, K. M., & Bøgh Andersen, L. (2012). *Metoder i statskundskab*. (2. udgave. 4. oplag.). Hans Reitzels Forlag.
- Andersen, H. (2007) “Jürgen Habermas og Axel Honneth”, kap. 19, i: Andersen, & Kaspersen, L. B. (2007). *Klassisk og moderne samfundsteori* (4. udg.). Hans Reitzel.
- Bachmann-Medick, & Blauhut, A. (2016). *Cultural turns : new orientations in the study of culture* (Blauhut, Trans.; English translation by Adam Blauhut after a completely revised and updated German edition). De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110402988>
- Blackstock, C., Bamblett, M., Black, C. (2020): Indigenous ontology, international law and the application of the convention to the over-representation of Indigenous children in out of home care in Canada and Australia. *Child Abuse & Neglect* 110
- Broberg, H. (2022) “ Vi forskelsbehandles”. Atuaagaliutit. 26. januar 2020.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5. edition.). Oxford University Press.
- Dahl, M. K. Olsen, G. M., Lausten, M. & Ibsen, T. J. (2022) “Børn med Grønlandsk baggrund anbragt i Danmark - Fra Kommunen”. VIVE. 25. Maj 2022 <https://www.vive.dk/media/pure/17801/6878472>
- DIIS (2007):”Afvikling af Grønlands Kolonistatus 1945-1954 - En historisk udredning”. Dansk institut for internationale studier. 18. januar 2007 [https://www.diis.dk/files/media/publications/nye\\_links/afvikling\\_af\\_groenlands\\_kolonistatus\\_1945-54.pdf?fbclid=IwAR0yuC4KIvrLR-joViytmZKBgCxEI6dilR8xE7ZHKJ6DYlq2YkL8BKwI5i\\_c](https://www.diis.dk/files/media/publications/nye_links/afvikling_af_groenlands_kolonistatus_1945-54.pdf?fbclid=IwAR0yuC4KIvrLR-joViytmZKBgCxEI6dilR8xE7ZHKJ6DYlq2YkL8BKwI5i_c) Set: 10/11 2019 kl. 15:22
- Danmarks Statistik (2022) ” Personer født i Grønland og bosat i Danmark pr. 1. januar 2022”. Danmarks Statistik. <https://www.statbank.dk/statbank5a/SelectVarVal/saveselections.asp>

- Douglas, H.; Walsh, T. (2013): Continuing the stolen generations: Child protection interventions and indigenous people. *International Journal of Children's Rights*. Vol. 21(1) P. 59-87.
- Eiriksson, A. B. & Kryger, S. (2018) "Tvangsanbringelser - Retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces". *Justitia* 2018. 7. september 2018 [https://justitia-int.org/wp-content/uploads/2018/09/Rapport\\_Tvangsanbringelser-retssikkerhed-i-en-kompliceret-beslutningsproces\\_3.pdf](https://justitia-int.org/wp-content/uploads/2018/09/Rapport_Tvangsanbringelser-retssikkerhed-i-en-kompliceret-beslutningsproces_3.pdf)
- Epinion (2020) "Danske unges viden om Grønland". Børne-og Ungeministeriet. 20. Januar 2020 <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf-19/190503-unges-viden-om-groenland-rapport.pdf>
- European Commission (2018): Ethics in Social Sciences and Humanities. European Commission. [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/6\\_h2020\\_ethics-soc-science-humanities\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/6_h2020_ethics-soc-science-humanities_en.pdf)
- Fernandez, E., Atwool, N. (2013): Child protection and out of home care: policy, practice, and research connections Australia and New Zealand. *Psychosocial Intervention* 22. p. 175-184.
- Fienup-Riordan, A. (1995). *Freeze frame: Alaska Eskimos in the movies*. Seattle: University of Washington Press, XI-XXI.
- Fluke, John D., Chabot, M., Fallon, B., Maclaurin, B., Blackstock, C. (2020): Placement decisions and disparities among aboriginal groups: An application of the decision making ecology through multilevel analysis. *Child Abuse & Neglect*. Vol. 34(19) 57-69.
- Flyvbjerg, B. i kap. 24 i Brinkmann, & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative metoder : en grundbog* (2. udgave.). Hans Reitzel.
- Grønlandsudvalget (2020-2021) "Anbragte børn og unge i Danmark, som er født i Grønland. Social- og indenrigsministeriet. 11. dec 2020 [https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/GRU/bilag/22/2303272.pdf?fbclid=IwAR0H\\_Fo46wxNKbvXa4hxE5eQ1nm3CJinRnaMum-VoFEhle0728Qt5GIa1c4](https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/GRU/bilag/22/2303272.pdf?fbclid=IwAR0H_Fo46wxNKbvXa4hxE5eQ1nm3CJinRnaMum-VoFEhle0728Qt5GIa1c4)
- Hansen, T. & Vestergaard, M. T. (2021) "mangelfuld tolkebistand gør grønlandske forældre magtesløse i anbringelsessager". *Kristeligt Dagblad*. 9. marts 2021. <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/mangelfuld-tolkebistand-goer-groenlandske-foraeldre-magtesloese-i-anbringelsessager>
- Hansen, T. & vestergaard, M. T. (2021b) "Grønlandske børn i Danmark fjernes langt oftere". *Kristeligt Dagblad*. 1. Marts 2021. <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/groenlandske-boern-i-danmark-fjernes-langt-oftere>
- Helms, P. M. (2018) "Stadig flere socialt udsatte grønlændere flytter til Danmark". *JydskeVestkysten.dk*. 28. December 2018. <https://jv.dk/artikel/stadig-flere-socialt-udsatte-gr%C3%B8nl%C3%A6ndere-flytter-til-danmark>
- Harrits, S. G., Pedersen, S. P., & Halkier, B. (2012) Kap. 6 (144-172) i: Bøgh Andersen, Møller Hansen, K., Klemmensen, R., & Hansen, K. M. (2012). *Metoder i statskundskab*. (2. udgave. 4. oplag.). Hans Reitzels Forlag.

- Hansen K. T. & Vestergaard T. M. (2021) ”Mangelfuld tolkebistand gør grønlandske forældre magtesløse i anbringelsessager”. Kristeligt Dagblad. 9. marts 2021. <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/mangelfuld-tolkebistand-goer-groenlandske-foraeldre-magtesloese-i-anbringelsessager>
- Hedetoft. (1995). Signs of nations : studies in the political semiotics of self and other in contemporary European nationalism. Dartmouth.
- Helms, P. M. (2018) “Stadig flere socialt udsatte grønlændere flytter til Danmark”. JydskeVestkysten. 18. December 2018. <https://jv.dk/artikel/stadig-flere-socialt-udsatte-gr%C3%B8nl%C3%A6ndere-flytter-til-danmark>
- Holst Q. E. (2020) ”Frederiksen siger undskyld til grønlandske eksperimentbørn”. Altinget. 8. december 2020. <https://www.alinget.dk/artikel/frederiksen-siger-undskyld-til-groenlandske-eksperiment-boern>
- Ingemann, H. J. (2017) “Videnskabsteori - for Økonomi, politik og forvaltning”. Samfundslitteratur.
- Institut for Menneskerettigheder (2022) “ testning af forældrekompetencer hos grønlændere i Danmark”. Institut for Menneskerettigheder. 24. Maj 2022 <https://menneskeret.dk/udgivelser/testning-foraeldrekompetencer-groenlaendere-danmark>
- Jensen, B. (2021) “Barndomshjem eller børnehjem? Et kvalitativt studie af 38 børns oplevelser af at blive og være anbragt på en døgninstitution i Grønland”. Ilisimatusarfik - Nuuk.
- Jensen L. E., Nexø A. S. & Thorleifsen D. (2020) ” Historisk udredning om de 22 grønlandske børn, der blev sendt til Danmark i 1951”. Statsministeriet. 8. december 2020. <https://www.stm.dk/presse/pressemeddelelser/undskyldning-til-de-22-groenlandske-boern-som-blev-sendt-til-danmark-i-1951/>
- Jensen, I. (2013). *Grundbog i kulturforståelse*. (2. udgave. 2. oplag.). Samfundslitteratur.
- Kløvgaard, Nielsen, N. O., Sørensen, T. L., Bjerregaard, P., Olsen, B., Júlíusson, P. B., Roelants, M., & Christesen, H. T. (2018). Growth of children in Greenland exceeds the World Health Organization growth charts. *Acta Paediatrica*, 107(11), 1953–1965. <https://doi.org/10.1111/apa.14369>
- KNR (2007) “FN.deklaration om oprindelige folks rettigheder vedtaget” Kalaallit Nunaata Raadioa. 13. September 2007 <https://knr.gl/kl/node/163706>
- Laage-Petersen, J., Hendriksen, G.L., Jakobsen, V. & Larsen, R. M. (2015) ”Ligebehandling af grønlændere i Danmark – Grønlænderes oplevelser af mødet med det danske samfund”. Institut for Menneskerettigheder.
- Lindstrøm, M., (2019) “Red Barnet: Vi mangler 100 psykologer her i landet” KNR, 5 Juli, 2019. – Nuuk. <https://knr.gl/da/nyheder/red-barnet-vi-mangler-100-psykologer-her-i-landet>
- Oates, F. (2020). “Barriers and solutions: Australian Indigenous practitioners on addressing disproportionate representation of Indigenous Australian children known to statutory child protection.”

*AlterNative: an International Journal of Indigenous Peoples*, 16(3), 171–179.  
<https://doi.org/10.1177/1177180120948274>

- Petersen, H. N. (1997) ”Bekendtgørelse af ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater”. Retsinformation. <https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/1997/97>
- Poppel, K. M. kap. 2 i: Knudsen, L. J. K., Poppel, K. M., Rafnsdottir, L. G. & Ómarsdottir, L. I. (2010) ”Kvinder og velfærd i Vestnorden”. Nordisk Ministerråd. <http://nali.gl/wp-content/uploads/2019/10/Kvinder-og-velf%C3%A6rd-i-Vestnorden-2010-DOK1202527.pdf>
- Prytz, M. (2022) ”Voldsom stigning i diagnoser: Flere børn og unge står udenfor fællesskabet”. BUPL. 21. August 2022. <https://bupl.dk/politik-og-presse/maerkesager/voldsom-stigning-i-diagnoser-flere-boern-og-unge-staar-udenfor>
- Raman, S., Ruston, S.; Irwin, S., Tran, P., Hotton, P., Thorne, S. (2017): Taking culture seriously: Can we improve the developmental health and well-being of Australian Aboriginal children in out-of-home care? *Child: Care, Health and Development*. Vol. 43(6). P. 899-905.
- Retsinformation (2022) ”Bekendtgørelse af ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater” - Retsinformation 2022. <https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/1997/97>
- Ritzau (2012) ” Det mener danskere om grønlandere”. Jyllands-Posten. 25. september 2012. <https://jyllands-posten.dk/indland/article4850746.ece>
- Ritzau (2020) ”Regeringen siger undskyld til 22 grønlandske børn”. Berlingske. 8. december 2020. <https://www.berlingske.dk/politik/regeringen-siger-undskyld-til-22-groenlandske-boern>
- Said E. (1978) "Orientalism". 1st edition. Pantheon Books. New York.
- Shmerling, Eli; Creati, Mick; Belfrage, Mary; Hedges, Susan (2020): The health needs of Aboriginal and Torres Strait Islander children in out-of-home care. *Journal of Paediatrics and Child Health* 56. p. 384-388.
- Smith, T. L. (1999) "Decolonizing Methodologies: Research and indigenous Peoples. Zed Books London.
- Spivak, G. C. (1988) "Can the subaltern speak?" Macmillan. Basingstoke
- Tilbury, C. (2009): The over-representation of indigenous children in the Australian child welfare system. *International Journal of Social Welfare*. Vol. 18(1).
- Tweedie, D., Wild, D., Rhodes, C., Martinov-Bennie, N. (2018). How Does Performance Management Affect Workers? Beyond Human Resource Management and Its Critique. *International Journal of Management Reviews*. 21. 10.1111/ijmr.12177.

- Van Leeuwen. (2007). A Formal Recognition of Social Attachments: Expanding Axel Honneth's Theory of Recognition. *Inquiry (Oslo)*, 50(2), 180–205. <https://doi.org/10.1080/00201740701239897>
- Vaaben, L. (2020) "Øjensvidne: 1 1960'ernes Grønland udviklede børneadoption sig til et tag selv bord". Information. 28. oktober 2020. [https://www.information.dk/indland/2020/10/oejensvidne-1960ernes-groenland-udviklede-boerneadoption-tag-bord?fbclid=IwAR0AzN\\_E6wiP6NHxs0M3HyVh6-UIuVxqXufiehg1ksC3tBn86R-Z2Xpq24U](https://www.information.dk/indland/2020/10/oejensvidne-1960ernes-groenland-udviklede-boerneadoption-tag-bord?fbclid=IwAR0AzN_E6wiP6NHxs0M3HyVh6-UIuVxqXufiehg1ksC3tBn86R-Z2Xpq24U)
- Flaherty, J.R. (1922) "Nanook of the North" Les Frères Revillon. (Dokumentar) USA & Frankrig.

## Bilagliste:

Bilag 1

Bilag 2

Bilag 3

Bilag 4

Bilag 5

Bilag 6

Bilag 7

Bilag 8

Bilag 9

Bilag 10

Bilag 11

Bilag 12

Bilag 13

Bilag 14

Bilag 15

Bilag 16

Bilag 17

Bilag 18

Bilag 19

Bilag 20

Bilag 21

Bilag 22

Bilag 23 - interviewguide